

**Sprawozdanie z realizacji
w 2023 r.
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025**

Wołomin 2024 r.

Spis treści

I. WSTĘP	4
II. ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO.....	5
CELE PRIORYTETOWE.....	5
CELE DŁUGOFALOWE.....	6
III. REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO W 2023 ROKU	7
A. ZATRUDNIENIE.....	7
1. Cel 1. Poprawa sytuacji mieszkańców poprzez zatrudnienie.	7
2. Cel 2. Zwiększenie liczby szkoleń/kształcenia zawodowego osób bezrobotnych odpowiednio do zapotrzebowania powiatowego rynku pracy.....	14
3. Cel 3. Działania skierowane do osób bezrobotnych oraz pracujących chcących przekwalifikować się, z wykorzystaniem ich potencjału i zasobów.....	17
4. Cel 4. Utworzenie na terenie powiatu nowych warsztatów terapii zajęciowej (dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).	19
5. Cel 5. Utworzenie na terenie powiatu nowego środowiskowego domu samopomocy (typ B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).....	20
6. Cel 6. Współpraca gminnych ośrodków pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy	21
B. FUNKCJONOWANIE RODZIN.....	24
1. Cel 1. Modernizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej do obowiązujących przepisów prawa oraz rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na rzecz powrotu dzieci do środowisk naturalnych z terenu powiatu wołomińskiego.....	24
2. Cel 2. Organizacja specjalistycznego poradnictwa, blisko miejsca zamieszkania, dla rodzin w trudnej sytuacji.	35
3. Cel 3. Rozbudowa systemu wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży.	37
4. Cel 4. Organizacja punktów terapii w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci	39
5. Cel 5. Utworzenie bazy informacyjnej dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie.....	40
6. Cel 6. Wykorzystanie istniejącego potencjału aktywności społecznej na terenie gmin powiatu.	42
C. ZDROWOTNE	55
1. Cel 1. Rozszerzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej i programów zdrowotnych oraz dostępnego i skuteczniejszego leczenia i rehabilitacji.....	55
2. Cel 2. Zwiększenie zatrudnienia terapeutów rodzinnych i dziecięcych oraz zatrudnienie psychiatry dziecięcego	59
3. Cel 3. Poprawa warunków życia dla osób z długotrwałą lub ciężką chorobą i ich rodzin.	63
4. Cel 4. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rosnącej liczbie osób niepełnosprawnych oraz podjęcie działań wyrównujących szanse tych osób na pełniejsze funkcjonowanie w społeczności lokalnej.....	70
D. SYTUACJA DZIECI I MŁODZIEŻY	81
1. Cel 1. Przeciwdziałanie zachowaniom dysfunkcyjnym (samookaleczenia, zażywanie dopalaczy, cyberprzemoc, nieletnie matki, uzależnienie od komputera, telefonu) – wśród uczniów gimnazjów oraz młodszych dzieci.....	81
E. STAROŚĆ	83

1. Cel 1. Organizacja wsparcia dla osób starszych w formach: dziennych domów pobytu, klubów dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży, uniwersytetów trzeciego wieku (poza Tłuszczem, Wołominem i Zielonką), usług opiekuńczych, pobytu w dps, szczególnie w gminach Zielonka, Strachówka, Jadów, Wołomin.....	83
2. Cel 2. Usprawnienie systemu organizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kierowania do domów pomocy społecznej.....	88
F. UBÓSTWO, BIEDA, NIEDOSTATEK.....	88
1. Cel 1. Tworzenie programów pomocowo-wspierających z udziałem gmin oraz organizacji pozarządowych, uczestnictwo w programach regionalnych i krajowych.....	88
2. Cel 2. Wsparcie rodzin poprzez system ulg i zniżek, pomoc w naturze oraz pomoc w trudnej sytuacji materialnej	94
IV. PODSUMOWANIE	98
I. WSTĘP	3
II. 	5
III. MIERNIKI	10
1. MIERNIKI W PROWADZONYCH PROCESACH EWALUACYJNYCH DOTYCZĄCYCH OBSZARU ZATRUDNIENIA	10
2. MIERNIKI W PROCESACH EWALUACYJNYCH W OBSZARZE FUNKCJONOWANIA RODZIN	14
3. MIERNIKI W PROCESACH EWALUACYJNYCH W OBSZARZE ZDROWIA	31
IV. PODSUMOWANIE - REKOMENDACJE	38
V. SPIS TABEL	39
VI. SPIS RYSUNKÓW.....	40

I. WSTĘP

Uchwałą NR XXVI - 264/2016 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 17 listopada 2016 r. została przyjęta do realizacji Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025.

Strategia wyznacza kierunki działań mających na celu przeciwdziałanie szeroko rozumianym problemom społecznym występującym na terenie powiatu wołomińskiego. Okres realizacji celów strategicznych zawartych w ww. dokumencie przewidziany został na 10 lat. Zgodnie z założeniami poszczególne zadania mają być realizowane adekwatnie do możliwości finansowych jednostek samorządowych w danym roku budżetowym i w miarę pozyskiwanych środków zewnętrznych oraz z wykorzystaniem wszystkich sił społecznych.

Monitoring i ewaluację, w ramach realizacji Strategii 2025, zgodnie z zapisami art. 19 pkt 1 oraz art. 112 ust. 1 i 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023, poz. 901), prowadzi Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie, jest w ścisłej współpracy ze specjalistami z różnych wydziałów Starostwa Powiatowego w Wołominie oraz jednostek organizacyjnych pomocy społecznej powiatu i gmin. PCPR raportuje okresowo, do dnia 30 czerwca każdego roku, poziom realizacji działań w ramach przyjętych celów strategicznych dla poszczególnych obszarów społecznych, ujętych w harmonogramie. Monitorowanie Strategii 2025 i jej aktualizacja konieczne są dla adekwatnego programowania działań w danym roku uwzględniając aktualną sytuację społeczną, ekonomiczną i zmieniające się wymogi prawne. Sprawozdanie jest przedstawiane Zarządowi Powiatu, a następnie Radzie Powiatu Wołomińskiego.

Monitoring realizacji Strategii 2025 prowadzony jest w odniesieniu do wskaźników osiągnięcia celu, które zostały opisane w dokumencie oraz w oparciu o harmonogram realizacji celów, stanowiący Załącznik nr 2 do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025.

Informacja z realizacji Strategii 2025 sporządzona została w oparciu o sprawozdania przysyłane przez:

- ośrodki pomocy społecznej z 12 gmin powiatu wołomińskiego;
- Powiatowy Urząd Pracy;
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce;
- Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Wołominie, Tuszczu, Zielonce;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie
- Wydział Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Wołominie;
- Wydział Edukacji i Sportu Starostwa Powiatowego w Wołominie;
- Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Wołominie.

II. ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO

Główne priorytety Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do 2025 wytyczone zostały w oparciu o diagnozę i ocenę zasobów gminnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i powiatowych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, rynku pracy oraz niektórych powiatowych jednostek organizacyjnych oświaty.

Po określeniu problemów społecznych występujących w powiecie wołomińskim wyznaczono cele strategiczne dla rozwiązywania problemów na rzecz społeczności powiatu. Dokonano jednocześnie opracowania działań prowadzących do realizacji celów oraz wskazania podmiotów i koordynatorów współrealizujących poszczególne zadania, źródła finansowania oraz ogólnego harmonogramu tych działań. Obszary realizacji Strategii 2025, cele strategiczne wraz z proponowanymi działaniami w ramach przyjętych wcześniej obszarów kwestii społecznych przedstawiono poniżej.

CELE PRIORYTETOWE

ZATRUDNIENIE

1. Poprawa sytuacji mieszkańców poprzez zatrudnienie.
2. Zwiększenie liczby szkoleń/kształcenia zawodowego osób bezrobotnych odpowiednio do zapotrzebowania powiatowego rynku pracy.
3. Działania skierowane do osób bezrobotnych oraz pracujących chcących przekwalifikować się, z wykorzystaniem ich potencjału i zasobów.
4. Utworzenie na terenie powiatu nowych warsztatów terapii zajęciowej (dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).
5. Utworzenie na terenie powiatu nowego środowiskowego domu samopomocy (typ B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).
6. Współpraca gminnych ośrodków pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy.

FUNKCJONOWANIE RODZIN

1. Modernizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej do obowiązujących przepisów prawa oraz rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na rzecz powrotu dzieci do środowisk naturalnych z terenu powiatu wołomińskiego.
2. Organizacja specjalistycznego poradnictwa, blisko miejsca zamieszkania, dla rodzin w trudnej sytuacji.
3. Rozbudowa systemu wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży.
4. Organizacja punktów terapii w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci.
5. Organizacja punktów terapii w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci.
6. Wykorzystanie istniejącego potencjału aktywności społecznej na terenie gmin powiatu.

ZDROWOTNE

1. Rozszerzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej i programów zdrowotnych oraz dostępnego i skuteczniejszego leczenia i rehabilitacji.
2. Zwiększenie zatrudnienia terapeutów rodzinnych i dziecięcych oraz zatrudnienie psychiatry dziecięcego.
3. Poprawa warunków życia dla osób z długotrwałą lub ciężką chorobą i ich rodzin.
4. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rosnącej liczbie osób niepełnosprawnych oraz podjęcie działań wyrównujących szanse tych osób na pełniejsze funkcjonowanie w społeczności lokalnej.

CELE DŁUGOFALOWE

W Strategii założono poza celami priorytetowymi również cele długofalowe.

Cele długofalowe są równie ważne, mimo że zostały sklasyfikowane w dalszej kolejności.

ŚRODOWISKO

1. Rozwój sieci dróg i komunikacji na terenie powiatu ułatwiający dostęp do usług społecznych.
2. Rozwój infrastruktury agroturystycznej

SYTUACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Przeciwdziałanie zachowaniom dysfunkcyjnym (samookaleczenia, zażywanie dopalaczy, cyberprzemoc, nieletnie matki, uzależnienie od komputera, telefonu) – wśród uczniów gimnazjów oraz młodszych dzieci.

STAROŚĆ

1. Organizacja wsparcia dla osób starszych w formach: dziennych domów pobytu, klubów dla osób starszych, uniwersytetów trzeciego wieku, usług opiekuńczych, pobytu w dps, szczególnie w gminach Zielonka, Strachówka, Jadów, Wołomin.
2. Usprawnienie systemu organizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kierowania do domów pomocy społecznej.

UBÓSTWO, BIEDA, NIEDOSTATEK

1. Tworzenie programów pomocowo-wspierających z udziałem gmin oraz organizacji pozarządowych, uczestnictwo w programach regionalnych i krajowych.
2. Wsparcie rodzin poprzez system ulg i zniżek, pomoc w naturze oraz pomoc w trudnej sytuacji materialnej

DEMOGRAFICZNE

1. Zwiększenie zakresu działań w gminach Jadów i Strachówka w rozwiązywaniu problemu demograficznego, jakim jest starzejąca się i zmniejszająca się liczebnie społeczność.

Strategia 2025 stanowi podstawę lokalnej polityki społecznej, której zadaniem jest zbudowanie w miarę spójnego i skutecznego systemu ochrony bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców powiatu wołomińskiego tak, aby dać im możliwość i gwarancję zaspokojenia różnorodnych potrzeb, dążeń, aspiracji i oczekiwań.

III. REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO W 2023 ROKU

A. ZATRUDNIENIE

1. Cel 1. Poprawa sytuacji mieszkańców poprzez zatrudnienie.

Działania:

- 1) *Wspieranie inicjatyw służących tworzeniu warunków do rozwoju inicjatyw gospodarczych.*
- 2) *Wzrost liczby ofert zatrudnienia, przekwalifikowania i szkoleń zgodnych z zapotrzebowaniem powiatowego rynku pracy.*
- 3) *Uczestnictwo mieszkańców w Programach dających możliwości zatrudnienia również w formie prowadzenia działalności gospodarczej.*

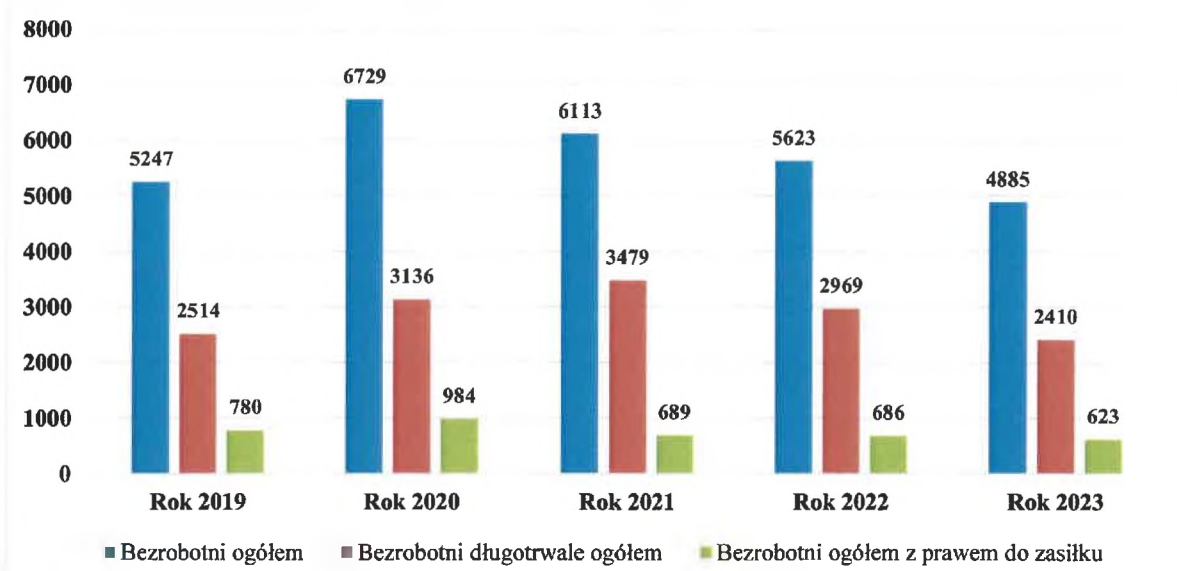
Koordynator - PUP;

Współrealizatorzy - Forum Gospodarcze Powiatu Wołomińskiego; lokalne kluby biznesu; samorządy gmin i powiatu, LGD RW, podmioty gospodarcze w ramach programów regionalnych, ośrodki szkolenia i kształcenia zawodowego

Realizacja: 2017-2025

Na koniec 2023 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie wołomińskim wynosiła 4 885 osób. Liczba osób z prawem do zasiłku według stanu na 31.12.2023 r. wynosiła 623 osoby. Liczba długotrwale bezrobotnych wyniosła 2 410 osób.

Wykres 1: Zarejestrowane osoby bezrobotne w latach 2019-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2019-2023.

Od roku 2021 odnotowywany jest stały spadek liczby bezrobotnych (rok do roku) odpowiednio: w 2021 r. o 616 osób, w 2022 r. o 490 osób, w 2023 r. o 738 osób.

Tabela 1. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych gminach.

Gmina	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych, w okresie 2017-2023							w tym z prawem do zasiłku						
	31.12. 2017r.	31.12. 2018r.	31.12. 2019r.	31.12. 2020r.	31.12. 2021r.	31.12. 2022r.	31.12. 2023r.	31.12. 2017r.	31.12. 2018r.	31.12. 2019r.	31.12. 2020r.	31.12. 2021r.	31.12. 2022r.	31.12. 2023r.
Wołomin	1779	1471	1299	1563	1413	1204	947	241	183	185	203	147	136	126
Zielonka	394	384	348	430	413	321	299	51	58	49	66	47	42	38
Ząbki	576	549	438	623	581	535	435	95	88	75	116	67	70	75
Marki	669	624	561	825	697	704	668	117	107	99	128	82	92	97
Radzymin	751	698	570	790	732	727	640	91	115	103	140	100	93	79
Dąbrówka	225	196	152	191	165	178	172	27	32	34	36	20	22	22
Kobyłka	557	605	500	641	555	476	373	64	79	67	80	61	44	56
Poświętne	166	162	142	176	176	177	133	35	31	24	21	20	31	13
Tłuszcz	770	607	602	710	679	643	586	103	95	79	109	69	87	58
Klembów	353	273	265	336	308	297	266	46	36	30	45	42	33	30
Jadów	328	302	304	363	311	293	274	29	34	26	26	25	29	22
Strachówka	108	80	66	81	83	68	92	13	14	10	11	9	7	7
RAZEM	6676	5951	5247	6729	6113	5623	4885	912	872	781	981	689	686	623

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2017-2023.

Na koniec grudnia 2023 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie wołomińskim wynosiła 4 885 osób (w tym kobiet 2 288). Szczegółową strukturę osób bezrobotnych przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela 2. Struktura osób bezrobotnych w powiecie wołomińskim.

Osoby	Stan bezrobocia na koniec danego roku							% (ogółu bezrobotnych)						
	31.12. 2017r.	31.12. 2018r.	31.12. 2019r.	31.12. 2020r.	31.12. 2021r.	31.12. 2022r.	31.12. 2023r.	31.12. 2017r.	31.12. 2018r.	31.12. 2019r.	31.12. 2020r.	31.12. 2021r.	31.12. 2022r.	31.12. 2023r.
z prawem do zasiłku	913	872	780	984	689	686	623	13,7%	14,7%	14,9%	14,6%	11,3%	12,20%	12,75%
bez prawa do zasiłku	5757	5079	4467	5745	5424	4937	4262	86,03%	85,4%	85,1%	85,4%	88,7%	87,80%	87,25%
poprzednio pracujący	5575	5043	4449	5753	5278	4826	4211	83,5%	84,7%	84,8%	85,5%	86,3%	85,83%	86,20%
dotychczas niepracujący	1101	908	798	976	835	797	674	16,05%	15,3%	15,2%	14,5%	13,7%	14,17%	13,80%
mieszkało w mieście	4070	3773	3259	4247	3822	3430	2978	61%	63,4%	62,1%	63,1%	62,5%	61%	60,96%
mieszkało na wsi	2606	2178	1988	2482	2291	2193	1907	39%	36,%	37,9%	36,9%	37,5%	39%	39,04%
cudzoziemców	42	40	45	66	61	121	132	0,6	0,7%	0,9%	0,9%	1%	2,15%	2,7%
osoby z niepełnosprawnościami	186	175	155	173	215	218	207	2,8%	2,9%	3,0%	2,6%	3,5%	3,88%	4,24%
będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	5667	4824	4238	5293	5085	4635	3912	84,09%	81,1%	80,8%	78,7%	83,2%	82,43%	80,08
Razem	6676	5951	5247	6729	6113	5623	4885	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2017-2023.

Na poziom bezrobocia w poszczególnych okresach mają wpływ dwie wielkości: liczba osób rejestrujących się w danym okresie „napływ” i liczba osób wyłączonych z ewidencji z różnych powodów „odpływ”. Z danych dotyczących „napływu” bezrobotnych wynika, że w 2023 r. 4 625 osób powróciło do ewidencji po raz kolejny, a 1 972 osób zarejestrowało się po raz pierwszy. W 2023 r. zarejestrowało się 55 osób, które powróciły do kraju po pracy z zagranicy. „Odpływ” bezrobotnych na rynku pracy jest jednym z elementów charakteryzujących działalność Powiatowego Urzędu Pracy. W ciągu 2023 r. z ewidencji Urzędu wyłączono ogółem 7 335 osób. Przyczyny wyłączeń zostały przedstawione w tabeli nr 3.

Tabela 3. Przyczyny „odpływu” osób bezrobotnych z ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy.

Przyczyny	Rok						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Podjęcie pracy	5299	3924	3783	3509	4229	3564	3423
Rozpoczęcie szkolenia	141	81	49	32	58	63	55
Rozpoczęcie stażu	434	476	182	237	277	325	279
Odmowa przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	765	435	377	93	45	84	134
Niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy	3739	2758	2714	886	1 256	1844	2179
Rezygnacja ze statusu osoby bezrobotnej	495	431	389	184	162	264	402
Prace społecznie użyteczne	182	150	120	84	82	69	49
Inne przyczyny	945	969	675	556	658	720	814
Razem	12000	9224	8289	5584	6767	6933	7335

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2017-2023.

Najważniejszym i najczęstszym czynnikiem odpływu bezrobotnych z ewidencji Urzędu w 2023 r. było podjęcie pracy i dotyczyło to 3 423 osób, co stanowiło 46,67% ogółu osób wyłączonych. Równie częstą przyczyną wyrejestrowania był brak gotowości do pracy i z tego tytułu status osoby bezrobotnej utraciło 2 179 osób, co stanowi 29,71% ogółu osób wyłączonych. Bilans „napływ” / „odpływ” w 2023 r. zamknął się nadwyżką odpływu w liczbie 738 osób.

W 2023 r. Powiatowy Urząd Pracy podjął działania aktywizacyjne, w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz wspierania inicjatyw służących tworzeniu warunków do rozwoju inicjatyw gospodarczych. Zrealizowano następujące formy wsparcia: szkolenia, studia podyplomowe, nostryfikacje, staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy dla skierowanych bezrobotnych, środki na podjęcie działalności gospodarczej, bony zasiedleniowe, refundacja świadczeń integracyjnych, zwrot opłacanych składek ZUS dla spółdzielni socjalnych, zwrot kosztów opieki nad dzieckiem, inne wydatki. Łącznie na ww. formy aktywizacji przeznaczono kwotę **12 209 459,40 zł**.

Tabela 4. Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem w 2023 roku w podziale na poszczególne gminy.

Nazwa formy wsparcia	Ogółem	Wołomin	Kobyłka	Zielonka	Ząbki	Póświętne	Tuszę	Klembów	Jadów	Strachówka	Marki	Radzymin	Dąbrówka
Prace interwencyjne	242	56	16	7	13	9	30	17	11	4	22	40	17
Roboty publiczne	24	3	1	0	0	3	1	3	0	5	4	4	0
Staż	279	84	28	10	15	14	45	15	14	6	15	23	10
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	143	32	21	10	20	4	14	4	3	0	18	14	3
Wyposażenie i doposażenia stanowiska pracy	106	33	15	4	9	5	4	7	3	0	3	15	8
Prace społecznie użyteczne	46	20	7	7	0	0	5	0	4	3	0	0	0
Szkolenia	55	13	9	3	11	4	2	1	0	0	5	6	1
Studia podyplomowe	16	1	2	0	0	0	1	0	1	0	6	3	2
Bony na zasiedlenie	15	2	5	1	3	0	1	0	0	0	3	0	0
Nostryfikacja	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Zwrot kosztów opieki nad dzieckiem	4	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z działalności PUP w Wołominie za 2023 rok.

Pośrednictwo pracy jest jedną z podstawowych usług rynku pracy. Polega ono w szczególności na pozyskaniu ofert pracy i udzieleniu pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych.

Celem poprawy sytuacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy, Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie organizuje giełdy pracy i targi pracy.

Giełdy pracy organizowane są w sytuacjach, gdy istnieje potrzeba skontaktowania pracodawcy z większą liczbą bezrobotnych zainteresowanych zatrudnieniem, a tym samym umożliwiają bezpośredni kontakt pracownika z pracodawcą. W roku 2023 zorganizowano 18 giełd pracy, na które zaproszono 317

osób bezrobotnych. Zorganizowano giełdy w następujących zawodach: robotnik budowlany, sprzedawca, sprzedawca-kasjer, pracownik fizyczny, ogrodnik-monter tarasów, kierowca, monter mebli, cukiernik, wsparcie sklepu, elektromonter, operator koparki, monter budowlany, młodszy menadżer, pracownik przygotowujący posiłki typu fast food, kucharz. W 2023 r. do Powiatowego Urzędu Pracy wpłynęły oferty na 3 376 miejsc pracy, z czego 2 038 zrealizowano (nastąpiło obsadzenie wolnego miejsca pracy). Pośrednicy pracy wydali 1 882 skierowania, z tego 1 390 do pracy, 56 do wykonywania prac społecznie użytecznych oraz 436 do odbycia stażu.

Tabela 5. Liczba zgłoszonych miejsc pracy, ich realizacja oraz procentowa efektywność.

Lp.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Liczba pracodawców zgłaszających oferty pracy	2781	2443	1741	1277	1049	1921	794
2.	Liczba wizyt u pracodawców	335	322	295	120	154	131	120
3.	Liczba pozyskanych miejsc pracy ogółem	8489	6940	5042	4616	5571	4440	3376
3.1.	w tym: niesubsydiowanych miejsc pracy	6994	4917	3889	3826	4513	3226	2463
4.	Liczba zrealizowanych miejsc pracy	5659	4897	3786	3866	4440	3820	2538
4.1.	w tym: niesubsydiowanych miejsc pracy	4703	4087	3221	2927	3857	3395	1463
5.	Liczba anulowanych miejsc pracy	0	31	58	134	349	617	0
6.	Efektywność wykorzystania pozyskanych miejsc pracy	65,5%	68,8%	72,5%	84,00%	85%	89%	75%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2017-2023.

Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie w 2023 roku zorganizował trzy edycje Targów pracy w tym Targi pracy i edukacji dla osób z niepełnosprawnościami.

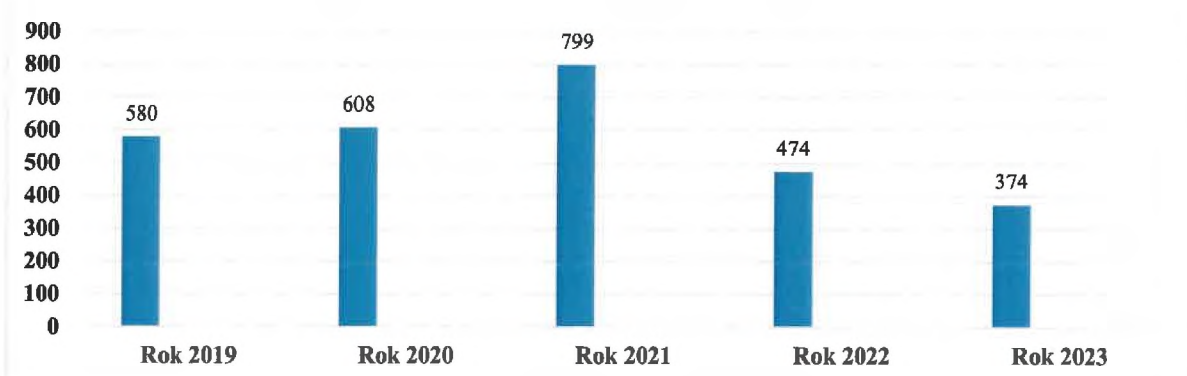
Targi Pracy mają na celu promocję aktywności zawodowej oraz rozpowszechnienie ofert pracy zarówno wśród obywateli naszego kraju, jak i obywateli Ukrainy, którzy zamieszkują na terenie powiatu wołomińskiego. Targi pracy i edukacji dla osób z niepełnosprawnościami dostarczyły informacji na temat dostępnego wsparcia, programów rehabilitacyjnych, specjalistycznych usług i narzędzi, które mogą ułatwić osobom z niepełnosprawnościami znalezienie pracy i efektywnie funkcjonować w środowisku zawodowym. Podczas wydarzenia odbył się panel dyskusyjny na temat poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz cyfryzacji i zaawansowanych technologii w odniesieniu do zdobywania nowych umiejętności.

Pracodawcy poszukiwali m.in.: sprzedawców, spawaczy, doradców klienta, pracowników produkcyjnych, magazynierów, specjalistów w zakresie informatyki, marketingu, fachowców w zakresie prac budowlanych, agentów nieruchomości, pracowników biurowych, pracowników ochrony, przedstawicieli handlowych, ślusarzy, tokarzy i wielu innych.

W 2023 roku w ramach sieci EURES złożono 382 oferty pracy na 3 190 miejsc pracy. Wśród krajów EOG najliczniejsze oferty pochodziły z: Niemiec i Norwegii oraz Holandii. Najczęściej poszukiwane zawody to: kierowca autobusu, asystent sprzedaży, kucharz, pomoc kuchenna, lekarz weterynarii, monterzy rurociągów okrętowych. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Wołominie zainteresowanie ofertami zgłoszonymi przez pracodawców w 2023 r. z obszaru Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego było niewielkie.

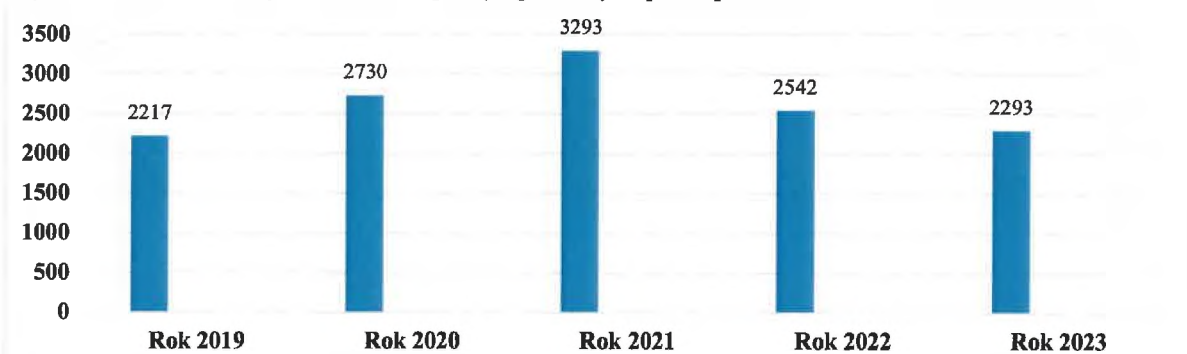
W celu wydania informacji Starosty dotyczącej sytuacji na lokalnym rynku pracy i możliwości zatrudnienia na te stanowiska cudzoziemców, w 2019 roku 249 pracodawców zgłosiło 451 ofert na 2 217 stanowisk pracy. Z kolei W 2020 roku do PUP wpłynęło 608 ofert na 2 730 stanowiska pracy, w 2021 roku wpłynęło 799 ofert na 3293 stanowiska pracy, a w 2022 roku wpłynęły 474 oferty na 2542 stanowiska pracy. Natomiast w 2023 roku wpłynęły 374 oferty na 2293 stanowiska pracy w celu uzyskania informacji starosty; wydano 288 informacji starosty na 1737 stanowisk pracy. Bez rozpatrzenia pozostało 86 ofert pracy z uwagi na nieuzupełnienie braków formalnych.

Wykres 2: Oferty pracy złożone w celu uzyskania informacji starosty w latach 2019-2023.

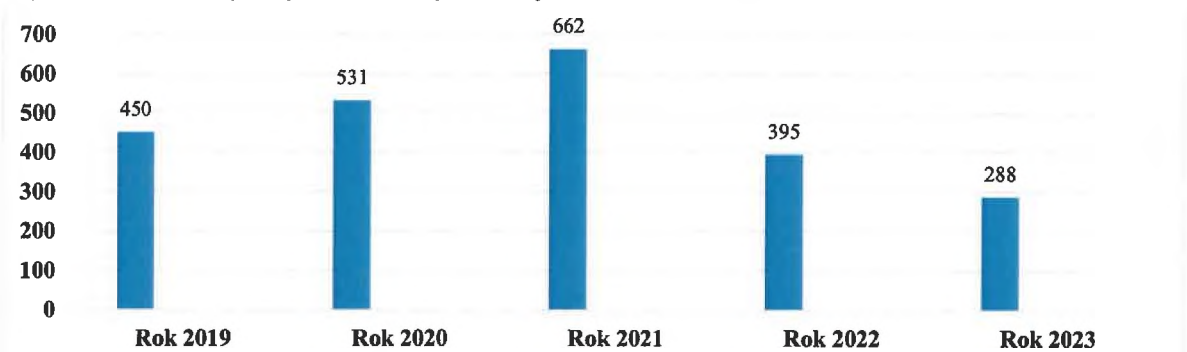
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2019-2023.

Wykres 3: Liczba wolnych stanowisk pracy zgłoszonych przez pracodawców w latach 2019-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2019-2023.

Wykres 4: Liczba wydanych informacji starosty w latach 2019-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2019-2023.

Najwięcej miejsc pracy zgłoszono w zawodach:

- kierowca samochodu osobowego – 236 stanowisk (17 ofert),
- pracownik produkcji – 191 stanowisk (11 ofert),
- robotnik magazynowy – 160 stanowisk (8 ofert),
- pozostali pracownicy wykonujący prace proste – 131 stanowisk (9 ofert),
- pakowacz ręczny – 85 stanowisk (3 oferty),
- kucharz, pozostali kucharze – 84 miejsca pracy (30 ofert),
- pomoc kuchenna – 34 stanowiska (16 ofert).

W związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy i wprowadzonymi uproszczeniami w zatrudnianiu obywateli Ukrainy, Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie odnotował spadek liczby ofert zgłaszanych w celu uzyskania Informacji Starosty.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w ramach usług poradnictwa zawodowego prowadzono porady indywidualne przeznaczone dla osób zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. Podczas spotkań badano cechy przedsiębiorcze osób ubiegających się o dofinansowanie na otwarcie własnej działalności gospodarczej. W tym celu doradcy zawodowi przeprowadzili 149 badań testowych przy pomocy Kwestionariusza Uzdolnień Przedsiębiorczych oraz Wielowymiarowego Kwestionariusza Preferencji.

W 2023 r. do Powiatowego Urzędu Pracy wpłynęło 151 wniosków o przyznanie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, z czego: 101 osób otrzymało dofinansowanie z Funduszu Pracy; 42 osoby skorzystały ze wsparcia w ramach projektu „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych”, Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021 – 2027, w ramach projektu: Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w powiecie wołomińskim (I) - środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Oś priorytetowa VI Fundusze Europejskie dla aktywnego zawodowo Mazowsza, Działanie 6.1. oraz 2 osoby otrzymały środki z PFRON.

Wzorem lat ubiegłych najbardziej popularnym profilem podejmowanej działalności były usługi (136 dotacji), nieliczne firmy utworzyły w ramach dofinansowania działalności związane z produkcją (4 dotacje) i handlem (3 dotacje). Liczba rozpoczętych działalności gospodarczych w podziale na gminy wg. siedziby rozpoczętych działalności przedstawiona została w tabeli nr 6.

Tabela 6. Liczba rozpoczętych działalności gospodarczych w podziale na gminy wg. siedziby rozpoczętych działalności.

Lp.	Gmina	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Wołomin	33	29	25	19	39	30	29
2	Zielonka	10	7	8	4	11	11	11
3	Ząbki	17	15	13	19	22	13	19
4	Marki	22	22	11	20	28	33	18
5	Radzymin	19	21	18	18	34	23	16
6	Dąbrówka	12	5	5	4	4	3	3
7	Kobyłka	19	18	12	12	12	19	21
8	Poświętne	5	5	0	4	3	8	4
9	Tłuszcz	19	17	12	11	18	11	15
10	Klembów	9	7	8	3	7	7	4
11	Jadów	8	8	4	1	6	5	3
12	Strachówka	0	4	2	1	1	1	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2017-2023.

Dofinansowanie do otwarcia własnej działalności gospodarczej budzi duże zainteresowanie wśród osób bezrobotnych - zarówno osób młodych dopiero rozpoczynających drogę zawodową, jak również osób, które już posiadają doświadczenie zawodowe. Poniższa tabela przedstawia podział osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej ze względu na wiek oraz płeć.

Tabela 7. Podział osób, które otrzymały dotację w 2023 r. według wieku i płci.

WIEK	do 24 lat	15 osób
	25 – 29 lat	29 osób
	30 – 49 lat	94 osób
	50 lat i powyżej	5 osób
PLEĆ	kobiety	65 osób
	mężczyźni	78 osób

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z działalności PUP w Wołominie za 2023 r.

2. Cel 2. Zwiększenie liczby szkoleń/kształcenia zawodowego osób bezrobotnych odpowiednio do zapotrzebowania powiatowego rynku pracy.

Działania

- 1) *Diagnoza sytuacji i zapotrzebowania powiatowego rynku pracy.*
- 2) *Analiza stanu obecnego, planowanie działań zgodnie z występującym zapotrzebowaniem.*
- 3) *Organizacja szkoleń i innych form kształcenia i przekwalifikowania zawodowego np. warsztaty szkoleniowe, kształcenie ustawiczne w zakresie zgodnym z zapotrzebowaniem powiatowego rynku pracy.*

Koordynator - PUP;

Współrealizatorzy - Mazowieckie Obserwatorium Rynku Pracy w Warszawie, WED, ośrodki szkolenia i kształcenia

Realizacja: 2017-2025

Barometr zawodów to jednoroczna prognoza sytuacji w zawodach. Barometr dzieli zawody na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe. Barometr jest badaniem jakościowym. Powstaje osobno dla każdego powiatu w Polsce. Opiera się na opinii ekspertów, którzy na przełomie III i IV kwartału spotykają się i wspólnie analizują sytuację w poszczególnych zawodach.

DUŻY DEFICYT POSZUKUJĄCYCH PRACY		
• lekarze	• nauczyciele praktycznej nauki zawodu	• pielęgniarki i położne
DEFICYT POSZUKUJĄCYCH PRACY		
• betoniarze i zbrojarze • blacharze i lakiernicy samochodowi • cieśle i stolarze budowlani • dekarze i blacharze budowlani • farmaceuci • kierownicy w instytucjach społecznych i kultury • krawcy i pracownicy produkcji odzieży • maszyniści • murarze i tynkarze • nauczyciele nauczania wczesnoszkolnego	• nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących • nauczyciele przedmiotów zawodowych • nauczyciele przedszkoli • nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych • operatorzy aparatury medycznej • opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej • pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych	• pracownicy obsługi ruchu szynowego • pracownicy ochrony fizycznej • pracownicy służb mundurowych • pracownicy socjalni • psycholodzy i psychoterapeuci • ratownicy medyczni • spawacze • specjaliści ds. administracji • specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi i rekrutacji • sprzedawcy i kasjerzy • ślusarze
RÓWNOWAGA POPYTU I PODAŻY		
• agenci ubezpieczeniowi • animatorzy kultury i organizatorzy imprez • architekci i urbaniści • architekci krajobrazu • archiwiści i muzealnicy • asystenci w edukacji • bibliotekoznawcy, bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej • brukarze • cukiernicy • dentyści • diagności laboratoryjni medyczni • diagności samochodowi • dziennikarze i redaktorzy • ekonomiści • elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy • filolodzy i tłumacze • fizjoterapeuci i masażyści • floryści • fotografowie • fryzjerzy • geodeci i kartografowie • gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorczy • graficy komputerowi • inspektorzy nadzoru budowlanego • instruktorzy nauki jazdy	• kierownicy sprzedaży • kosmetyczki • kucharze • lakiernicy • listonosze i kurierzy • logopedzi i audiofonolodzy • magazynierzy • mechanicy pojazdów samochodowych • mechanicy monterzy maszyn i urządzeń • monterzy elektronicy • monterzy instalacji budowlanych • monterzy konstrukcji metalowych • monterzy okien i szklarzy • ogrodnicy i sadownicy • operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych • operatorzy maszyn do produkcji i przetwórstwa papieru • operatorzy maszyn do produkcji wyrobów cementowych i kamiennych • operatorzy maszyn do produkcji wyrobów chemicznych • operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych • operatorzy obrabiarek skrawających • operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych	• pracownicy ds. ochrony środowiska zrównoważonego rozwoju • pracownicy ds. rachunkowości i księgowości • pracownicy ds. techniki dentystycznej • pracownicy myjni, pralni i prasowni • pracownicy poczty • pracownicy poligraficzni • pracownicy przetwórstwa metali • pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie • pracownicy sprzedaży internetowej • pracownicy usług pogrzebowych • pracownicy zajmujący się zwierzętami • prawnicy • projektanci wzornictwa przemysłowego i operatorzy CAD • przedstawiciele handlowi • przetwórcy mięsa i ryb • recepcjoniści i rejestratorzy • robotnicy budowlani • robotnicy obróbki drewna i stolarze • robotnicy obróbki skóry • rolnicy i hodowcy • rybacy

• instruktorzy rekreacji i sportu • inżynierowie budownictwa • inżynierowie chemicy i chemicy • inżynierowie elektrycy i energetycy • inżynierowie inżynierii środowiska • kamieniarze • kelnerzy i barmani • kierowcy autobusów • kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych • kierowcy samochodów osobowych • kierownicy budowy • kierownicy ds. logistyki • kierownicy ds. produkcji • kierownicy ds. usług • kierownicy ds. zarządzania i obsługi biznesu	• opiekunki dziecięce • optycy i pracownicy wytwarzający protezy • pedagodzy • personel sprząający • piekarze • plastycy, dekoratorzy wnętrz i konserwatorzy zabytków • pomoce kuchenne • pomoce w gospodarstwie domowym • pracownicy administracyjni i biurowi • pracownicy biur podróży i obsługi turystycznej • pracownicy ds. BHP • pracownicy ds. budownictwa drogowego i kolejowego • pracownicy ds. jakości	• rzemieślnicy obróbki szkła i metali szlachetnych • samodzielni księgowi • sekretarki i asystenci • specjaliści ds. finansowych • specjaliści ds. organizacji produkcji • specjaliści ds. rynku nieruchomości • specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki • specjaliści technologii żywności i żywienia • specjaliści telekomunikacji • spedytorzy i logistycy • szefowie kuchni • tapicerzy • technicy informatycy • technicy mechanicy • weterynarze • zaopatrzeniowcy i dostawcy
---	--	--

Zachodzące zmiany na rynku pracy, bezrobocie oraz rosnące zainteresowanie nowymi zawodami pojawiającymi się na rynku pracy powoduje wzrost zapotrzebowania na usługi poradnictwa zawodowego. W 2023 roku do doradców zawodowych zatrudnionych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wołominie oraz filiach w Tłuszczu i Radzyminie zgłosiło się łącznie 866 osób. Z porad indywidualnych skorzystało 298 osób, w tym 295 osób bezrobotnych, zaś z porad grupowych 49 osób. Informacją zawodową indywidualną objęto 275 osób, natomiast w spotkaniach informacyjnych grupowych uczestniczyło 244 osoby.

Tabela 8. Osoby korzystające z poradnictwa zawodowego w latach 2017-2023.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających z poradnictwa zawodowego	700	1103	753	724	880	951	866
Osoby korzystające z porad indywidualnych i informacji zawodowej indywidualnej	588	852	678	662	801	831	573
Osoby korzystające z porad grupowych i informacji zawodowej grupowej	112	151	75	62	79	120	293

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2017-2023.

W 2023 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wołominie rozpoczęto realizację badania kompetencji cyfrowych, którym zgodnie z zapisami „Gwarancji dla młodzieży w Polsce Aktualizacja 2022” zostały objęte osoby bezrobotne do 30 roku życia. Ocena kompetencji cyfrowych dotyczyła również osób bezrobotnych korzystających z instrumentów rynku pracy. Łącznie przeprowadzono badanie kompetencji cyfrowych u 605 osób bezrobotnych.

W ramach poradnictwa zawodowego realizowanego w 2023 r. doradcy zawodowi przeprowadzili szkolenie „Szukam Pracy” dla 10 osób bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie. Spotkania miały na celu nabycie kompetencji i umiejętności w zakresie podjęcia zatrudnienia oraz przeanalizowania trendów i aktualnej wiedzy o rynku pracy. Przez pierwsze 2 tygodnie szkolenia osoby bezrobotne uczestniczyły w zajęciach warsztatowych, natomiast ostatni 3 tydzień szkolenia został przeznaczony na samodzielne działania uczestników realizowane przy wsparciu doradcy zawodowego.

Ponadto przeprowadzono zajęcia z zakresu orientacji zawodowej, poradnictwa zawodowego oraz zawodoznawstwa dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 5 im. Polskich Olimpijczyków

w Wołominie, Zespołu Szkół im. Zofii Solarzowej w Miąsem, Publicznej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Sportowymi im. Karola Wojtyły w Kobyłce oraz Szkoły Podstawowej nr 1 im. Bolesława Prusa w Zielonce.

W celu uzyskania, uzupełnienia lub doskonalenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych, potrzebnych do wykonywania pracy, osoby bezrobotne mogły skorzystać z kursów i szkoleń oraz studiów podyplomowych dofinansowywanych przez Powiatowy Urząd Pracy.

W roku sprawozdawczym szkolenia realizowane były w trybie szkoleń indywidualnych. Szkolenie indywidualne organizowane jest na wniosek osoby bezrobotnej po przedstawieniu oświadczenia przyszłego pracodawcy o zamiarze zatrudnienia osoby bezrobotnej po zakończeniu szkolenia, bądź oświadczenia o zamiarze podjęcia działalności gospodarczej. W 2023 roku Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie skierował na szkolenia indywidualne **55 osób bezrobotnych**, spośród których 37 podjęło zatrudnienie lub rozpoczęło działalność gospodarczą.

Szkolenia sfinansowane zostały z następujących źródeł:

- Fundusz Pracy – 43 osoby,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Oś priorytetowa VI Fundusze Europejskie dla aktywnego zawodowo Mazowsza. Działanie 6.1 - Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021 – 2027, w ramach projektu: Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w powiecie wołomińskim (I) - 12 osób.

Najczęściej finansowane były następujące szkolenia:

- Kurs kwalifikacji wstępnej;
- Prawo jazdy kat. C, C+E oraz prawo jazdy kat. D;
- Kurs operatora koparko-ładowarki, koparki i ładowarki – różne typy;
- Kursy kosmetyczne (m.in. z zakresu fryzjerstwa, wykonywania zabiegów kosmetycznych).

Studia podyplomowe skierowane są do osób bezrobotnych posiadających wyższe wykształcenie, które mają problemy w podjęciu pracy. W 2023 roku PUP w Wołominie sfinansował studia podyplomowe **16 osobom**. W trakcie odbywania studiów 7 osób podjęło zatrudnienie.

Wybrane kierunki studiów podyplomowych w 2023 r.:

- Praca z dziećmi sprawiającymi trudności wychowawcze z elementami Asystenta rodziny;
- Dietetyka i Poradnictwo Żywnościowe;
- Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną (oligofrenopedagogika), autyzmem oraz zespołem Aspergera;
- Doradztwo podatkowe;
- Organizacja i Zarządzanie oświatą;
- Przygotowanie Pedagogiczne dla nauczycieli przedmiotów lub zajęć prowadzonych w szkole podstawowej i ponadpodstawowej, teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu;
- Przygotowanie pedagogiczne do zawodu nauczyciela;
- Coaching zdrowia i żywienia;
- Energetyka odnawialna dla biznesu - inwestycje i rynek energii;
- Przygotowanie pedagogiczne;
- Rytmika i muzykoterapia w edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej;
- Kształcenie głosu i mowy;
- Social media & Content marketing;
- Bibliotekoznawstwo;
- Psychologia pozytywna w edukacji i wychowaniu. Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży;
- Zarządzanie nieruchomościami.

W 2023 r. dużym zainteresowaniem cieszyły się kierunki pedagogiczne, które są wśród zawodów deficytowych badania „Barometr zawodów” powiatu wołomińskiego.

3. Cel 3. Działania skierowane do osób bezrobotnych oraz pracujących chcących przekwalifikować się, z wykorzystaniem ich potencjału i zasobów.

Działania

1) Podjęcie pracy, zmiana pracy, przekwalifikowania zawodowe, uzupełnianie kwalifikacji.

Koordynator - PUP;

Współrealizatorzy - PCPR, pracodawcy, ośrodki szkolenia i kształcenia, OPS-y, CIS, KIS

Realizacja: 2017-2025

Dużym zainteresowaniem, wśród pracodawców cieszył się Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS), który jest rozwiązaniem systemowym, adresowanym do pracodawców, wspomagających przekwalifikowanie lub aktualizację wiedzy i umiejętności osób pracujących. Celem KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu nieadekwatnych kompetencji do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki.

W 2023 r. pracodawcy mogli ubiegać się o kształcenie ustawiczne zgodnie z:

- Priorytetami Ministra Rodziny i Polityki Społecznej:
 - ❖ Priorytet 1 - wsparcie kształcenia ustawicznego osób zatrudnionych w firmach, które na skutek obostrzeń zapobiegających rozprzestrzenianiu się choroby COVID-19, musiały ograniczyć swoją działalność;
 - ❖ Priorytet 2 – wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników służb medycznych, pracowników służb socjalnych, psychologów, terapeutów, pracowników domów pomocy społecznej, zakładów opiekuńczo – leczniczych, prywatnych domów pomocy społecznej oraz innych placówek dla seniorów/osób chorych/niepełnosprawnych, które bezpośrednio pracują z osobami chorymi na COVID-19 lub osobami z grupy ryzyka ciężkiego przebiegu tej choroby;
 - ❖ Priorytet 3 – wsparcie kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie w zawodach deficytowych;
 - ❖ Priorytet 4 – wsparcie kształcenia ustawicznego osób po 45 roku życia;
 - ❖ Priorytet 5 – wsparcie kształcenia ustawicznego osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej ze sprawowaniem opieki na dzieckiem;
 - ❖ Priorytet 6 – wsparcie kształcenia ustawicznego w związku z zastosowaniem w firmach nowych technologii i narzędzi pracy, w tym także technologii i narzędzi cyfrowych,
 - ❖ Priorytet 7 – wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które nie posiadają świadectwa ukończenia szkoły lub świadectwa dojrzałości;
 - ❖ Priorytet 8 – wsparcie realizacji szkoleń dla instruktorów praktycznej nauki zawodu bądź osób mających zamiar podjęcia się tego zajęcia, opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów stażu uczniowskiego oraz szkoleń branżowych dla nauczycieli kształcenia zawodowego.
- Priorytetami Rady Rynku Pracy:
 - Priorytet 1 - wsparcie kształcenia ustawicznego do pracodawców zatrudniających cudzoziemców;
 - Priorytet 2 - wsparcie kształcenia ustawicznego w związku z zastosowaniem w firmach nowych procesów, technologii i narzędzi pracy;
 - Priorytet 3 - wsparcie kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie zawodach deficytowych – określonych w Barometrze zawodów 2023 dla powiatu wołomińskiego;

- Priorytet 4 - wsparcie kształcenia ustawicznego dla nowozatrudnionych osób (lub osób, którym zmieniono zakres obowiązków) powyżej 50 roku życia;
- Priorytet 5 - wsparcie kształcenia ustawicznego osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem oraz osób będących członkami rodzin wielodzietnych;
- Priorytet 6 - wsparcie kształcenia ustawicznego osób poniżej 30 roku życia w zakresie umiejętności cyfrowych oraz umiejętności związanych z branżą energetyczną i gospodarką odpadami.

oraz Priorytetami Rady Rynku Pracy wydatkowania środków REZERWY KFS

- Priorytet a) wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników Centrów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Zakładów Aktywności Zawodowej, członków lub pracowników spółdzielni socjalnych oraz pracowników zatrudnionych w podmiotach posiadających status przedsiębiorstwa społecznego wskazanych na liście/rejestrze przedsiębiorstw społecznych prowadzonym przez MRiPS
- Priorytet b) wsparcie kształcenia ustawicznego osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności;
- Priorytet c) wsparcie kształcenia ustawicznego w obszarach/branżach kluczowych dla rozwoju powiatu/województwa wskazanych w dokumentach strategicznych/planach rozwoju;
- Priorytet d) wsparcie kształcenia ustawicznego instruktorów praktycznej nauki zawodu bądź osób mających zamiar podjęcia się tego zajęcia, opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów stażu uczniowskiego oraz szkoleń branżowych dla nauczycieli kształcenia zawodowego;
- Priorytet e) wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które mogą udokumentować wykonywanie przez co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej.

W roku 2023 na realizację KFS, PUP w Wołominie przeznaczył kwotę **631 156,80 zł**. Z kształcenia ustawicznego skorzystało **250 osób**, z tego:

- 247 osób uczestniczyło w szkoleniach,
- 3 osoby rozpoczęły studia podyplomowe.

Szkolenia realizowane były między innymi w zakresie:

„Podatki dochodowe i VAT dla Praktyków w 2023 roku”;

„Spawanie metodą MAG poziom I”;

„Prawo jazdy kat. D z kwalifikacją wstępną przyspieszoną”;

„Operator koparkoładowarki kl. III”;

„Praca w nowoczesnym magazynie – przygotowanie do aktualizacji uprawnień UDT i zagadnienia uzupełniające kompetencje w pracy na magazynie”;

„Podnoszenie kluczowych kompetencji opiekuna osoby starszej i niepełnosprawnej w Domu Opieki”;

„Masaż leczniczy kończyn dolnych oraz zastosowanie laseroterapii w przypadku trudno gojących się ran”;

„Kurs przygotowujący obecnych oraz przyszłych instruktorów praktycznej nauki zawodu fryzjer – etap praktyczny”.

Szkolenia umożliwiły podwyższenie lub uaktualnienie kwalifikacji zawodowych czy uprawnień niezbędnych do wykonywania danego zawodu. Studia podyplomowe podwyższyły poziom wykształcenia.

4. Cel 4. Utworzenie na terenie powiatu nowych warsztatów terapii zajęciowej (dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).

Działania

- 1) Analiza orzecznictwa o niepełnosprawności w powiecie wołomińskim pod kątem niepełnosprawności w zakresie niezdolności do pracy z jednoczesnym wskazaniem do uczestnictwa w terapii zajęciowej*
- 2) Podjęcie współpracy ze wskazanymi w analizie gminami powiatu.*
- 3) Wskazanie lokalizacji i profilu WTZ, przygotowanie dokumentacji, podjęcie kontaktu z PFRON.*

Koordinator: PCPR

Współrealizator: WOZ

Realizacja: 2017 - 2025

Na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonuje (od 1992 r.) Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób doświadczających choroby psychicznej, który jest prowadzony od 2011 r. przez Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia”.

Warsztat jest placówką rehabilitacyjną dla osób dorosłych z orzecznym stopniem niepełnosprawności z powodu choroby psychicznej. Posiada 6 pracowni terapeutycznych: krawiecką, artystyczną, stolarską, kulinarną, ogrodniczą, komputerową. W miarę potrzeb uczestników organizowane są dodatkowe zajęcia sportowe w okresie wiosenno – letnim. Każdy uczestnik WTZ jest zobowiązany do realizacji indywidualnego programu rehabilitacji i terapii, którego celem jest nauka samodzielnego i niezależnego funkcjonowania społecznego i przygotowanie do podjęcia aktywności zawodowej. Realizowane w WTZ programy rehabilitacji bazują na treningach umiejętności społecznych: treningu w zakresie higieny i wyglądu zewnętrznego, treningu budżetowego i kulinarnego, umiejętności praktycznych, społecznych, psychoedukacyjnych i treningu lekowego, prowadzenia rozmowy, rozwiązywania sytuacji trudnych, radzenia sobie ze stresem, aktywnego poszukiwania pracy.

W 2023 roku każdorazowo w zajęciach klubowych brało udział od 8 do 12 osób (Klub przeznaczony jest dla 12 osób). Zajęcia odbywały się 1-2 razy w miesiącu. W programie zajęć były zajęcia integracyjne, wspierające, wspólny udział w zajęciach kulturalnych, turystycznych. W 2023 r. odbył się kolejny Turnus Rehabilitacyjny zorganizowany w Szklarskiej Porębie dla połączonej grupy aktualnych uczestników WTZ i Klubu WTZ. Wzięło w nim udział 13 uczestników WTZ i Klubu WTZ.

W programie WTZ oprócz zadań związanych z działalnością w poszczególnych pracowniach organizowane były wspólne wyjścia na imprezy kulturalne, wycieczki, spotkania integracyjne.

W 2023r. w zajęciach WTZ brały udział 22 osoby, 4 osoby zostały wypisane z powodu podjęcia pracy na otwartym rynku pracy.

Działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej finansowana jest z dwóch źródeł: 10 % pochodzi ze środków powiatu wołomińskiego oraz 90% ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W 2023 r. koszt utrzymania i prowadzenia placówki wyniósł **695 216,00 zł** (54 383,08 zł – środki powiatu, 640 833,14 zł – środki PFRON).

W 2023 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie realizowało Program „Zajęcia Klubowe w WTZ” adresowane do pomiotów prowadzących Warsztaty Terapii Zajęciowej. Celem programu było wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez Warsztaty Terapii Zajęciowej zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji. W imieniu powiatu wołomińskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie podpisało w dniu 08.02.2023 r. Umowę Nr KLU/000063/07/D (na podstawie wydanego upoważnienia) z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Na realizację w/w zadania otrzymano kwotę ogółem **76 014,00 zł** w tym 74 160,00 zł na prowadzenie zajęć klubowych oraz 1 854,00 zł na obsługę programu. W ramach realizowanego

zadania wydatkowano ogółem **75 963,36 zł**, z czego wykorzystano 74 109,36 zł na prowadzenie zajęć klubowych, a 1 854,00 zł na obsługę programu.

Ze względu na trudności w pozyskaniu nowej siedziby WTZ, Zarząd Stowarzyszenia „Empatia” ponownie zwrócił się do Marszałka Województwa Mazowieckiego o umożliwienie dalszego działania WTZ w dotychczasowym budynku, którego stan techniczny nie spełnia podstawowych wymogów do prowadzenia takiej działalności.

Posiadane przez powiat zasoby instytucjonalne w postaci jednego WTZ, są niewystarczające. Potrzebę utworzenia, kolejnego warsztatu terapii zajęciowej zgłaszają środowiska osób niepełnosprawnych, m.in. osoby niedowidzące, którzy z powodu zamknięcia zakładów pracy chronionej utracili możliwość zatrudnienia wspomagane.

Działania zmierzające do utworzenia kolejnego WTZ były podjęte w latach ubiegłych, ale nie zostały sfinalizowane. Istotnym czynnikiem mającym wpływ na skuteczność działań jest posiadanie bazy lokalowej oraz podmiotu, który prowadziłby tego typu placówkę. Zarówno w zasobach lokalowych powiatu, jak i gmin nie ma obecnie możliwości na utworzenie kolejnego warsztatu. W pierwszej kolejności należy podjąć działania mające na celu zabezpieczenie działalności już istniejącego WTZ.

3. Cel 5. Utworzenie na terenie powiatu nowego środowiskowego domu samopomocy (typ B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).

Działania

- 1) *Analiza orzecznictwa o niepełnosprawności intelektualnej w powiecie wołomińskim*
- 2) *Podjęcie współpracy ze wskazanymi w analizie gminami powiatu.*
- 3) *Podjęcie współpracy z podmiotem realizującym zadanie, wskazanie lokalizacji ŚDS typu B, przygotowanie dokumentacji, podjęcie kontaktu z WPS UW.*

Koordynator: PCPR

Współrealizator: WOZ

Realizacja: 2017 - 2025

Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego prowadzi *Wykaz Środowiskowych Domów Samopomocy w województwie mazowieckim*, zgodnie z zawartymi w nim danymi na terenie województwa prowadzonych jest 79 środowiskowych domów samopomocy dysponujących 2 887 miejscami (stan na dzień 01.01.2024 r.).

Na terenie powiatu wołomińskiego prowadzonych jest **pięć środowiskowych domów samopomocy dla 153 osób**. Cztery z nich prowadzone są przez lub na zlecenie Powiatu Wołomińskiego (113 miejsc), jeden dom prowadzony jest na zlecenie Gminy Wołomin (40 miejsc).

Powiat Wołomiński prowadzi lub zleca prowadzenie czterech środowiskowych domów samopomocy:

- 3 domy typu B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną
- 1 dom typu A dla osób doświadczających choroby psychicznej

są to następujące placówki:

1. Środowiskowy Dom Samopomocy typu B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, prowadzony przez Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej, który ma swoją siedzibę w Radzyminie ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 1 – dla 25 uczestników;
2. Środowiskowy Dom Samopomocy typu B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, prowadzony przez Powiat Wołomiński, który ma swoją siedzibę w Tłuszczu, ul. Szkolna 4 – dla 23 uczestników;

3. Środowiskowy Dom Samopomocy typu B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, prowadzony przez TPD Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Ząbkach ul. 3-go Maja 14 – dla 25 uczestników;
4. Środowiskowy Dom Samopomocy typu A dla osób doznających choroby psychicznej, prowadzony przez Powiat Wołomiński, który ma swoją siedzibę w Kobyłce przy ul. Poprzecznej 18A – dla 40 uczestników.
5. Środowiskowy Dom Samopomocy w Wołominie dla osób z zaburzeniami psychicznymi prowadzony przez Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej na zlecenie Gminy Wołomin, który ma swoją siedzibę w Wołominie przy ul. Mieszka I 1 – dla 40 uczestników.

Środowiskowe Domy Samopomocy prowadzone na zlecenie Powiatu Wołomińskiego dysponują łącznie **113 miejscami**. W 2023 roku liczba uczestników wyniosła **124** osoby. Roczny koszt prowadzenia placówek osiągnął kwotę **3 325 992,10 zł** w ramach przekazanej dotacji od Wojewody Mazowieckiego.

Środowiskowe Domy Samopomocy w Radzyminie i Ząbkach prowadzone są przez organizacje pozarządowe na zlecenie powiatu. W wyniku rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej na: „Prowadzenie dziennego środowiskowego domu samopomocy dla 25 osób z niepełnosprawnością intelektualną na terenie miasta/gminy Radzymin oraz miasta/gminy Ząbki” podpisano umowę z CARITAS Diecezji Warszawsko-Praskiej w Warszawie na prowadzenie, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r., Środowiskowego Domu Samopomocy w Radzyminie oraz z Kołem Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci z siedzibą w Ząbkach na prowadzenie, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r., Środowiskowego Domu Samopomocy w Ząbkach. Zarówno na prowadzenie ŚDS w Radzyminie w roku 2023 przeznaczono kwotę 739 931,52 zł, jak i TPD otrzymało na prowadzenie ŚDS w Ząbkach kwotę 739 931,52 zł.

Biorąc pod uwagę zachodzące procesy starzenia się społeczeństwa i zmniejszającą się liczbę członków rodzin skłonnych do ciągłej opieki nad osobami doświadczającymi choroby psychicznej lub osobami z niepełnosprawnością intelektualną, należy spodziewać się, że zapotrzebowanie na usługi świadczone przez ŚDS będzie rosło. Dlatego konieczna jest bieżąca, systematyczna analiza potrzeb mieszkańców powiatu na usługi świadczone przez ŚDS-y, przeprowadzana w oparciu o dostępne źródła informacji, w porozumieniu z lokalnymi jednostkami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi oraz m.in. ze środowiskiem osób niepełnosprawnych. Systematyczny okresowy przegląd i aktualizacja posiadanych danych będzie miała kluczowe znaczenie we właściwym reagowaniu na zmieniającą się sytuację.

4. Cel 6. Współpraca gminnych ośrodków pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy

Działania

- 1) *Szkolenia i spotkania informacyjne dla pracowników ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowego urzędu pracy.*
- 2) *Tworzenie i realizacja wspólnych Programów aktywizacji i ograniczania bezrobocia.*

Koordynator: PUP

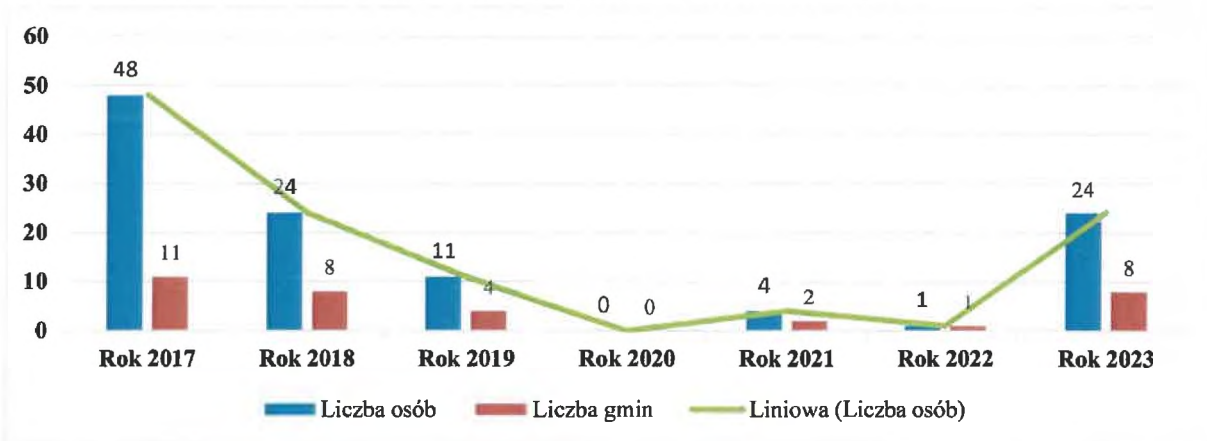
Współrealizator: WOZ, PCPR, OPS-y

Realizacja: 2017 - 2025

Roboty publiczne polegają na zatrudnieniu bezrobotnego przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty, gminy, organizacje pozarządowe, które statutowo zajmują się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy

społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowywane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

Wykres 5: Liczba osób skierowanych na roboty publiczne w latach 2017-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2017-2023.

W 2023 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wołominie złożono 20 wniosków o zorganizowanie robót publicznych, które zostały rozpatrzone pozytywnie. W ramach robót publicznych zatrudniono 24 osoby. Roboty publiczne finansowane są ze środków Funduszu Pracy.

Tabela 9. Liczba osób bezrobotnych skierowanych, w latach 2017-2023, do pracy w ramach robót publicznych w podziale na poszczególne gminy wg miejsca zamieszkania.

Lp.	Gmina	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	Razem
1	Wołomin	10	6	0	0	0	0	3	19
2	Zielonka	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Ząbki	4	2	3	0	0	0	0	9
4	Marki	4	4	2	0	0	0	4	14
5	Radzymin	3	0	0	0	1	0	4	8
6	Dąbrówka	1	2	0	0	0	0	0	3
7	Kobyłka	3	0	0	0	0	1	1	5
8	Poświętne	2	0	0	0	0	0	3	5
9	Tłuszcz	3	5	4	0	3	0	1	16
10	Klembów	1	3	0	0	0	0	3	7
11	Jadów	13	1	0	0	0	0	0	14
12	Strachówka	4	1	2	0	0	0	5	12
Liczba osób		48	24	11	0	4	1	24	112
Liczba gmin		11	8	4	0	2	1	8	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2017-2023.

W latach 2017-2023, roboty publiczne wykonywane były we wszystkich gminach powiatu wołomińskiego oprócz gminy Zielonka: Jadów (14 osób), Tłuszcz (16 osób), Wołomin (19 osób), Strachówka (12 osób), Marki (14 osób), Radzymin (8 osób), Ząbki (9 osób), Klembów (7 osób), Dąbrówka (3 osoby), Kobyłka (5 osób), Poświętne (5 osób).

W roku 2023 roboty publiczne wykonywane były w 8 gminach powiatu wołomińskiego: Klembów (3 os.), Kobyłka (1 os.), Marki (4 os.), Poświętne (3 os.), Radzymin (4 os.), Strachówka (5 os.), Tłuszcz (1 os.), Wołomin (3 os.).

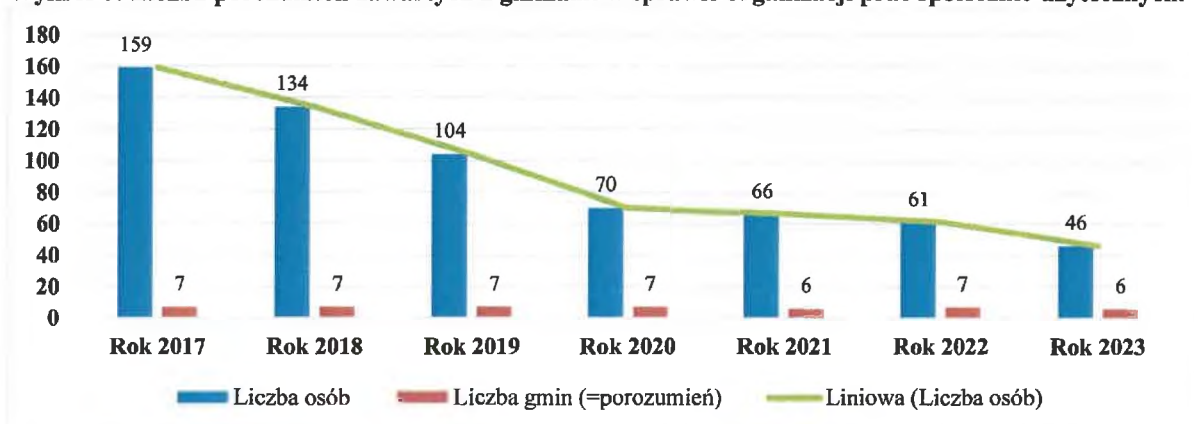
Prace społecznie użyteczne - to instrument rynku pracy skierowany do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej lub osób uczestniczących w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej

lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego (jeżeli podjęły uczestnictwo w tych formach na podstawie skierowania z PUP). Organizowane są one przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, w tym na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych, w organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub działalnością na rzecz społeczności lokalnej.

Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między Starostą a daną gminą, na rzecz której prace społecznie użyteczne będą wykonywane. Powiatowy Urząd Pracy refunduje gminie ze środków Funduszu Pracy do 60% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego osobie uprawnionej oraz do 100% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego osobie uprawnionej, skierowanej do wykonania prac związanych z realizacją codziennych obowiązków domowych na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych. Na wniosek gminy, PUP może skierować osoby uprawnione do wykonywania prac społecznie użytecznych w miejscu zamieszkania lub pobytu w wymiarze 40 godzin miesięcznie i 10 godzin tygodniowo.

Powiatowy Urząd Pracy w 2023 r. zawarł porozumienia w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych z 6 gminami. Na powyższą formę wsparcia skierowano łącznie 55 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, z czego wykonywanie ww. prac rozpoczęło 46 osób.

Wykres 6: Liczba porozumień zawartych z gminami w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2017-2023.

W roku 2023 prace społecznie użyteczne wykonywane były w 6 gminach powiatu wołomińskiego: Kobyłka (7 os.), Wołomin (20 os.), Tłuszcz (5 os.), Jadów (4 os.), Strachówka (3 os.), Zielonka (7 os.).

Tabela 10. Liczba osób skierowanych do wykonywania prac społecznie użytecznych w latach 2017-2023 w rozbięciu na poszczególne gminy powiatu wołomińskiego.

Lp.	Gmina	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	Razem
1	Wołomin	87	68	48	29	33	26	20	311
2	Zielonka	21	21	18	8	0	4	7	79
3	Ząbki	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Marki	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Radzymin	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Dąbrówka	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Kobyłka	8	7	7	6	7	9	7	51
8	Poświętne	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Tłuszcz	12	13	11	11	11	10	5	73
10	Klembów	14	12	10	6	7	5	0	54
11	Jadów	8	8	7	6	5	5	4	43
12	Strachówka	9	5	3	4	3	2	3	29
	Liczba osób	159	134	104	70	66	61	46	640
	Liczba gmin	7	7	7	7	6	7	6	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2017-2023.

W latach 2017-2023 z ww. wsparcia skorzystało 640 osób, w tym z Wołomina – 311 osób, Zielonki – 79 osób, Kobyłki – 51 osób, Tłuszcz – 73 osoby, Klembowa – 54 osoby, Jadowa – 43 osoby, Strachówki – 29 osób. Grupą osób najczęściej kierowaną do wykonywania prac społecznie użytecznych były osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia oraz osoby długotrwale bezrobotne.

B. FUNKCJONOWANIE RODZIN

- 1. Cel 1. Modernizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej do obowiązujących przepisów prawa oraz rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na rzecz powrotu dzieci do środowisk naturalnych z terenu powiatu wołomińskiego**

Działania:

- 1) Zaprojektowanie i zorganizowanie kompleksowego systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.*
- 2) Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.*
- 3) Wsparcie istniejących rodzin zastępczych w powiecie oraz rozwijanie współpracy z rodziną biologiczną.*
- 4) Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.*

Koordynator: PCPR

Współrealizator: DDz, RDDz, organizacje pozarządowe, OPS-y

Realizacja: 2017 – 2025

Pieczą zastępczą to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Pieczę zastępczą jako formę sprawowania opieki i wychowania dziecka występuje co do zasady w dwóch formach: rodzinnej i instytucjonalnej.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców umieszcza się je w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka, a także w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych.

Umieszczenie dziecka w placówce powinno jednak nastąpić dopiero po wyczerpaniu możliwości udzielenia mu pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia go w rodzinie zastępczej. Sąd umieszcza dziecko w instytucjonalnej pieczy zastępczej, jeżeli brak jest możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej. Szczególny akcent położony jest na pracę z rodziną w jej środowisku zamieszkania.

Uchwałą Nr L-466/2022 Rady Powiatu Wołomińskiego z 29 września 2022 r. przyjęto Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022-2024, w którym określono cele i kierunki działań. Dokonana analiza SWOT pozwoliła na wskazanie najważniejszych dla mieszkańców powiatu wołomińskiego problemów, podkreśla zarówno mocne jak i słabe strony funkcjonowania pieczy zastępczej, działalności jednostek pomagających rodzinie, jak również szanse i zagrożenia, które mogą wystąpić w obszarze działania.

Tabela 11. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1) zaplecze w postaci jednostek pomocy społecznej i pieczy zastępczej (PCPR, w tym zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności, OPS); 2) funkcjonowanie Rodzinnego Domu Dziecka; 3) funkcjonowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego; 4) organizowanie szkoleń doskonalących dla rodzin zastępczych i szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze; 5) wykwalifikowana i doświadczona kadra realizująca zadania polityki społecznej; 6) promowanie idei rodzicielstwa zastępczego; 7) udzielenie wsparcia i pomocy samodzielnym wychowankom pieczy zastępczej, włączanie ich do udziału w programach unijnych doskonalących umiejętności zawodowe i społeczne; 8) zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej 9) stała, efektywna współpraca z sądami, policją, OPS i ośrodkami adopcyjnymi; 10) znajomość lokalnych potrzeb w zakresie pomocy społecznej; 11) udział w cyklicznych szkoleniach dla pracowników pieczy zastępczej organizowanych przez firmy zewnętrzne; 12) wsparcie psychologiczne i prawne dla mieszkańców powiatu; 13) mieszkanie chronione dla wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczej.	1) zbyt mała liczba funkcjonujących rodzin pieczy zastępczej; 2) zbyt mała liczba rodzinnych domów dziecka; 3) brak rodzin pomocowych; 4) brak wystarczającej liczby mieszkań socjalnych dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej; 5) brak propozycji pracy dla młodzieży usamodzielniającej się; 6) niewielka liczba wolontariuszy do pracy w pieczy rodzinnej; 7) występowanie patologii społecznej (alkoholizmu, przestępczości, syndromu wyuczonej bezradności, bierności); 8) zbyt mała liczba specjalistów psychiatrii dzieci i młodzieży w publicznych placówkach zdrowia; 9) długotrwałe uzależnienie rodzin od świadczeń pomocy społecznej; 10) brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1) działania promujące rodzinną pieczę zastępczą, pozyskiwanie kandydatów na rodzinę zastępczą; 2) pozyskiwanie środków finansowych na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego; 3) dostęp do środków unijnych; 4) dodatek wychowawczy dla dzieci w pieczy zastępczej; 5) udział w programach i projektach organizowanych przez MRPiPS; 6) współpraca z ośrodkiem adopcyjnym; 7) praca z rodziną biologiczną podejmowana we współpracy z instytucjami i urzędami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.	1) małe zainteresowanie kandydatów do utworzenia rodziny zastępczej szczególnie rodziny zastępczej zawodowej; 2) problemy wychowawcze w pieczy zastępczej; 3) wypalenie zawodowe rodzin zastępczych; 4) ograniczone środki finansowe na realizację zadań w obszarach pomocy społecznej, edukacji, rynku pracy, ochrony zdrowia; 5) brak współpracy ze strony rodziców biologicznych w celu powrotu dziecka do rodziny; 6) powrót osób opuszczających pieczę zastępczą do patologicznego środowiska rodzinnego, brak odpowiednich wzorców wsparcia w rodzinie i ze strony środowiska.

Źródło: Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022-2024.

Główny cel Programu został określony jako: **Rozbudowywanie i wspieranie istniejącego systemu pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej**. Jego osiągnięcie nastąpi poprzez realizację celów szczegółowych.

Tabela 12. Cele szczegółowe Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej.

Cel szczegółowy	Zadania
Rozwój i upowszechnianie rodzinnych form pieczy zastępczej	– Prowadzenie kampanii społecznych promujących rodzicielstwo zastępcze oraz budowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej; – Realizacja inicjatyw służących integracji rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej; – Prowadzenie naboru i szkolenie kandydatów na sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziny pomocowe; – Szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze; – Zwiększenie liczby rodzin zastępczych w szczególności o charakterze pogotowia rodzinnego; – Prowadzenie rejestru osób zakwalifikowanych oraz pełniących funkcje rodziny niezawodowej, zawodowej i prowadzących rodzinne domy dziecka; – Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego; – Współpraca z sądem w zakresie rodzicielstwa zastępczego.
Wspieranie osób sprawujących różne formy rodzinnej pieczy zastępczej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	– Organizowanie szkoleń podnoszących jakość sprawowanej opieki przez rodziny zastępcze; – Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego: prawnego, rodzinnego i psychologicznego dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinny dom dziecka i umieszczonych w tych rodzinach dzieci; – Udzielanie wsparcia specjalistycznego, w tym psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego; – Wspieranie rodzin zastępczych w formie wolontariatu; – Organizowanie wsparcia wolontariuszy dla dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej mających trudności w nauce; – Wspieranie rodzin zastępczych przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej; – Wsparcie rodzin zastępczych poprzez organizację grup wsparcia oraz cyklu warsztatów, których celem jest podnoszenie kompetencji wychowawczych i zapewnienie wsparcia rodzicom zastępczym w wypełnianiu ich zadań; – Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu koordynatorów oraz pracowników rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej; – Szkolenia dla pracowników PCPR podnoszące kwalifikacje z zakresu pieczy zastępczej; – Zapewnienie świadczeń wynikających z przepisów prawa rodzinom pełniącym funkcję rodziny zastępczej; – Ustalenie limitu rodzin zastępczych zawodowych.
Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	– Tworzenie i realizacja programów usamodzielniania; – Wspieranie pełnoletnich wychowanków z terenu powiatu; – Nadzorowanie mieszkania chronionego dla usamodzielniających się wychowanków lub pomoc w pozyskiwaniu mieszkania z zasobów gminy; – Pomoc w poszukiwaniu pracy; – Wsparcie finansowe i rzeczowe; – Motywowanie i wspieranie w uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych.
Prowadzenie instytucjonalnej pieczy zastępczej	– Nadzór nad placówkami opiekuńczo-wychowawczymi; – Prowadzenie działań zmierzających do przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej; – Wspieranie pełnoletnich wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w procesie usamodzielnienia
Zwiększenie szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego	– Wspieranie rodziców biologicznych za pomocą oferowanego wsparcia w postaci: indywidualnych konsultacji, poradnictwa specjalistycznego; – Współpraca z asystentami rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej; – Praca nad rozwojem bądź pogłębieniem więzi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z ich rodzicami biologicznymi; – Pomoc w umożliwieniu kontaktów dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi

Źródło: Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022-2024.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada obowiązek planowania i limitowania rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących w powiecie. W oparciu o analizę danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej oraz zdiagnozowanych potrzeb i zagrożeń w środowiskach rodzin naturalnych, uwzględniając możliwości finansowe powiatu, ustalono następujący limit rodzin zastępczych zawodowych (w tym rodzinnych domów dziecka).

Tabela 13. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2022-2024.

Rok	Liczba rodzin zastępczych zawodowych (w tym rodzinnych domów dziecka)
2022	12
2023	12
2024	13

Źródło: Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022-2024.

W 2023 r. na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonowało sześć podmiotów instytucjonalnej pieczy zastępczej (domy dziecka), w tym: dwie placówki typu socjalizacyjnego (28 miejsc) i cztery placówki typu rodzinnego (28 miejsc).

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego w jednym czasie może przebywać nie więcej niż 14 dzieci. Placówkom, które rozpoczęły działalność przed 2012 r. i mogły dotychczas oferować 30 miejsc swoim podopiecznym, wyznaczono okres przejściowy na dostosowanie się do nowych wymogów. *Placówki działające na terenie powiatu wołomińskiego spełniają ww. standardy dotyczące liczby miejsc*, od 1 czerwca 2021 r. funkcjonują dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze, typu socjalizacyjnego: Dom Dziecka w Równem "Jaś" oraz Dom Dziecka w Równem "Małgosia". Obie przystosowane do zamieszkania po 14 wychowanków, w wieku od 10-tego do 18-tego roku życia.

W domach dziecka funkcjonujących na terenie powiatu wołomińskiego średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w 2023 r. wynosił:

- Dom Dziecka w Równem „Jaś”, gm. Strachówka – 7 855,19 zł;
- Dom Dziecka w Równem „Małgosia”, gm. Strachówka – 6 527,05 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 1 w Wołominie – 5 303,52 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 2 w Nowych Żalubicach gm. Radzymin – 5 104,82 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 3 w Wołominie – 5 423,05 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 4 w Duczkach gm. Wołomin – 4 290,50 zł.

Tabela 14. Liczba dzieci i pełnoletnich wychowanków przebywających w poszczególnych formach instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018-2023.

Forma instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci i pełnoletnich wychowanków					
	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
placówki opiekuńczo wychowawcze typu socjalizacyjnego	34	42	38	35	27	28
placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego	29	28	27	32	28	28
RAZEM	63	70	65	67	55	56

Źródło: Sprawozdania z działalności PCPR w Wołominie za lata 2018-2023 r oraz dane Domu Dziecka w Równem.

W 2023 r. skierowano 12 dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie naszego powiatu, w tym 6 dzieci zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, 6 dzieci skierowano do placówek opiekuńczo wychowawczych typu rodzinnego.

Tabela 15. Liczba rodzinnych form pieczy zastępczej w latach 2018-2023.

Rodzinne formy pieczy zastępczej	Liczba rodzin					
	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Rodziny zastępcze spokrewnione	138	134	134	135	134	131
Rodziny zastępcze niezawodowe	83	88	95	92	91	91
Rodziny zastępcze zawodowe	3	4	4	3	3	3
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	1	1	2	2	1	1
Rodzinne domy dziecka	4	6	6	7	8	8
RAZEM	229	233	241	239	237	234

Źródło: Sprawozdanie Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej za lata 2018 – 2023.

W ciągu 2023 r. na terenie powiatu funkcjonowało łącznie 234 formy rodzinnej pieczy zastępczej: 131 rodzin zastępczych spokrewnionych, 91 rodzin zastępczych niezawodowych, 3 rodziny zawodowe, 1 rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, 8 rodzinnych domów dziecka.

Tabela 16. Liczba dzieci i pełnoletnich wychowanków przebywających w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018-2023.

Rodzinne formy pieczy zastępczej	Liczba dzieci i pełnoletnich wychowanków					
	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Rodziny zastępcze spokrewnione	174	170	173	176	185	187
Rodziny zastępcze niezawodowe	112	112	123	119	123	125
Rodziny zastępcze zawodowe	11	10	12	8	11	13
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	13	20	12	14	14	20
Rodzinne domy dziecka	39	45	43	60	59	67
RAZEM	349	357	363	377	392	412

Źródło: Sprawozdanie Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej za lata 2018 – 2023.

W 2023 r. poszczególne formy rodzinnej pieczy zastępczej objęły swoją opieką 412 dzieci, w tym: 187 dzieci przebywało w spokrewnionych rodzinach zastępczych, 125 dzieci przebywało w niezawodowych rodzinach zastępczych, 13 dzieci przebywało w zawodowych rodzinach zastępczych, 20 dzieci przebywało w zawodowych rodzinach zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, 67 dzieci w rodzinnych domach dziecka.

W 2023 r. powstało 18 rodzin zastępczych spokrewnionych, 16 rodzin zastępczych niezawodowych. Zawarta została 1 umowa na rodzinę zastępczą zawodową (przekształcenie rodziny zastępczej niezawodowej). W rodzinach zastępczych spokrewnionych zostało umieszczonych 27 dzieci, w rodzinach zastępczych niezawodowych 31 dzieci, w rodzinach zastępczych zawodowych 4 dzieci, w pogotowiu rodzinnym 15 dzieci, w rodzinnych domach dziecka 12 dzieci.

Rozwiązanych lub zakończonych w okresie sprawozdawczym zostało 27 rodzin zastępczych, w tym: 13 rodzin zastępczych spokrewnionych, 13 rodzin zastępczych niezawodowych, 1 rodzina zastępcza zawodowa ze względu na wiek emerytalny.

Największa liczba rodzin zastępczych funkcjonuje na terenie gminy Wołomin - 49 rodzin, 35 rodzin zastępczych na terenie gminy Radzymin, 33 na terenie gminy Marek, 26 na terenie gminy Ząbek, 20 na terenie gminy Klembów i 17 rodzin zastępczych w gminie Kobyłka. Gminami, w których funkcjonuje najmniej rodzin zastępczych są: Strachówka - 2 rodziny zastępcze, 6 rodzin w gminie Poświętne, 7 rodzin w gminie Dąbrówka, 10 rodzin w gminie Jadów oraz 14 rodzin w gminie Zielonka i 15 rodzin w gminie Tłuszcz.

Tabela 17. Informacja dot. liczby rodzin zastępczych i dzieci w poszczególnych gminach w 2023 r.

Lp	Gmina	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Typ rodziny	Liczba rodzin	Liczba dzieci
1	Dąbrówka	7	8	spokrewniona	6	7
				niezawodowa	1	1
2	Jadów	10	15	spokrewniona	6	8
				niezawodowa	4	7
3	Klembów	20	41	spokrewniona	7	9
				niezawodowa	11	15
				rodzinny dom dziecka	1	13
				zawodowa	1	4
4	Kobyłka	17	30	spokrewniona	9	12
				niezawodowa	6	6
				*rodzinny dom dziecka	2	12

5	Marki	33	49	spokrewniona	22	29
				niezawodowa	11	20
6	Poświętne	6	13	spokrewniona	3	4
				niezawodowa	2	2
				*rodzinny dom dziecka	1	7
7	Radzymin	35	78	pogotowie	1	20
				spokrewniona	18	27
				niezawodowa	15	21
				rodzinny dom dziecka	1	10
8	Strachówka	2	3	spokrewniona	1	2
				niezawodowa	1	1
9	Tłuszcz	15	25	spokrewniona	12	20
				niezawodowa	3	5
10	Wołomin	49	87	spokrewniona	28	40
				niezawodowa	17	19
				rodzinny dom dziecka	3	25
				zawodowa	1	3
11	Ząbki	26	45	spokrewniona	13	22
				niezawodowa	12	17
				zawodowa	1	6
12	Zielonka	14	18	spokrewniona	6	7
				niezawodowa	8	11
Ogółem		234	412	ogółem	234/235	412

Źródło: Sprawozdanie Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej za 2023 r.

*W 2023 roku dwie rodziny zastępcze niezawodowe zostały przekształcone w rodzinne domy dziecka

Zgodnie z ustawą z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2024 r., poz. 177 t. j.) powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi:

- wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadaptacyjnym.

Powiat Wołomiński zwraca koszty utrzymania dzieci pochodzących z terenu naszego powiatu, umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów. Analogicznie inne powiaty zobowiązane są do zwrotu kosztów utrzymania dzieci pochodzących z ich terenu, umieszczonych w pieczy na terenie powiatu wołomińskiego.

Zwrot kosztów odbywa się na podstawie porozumień zawieranych między powiatami.

Tabela 18. Porozumienia w sprawie zwrotu kosztów utrzymania dzieci pochodzących z terenu powiatu wołomińskiego, umieszczonych w pieczy na terenie innych powiatów.

Typ porozumienia	Liczba dzieci					
	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
placówki opiekuńczo wychowawcze - wydatki	6	7	5	3	2	8
zakład opiekuńczo leczniczy - wydatki	2	1	1	2	1	0
interwencyjna placówka opiekuńczo-wychowawcza - wydatki	0	0	0	0	0	0
rodziny zastępcze - wydatki	30	37	34	49	51	41

Źródło: Sprawozdanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie za lata 2018 – 2023.

W 2023 r. na podstawie zawartych porozumień powiat wołomiński zwracał koszty utrzymania za 8 dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych znajdujących się na terenie innych powiatów. Natomiast na mocy zawartych porozumień w roku sprawozdawczym inne powiaty

zwracały koszty utrzymania za 9 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu wołomińskiego.

Tabela 19. Porozumienia w sprawie zwrotu kosztów utrzymania dzieci pochodzących z terenu innych powiatów, umieszczonych w pieczy na terenie powiatu wołomińskiego.

Typ porozumienia	Liczba dzieci					
	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
placówki opiekuńczo wychowawcze-dochody	16	15	15	11	10	9
rodziny zastępcze - dochody	60	76	70	69	66	88

Źródło: Sprawozdanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie za lata 2018 – 2023.

W 2023 r. na terenie innych powiatów przebywało w rodzinach zastępczych 41 dzieci z powiatu wołomińskiego, za które na podstawie porozumień powiat wołomiński zwracał koszty utrzymania dzieci. Natomiast na terenie powiatu wołomińskiego w rodzinach zastępczych, przebywało 88 dzieci z innych powiatów, za które na podstawie porozumień powiaty zwracały koszty utrzymania dzieci.

Podsumowując w 2023 r. w pieczy zastępczej na terenie powiatu wołomińskiego przebywało 468 dzieci pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki rodziców, w tym 412 w pieczy rodzinnej oraz 56 w pieczy instytucjonalnej. Oznacza to, iż blisko 14% wychowanków pieczy zastępczej na terenie powiatu wołomińskiego przebywało w placówkach.

W porównaniu z 2022 r. liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej (ogółem) zwiększyła się ok. 5 %. W stosunku do 2022 r. zwiększyła się zarówno liczba dzieci przebywających w ciągu roku w instytucjonalnej (o 1,79%) oraz w rodzinnej (o 4,85%) pieczy zastępczej.

Na podstawie powyżej przedstawionych danych można zauważyć, iż niezmiennie największą grupę opiekunów zastępczych na terenie powiatu wołomińskiego stanowią rodziny spokrewnione – od 55% do 60% w badanych latach, następnie rodziny zastępcze niezawodowe – od 32 do 39% w poszczególnych latach, rodziny zawodowe i rodzinne domy dziecka – stanowią 3,49% w 2018 r., i ok. 5% w latach 2019-2023.

W 2023 r. relacja ta kształtowała się w następujący sposób, rodziny zastępcze spokrewnione stanowiły 55,98%, niezawodowe 38,89%, zawodowe 1,28%, zawodowe pełniące funkcję pogotowia 0,43%, rodzinne domy dziecka 3,42%. Rodziny zastępcze spokrewnione sprawowały pieczę nad 45,39% dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu wołomińskiego, niezawodowe nad 30,34% dzieci, zawodowe nad 3,16% dzieci, pogotowie nad 4,85%, rodzinne domy dziecka nad 16,26%.

W 2023 r. w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów przebywało 49 dzieci pochodzących z terenu powiatu wołomińskiego, w tym 41 w pieczy rodzinnej oraz 8 w pieczy instytucjonalnej. W porównaniu z 2022 r. liczba dzieci z terenu powiatu wołomińskiego przebywających w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów zmniejszyła się o 0,77 %. Natomiast w 2023 r., w pieczy zastępczej na terenie powiatu wołomińskiego przebywało 97 dzieci pochodzących z terenu innych powiatów, w tym 88 w pieczy rodzinnej oraz 9 w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W porównaniu z 2022 r. liczba dzieci z terenu innych powiatów przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu wołomińskiego zwiększyła się o 2,3 %.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rodzin oraz zaspokojenia potrzeb dzieci, niezbędne jest funkcjonowanie systemu, który będzie udzielał wszechstronnego wsparcia zarówno podopiecznym, jak i osobom sprawującym pieczę zastępczą.

Opis podejmowanych w 2023 r. działań w celu udzielenia rodzinom zastępczym wsparcia, obrazuje poniższa tabela.

Tabela 20. Wsparcie dla rodzin zastępczych.

Forma wsparcia	2021r.
Wsparcie koordynatorów i pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	15 pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej objęło wsparciem 234 rodziny, w tym 12 koordynatorów pracowało z 234 rodzinami
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego i terapii	Specjalistyczna Poradnia Rodzinna przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie objęła pomocą psychologiczną 157 rodzin zastępczych. Odbyło się 868 spotkań z psychologiem: • prowadzono 3 długoterminowe psychoterapie dzieci z rodzin zastępczych (132 sesje terapeutyczne); • prowadzono 1 długoterminową psychoterapię dla 1 rodziny zastępczej (43 sesje terapeutyczne); • konsultacjami psychologicznymi objęto 8 dzieci z rodzin zastępczych (40 spotkań konsultacyjnych); • objęto również 123 rodziny (205 osób, 369 spotkań diagnostycznych) badaniami na posiadanie predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej; • przeprowadzono 71 diagnoz psychofizycznych dzieci oraz odbyło się 284 spotkania diagnostyczne; • żadna rodzina zastępcza nie skorzystała z porady prawnej.
Szkolenia dla rodzinnych form pieczy zastępczej	W ramach podnoszenia kwalifikacji rodziny zastępczych, skorzystało ze szkoleń, w zakresie: • przemocy rówieśniczej – 12 rodzin zastępczych, • FAS Spektrum Poalkoholowych Zaburzeń Rozwojowych – 4 rodziny, • współpracy pomiędzy rodzinami zastępczymi, a rodzicami biologicznymi dla dobra dziecka – 12 rodzin zastępczych, • pracy z dzieckiem o zaburzonych więziach - 12 rodzin zastępczych.
Szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	Szkolenia PRIDE grup XXXII i XXXIII, w których łącznie brało udział 26 osób.
Projekt „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego	W projekcie były realizowane m.in. działania skierowane do pieczy zastępczej, które miały za zadanie wzmocnić funkcjonowanie rodzinnej pieczy zastępczej: • zorganizowano szkolenia z udzielania pierwszej pomocy, w których wzięli udział zarówno pracownicy, rodziny zastępcze oraz wychowankowie pieczy zastępczej – skorzystało 110 osób; • odbyły się 3 wyjazdy wakacyjne dla rodzin zastępczych wraz z wychowankami, na których zostało zrealizowane wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej poprzez organizację warsztatów w zakresie umiejętności wychowawczych, wzmacniania kompetencji społecznych, nawiązywania więzi – udział wzięło 79 osób; • z poradnictwa psychologicznego, terapii dla rodzin zastępczych i dzieci – skorzystało 60 osób; • propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego, przeprowadzono kampanię społeczną na rzecz pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze; • sfinansowano zatrudnienie osób do pomocy dla rodzin zastępczych – 15 osób; • zorganizowano kurs prawa jazdy dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej – 11 osób.

Źródło: Sprawozdanie PCPR w Wołominie za 2023 r.

Rodziny zastępcze będące pod opieką PCPR otrzymują wszechstronną pomoc w postaci wsparcia pracownika socjalnego, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz pomocy pedagogicznej i psychologicznej w ramach poradnictwa rodzinnego. Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się, na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator wspiera rodzinę zastępczą m.in. poprzez stały kontakt, pomoc w sprawach urzędowych, pomoc w diagnozowaniu trudności i ich rozwiązaniu, pomoc w nawiązywaniu kontaktu pomiędzy rodzinami zastępczymi, pomoc w dostępie do specjalistycznego wsparcia, wsparcie pełnoletnich wychowanków w procesie usamodzielniania. Podczas wizyt w środowisku koordynatorzy i pracownicy socjalni dokonują oceny funkcjonowania rodzin zastępczych pod względem właściwego sprawowania opieki nad dziećmi i ich wydolności wychowawczych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, systematycznie od kilkunastu lat prowadzi nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz szkoli w/w kandydatów, a następnie zgodnie z ustawą dokonuje ich kwalifikacji.

Pracownicy Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Wołominie szkolą rodziny zastępcze programem dla kandydatów na opiekunów zastępczych i rodziców adopcyjnych Programem PRIDE (program zatwierdzony jest decyzją Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nr 8/2018/RZ z dnia 30 lipca 2018 roku).

W roku 2023 odbyły się dwa szkolenia dla kandydatów na rodzinę zastępczą niezawodową - Grupy XXXII i XXXIII, każde szkolenie zawierało cykl 12 spotkań (1 raz w tygodniu). Pierwsze szkolenie trwało od września do grudnia 2023 r. Zostało przeprowadzone również jedno szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i rodzinne domy dziecka. W szkoleniu tym uczestniczyły 2 małżeństwa (4 osoby). W szkoleniach wzięło udział łącznie 26 osób. Spośród przeszkolonych, 5 małżeństw było istniejącymi rodzinami zastępczymi.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie kontynuowało działania w ramach projektu „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. W projekcie były realizowane m.in. działania skierowane do pieczy zastępczej, które miały za zadanie wzmocnić funkcjonowanie rodzinnej pieczy zastępczej: zorganizowano szkolenia z udzielania pierwszej pomocy, w których wzięli udział zarówno pracownicy, rodziny zastępcze oraz wychowankowie pieczy zastępczej – skorzystało 110 osób; odbyły się 3 wyjazdy wakacyjne dla rodzin zastępczych wraz z wychowankami, podczas których zostało zrealizowane wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej poprzez organizację warsztatów w zakresie umiejętności wychowawczych, wzmacniania kompetencji społecznych, nawiązywania więzi – udział wzięło 79 osób; realizowano poradnictwo psychologiczne, terapie dla rodzin zastępczych i dzieci – skorzystało 60 osób; propagowano ideę rodzicielstwa zastępczego, przeprowadzono kampanię społeczną na rzecz pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze; sfinansowano zatrudnienie osób do pomocy dla rodzin zastępczych – 15 osób; zorganizowano kurs prawa jazdy dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej – 11 osób.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował w realizacji swoich zadań między innymi z Wydziałem Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego w Wołominie, odbywały się indywidualne spotkania lub konsultacje z kuratorami zawodowymi i społecznymi, oraz z Wojewódzkim Ośrodkiem Adopcyjnym. W ramach współpracy odbywały się cykliczne spotkania z asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi lub innymi specjalistami z OPS, z którymi pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej ściśle współpracują na bieżąco.

Pełnoletnim wychowankom rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej została udzielona pomoc w usamodzielnieniu i wydatkowaniu pomocy rzeczowej z tytułu zagospodarowania. Koordynatorzy i pracownicy socjalni pomagali w procesie usamodzielniania poprzez udzielanie wspierania i nadzorowanie nad działaniami zaplanowanymi w programie usamodzielnienia.

Powiat wołomiński zorganizował mieszkania chronione treningowe dla pełnoletnich wychowanków pieczy. Miejsce w mieszkaniu chronionym przyznaje się osobie usamodzielnianej, wobec której ciąży ustawowy obowiązek pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych. Miejsce w mieszkaniu chronionym może być przyznane osobie, która osiągnęła pełnoletniość w pieczy zastępczej. Na terenie powiatu wołomińskiego w 2023 r. funkcjonowało jedno mieszkanie chroniono-treningowe z 6 miejscami. Mieszkanie mieściło się przy Zespole Szkół przy ul. Legionów 85 – usytuowane w części po dawnym internacie.

W drugiej połowie 2023 r. mieszkanie chronione-treningowe zostało przeniesione do nieruchomości, zakupionej przez Powiat Wołomiński, mieszczącej się przy ul. Sasina 14 w Wołominie. W ramach środków pozyskanych z Projektu Grantowego pt. „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” w budynku przeprowadzony został remont oraz zakupione zostały meble i stosowne wyposażenie niezbędne do zamieszkania i funkcjonowania w nim użytkowników. W nowej lokalizacji dostępnych jest 7 miejsc.

W roku sprawozdawczym w mieszkaniu rotacyjnym-chronionym umieszczonych było 3 wychowanków.

Powyższe dane wskazują, iż rodziny zastępcze, małoletni i pełnoletni wychowankowie pieczy mogą liczyć na wsparcie m.in. koordynatorów, pracowników organizatora, psychologów, psychoterapeutów. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej podejmując działania wspomagające uwzględnia indywidualne potrzeby wychowanków, jak i osób sprawujących pieczę.

Poza wsparciem merytorycznym, niezbędne do właściwego funkcjonowania rodzin i pełnoletnich wychowanków pieczy jest również wsparcie finansowe.

Rodziny zastępcze i usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych i placówek otrzymują wsparcie finansowe. W 2023 r. ze środków własnych powiatu na świadczenia pieniężne wydatkowano następujące środki (dotyczy wszystkich dzieci, za które powiat wołomiński zobowiązany jest ponosić wydatki):

- 1) świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej – **4 637 424,00 zł**;
- 2) dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka – **129 421,00 zł**;
- 3) świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – **111 726,00 zł (maks. kwota 2 000,00 zł)**;
- 4) dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania – **65 580,00 zł**;
- 5) świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń, mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – **6 500,00 zł**;
- 6) dofinansowanie do utrzymania lokalu mieszkalnego dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka – **427 429,00 zł**;
- 7) środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu – **18 000,00 zł**;
- 8) pomoc dla osób usamodzielnianych z rodzinnej pieczy zastępczej, z tego:
 - na kontynuowanie nauki – **183 624,10 zł**;
 - na usamodzielnienie – **65 275,00 zł**;
 - na zagospodarowanie – **44 469,00 zł**.
- 9) pomoc dla osób usamodzielnianych z instytucjonalnej pieczy zastępczej, z tego:
 - na kontynuowanie nauki – **49 324,16 zł**;
 - na usamodzielnienie – **0,00 zł**;
 - na zagospodarowanie – **14 823,00 zł**.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy szereg zadań mających na celu rozwój działań na rzecz rodziny poprzez wzmacnianie jej roli i funkcji oraz zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych, a także przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej. Ta wieloaspektowa praca z rodziną naturalną ma służyć ochronie odpowiedniego poziomu życia oraz ograniczyć umieszczanie dzieci w rodzinach zastępczych lub w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Jednym z głównych rozwiązań wspierających rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zatrudnienie **asystenta rodziny**.

Szczegółowe zadania asystenta określa art. 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej dane dot. liczby asystentów rodziny i liczby rodzin objętych pracą asystenta.

Tabela 21. Liczba asystentów rodziny.

Gmina	Liczba asystentów rodziny						
	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Jadów	1	1	0	0	1	1	1
Dąbrówka	1	1	2	1	1	1	1
Klembów	1	1	1	1	1	1	1
Strachówka	1	1	1	1	1	1	1
Poświętne	1	1	1	1	1	1	1
Tłuszcz	1	1	1	1	1	1	1
Radzymin	2	2	2	2	3	3	3
Zielonka	1	1	1	1	1	1	1
Marki	2	2	2	2	2	2	3
Kobyłka	1	1	1	1	1	1	1
Ząbki	1	1	1	2	1	2	2
Wołomin	3	4	3	3	3	3	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS 2017-2023 r. przesłanych przez ośrodki pomocy społecznej.

Tabela 22. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny.

Gmina	Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny						
	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Jadów	7	6	0	0	8	12	16
Dąbrówka	19	11	17	10	10	13	12
Klembów	12	12	9	12	10	12	14
Strachówka	5	4	4	4	6	5	7
Poświętne	14	12	12	10	13	10	12
Tłuszcz	12	22	16	16	22	17	17
Radzymin	23	24	30	31	33	33	37
Zielonka	9	10	10	10	15	17	13
Marki	38	35	22	25	27	23	18
Kobyłka	15	13	13	12	17	18	22
Ząbki	20	12	17	22	28	30	30
Wołomin	34	33	37	41	42	49	51

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS 2017-2023 r. przesłanych przez ośrodki pomocy społecznej.

Praca w celu powrotu dzieci do domów rodzinnych prowadzona była zarówno z rodzinami dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, jak też z rodzinami dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Były to spotkania, wsparcie w załatwianiu swoich codziennych spraw oraz sposobu ubiegania się o przepustki i codzienne kontakty z dziećmi oraz powrót ich dzieci do domu. Rodzice otrzymują wsparcie pedagogiczne i psychologiczne. Współpraca z rodzicami biologicznymi układa się różnie; często zauważalne są pozytywne efekty pracy, jednakże zdarzają się również porażki. Niestety niewielka liczba rodziców zaangażowana jest w powrót dzieci do domu. Częściej zdarza się, że po umieszczeniu dziecka, rodzice angażują się na krótko i ciężko jest podjąć z nimi współpracę. W większości przypadków niewydolność wychowawcza rodziców, choroba, niezaradność życiowa, pomimo zaangażowania szeregu osób stają na przeszkodzie powrotu dzieci do rodziny.

2. Cel 2. Organizacja specjalistycznego poradnictwa, blisko miejsca zamieszkania, dla rodzin w trudnej sytuacji.

Działania

1) *Utworzenie powiatowej sieci poradnictwa rodzinnego. Punkty poradnictwa w każdej gminie.*

Koordynator: WOZ

Współrealizatorzy: PCPR; PP-P; POIK; OPS-y; organizacje pozarządowe

Realizacja: 2017 – 2025

Poradnictwo specjalistyczne organizowane i prowadzone jest na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901). Zadanie to należy do zadań własnych powiatu. Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne realizuje się poprzez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Poradnictwo psychologiczne realizowane jest poprzez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

W 2023 r. wzorem lat ubiegłych specjalistyczne poradnictwo rodzinne na terenie powiatu wołomińskiego świadczone było zarówno przez jednostki organizacyjne powiatu, jak i przez organizacje pozarządowe. Opis podejmowanych działań przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Specjalistyczne poradnictwo rodzinne na terenie powiatu wołomińskiego.

Instytucja	Obszar działania	Zakres oferowanego wsparcia	Wsparcie udzielone w 2023 r.
Specjalistyczna Poradnia Rodzinna przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	powiat wołomiński	• konsultacje • diagnostyka • psychoterapia, • porady wychowawcze • interwencje kryzysowe • badania na motywację i predyspozycję do zostania rodziną zastępczą • diagnozy psychofizyczne dzieci objętych pieczęcią zastępczą ▪ konsultacje prawne	• z konsultacji psychologicznych skorzystały 693 osoby podczas 2 425 spotkań; • z pomocy psychologicznej (psychoterapii oraz wsparcia psychologicznego) skorzystały 173 osoby podczas 4 214 spotkań; • przeprowadzono 46 interwencji (w ramach całodobowych dyżurów) • w ramach pomocy prawnej udzielono 423 porad. Dostępność Poradni w 2023 r. szacowana jest na 8 484 godziny pracy różnych form działalności, zarówno psychologicznej jak i prawniczej.
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce	powiat wołomiński	• konsultacje indywidualne • psychoterapia indywidualna • psychoterapia rodzinna • wsparcie psychologiczne • porady wychowawcze dla rodziców • porady prawne • konsultacje dla par • zajęcia korekcyjno - edukacyjne dla osób stosujących przemoc • porady pracownika socjalnego	W 2023 r. w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej odbyły się 2 004 spotkania, w tym z: • psycholog – 1 794 spotkania • psychoterapeuta – 99 spotkania • prawnik – 31 spotkań • pedagog – 42 spotkania • konsultacje Duluth- 38 spotkań
Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Tłuszczu	Gminy: Jadów Strachówka Tłuszcz	Poradnictwo: • psychologiczne • pedagogiczne • socjalne	Każdy z Punktów działał minimum 3 razy w tygodniu. Z pomocy psychologów, pedagogów, pracowników socjalnych skorzystało ok. 290 osób.
Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Radzyminie	Gminy: Dąbrówka Klembów Radzymin		
Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Wołominie	Gminy: Kobyłka Poświętne Wołomin		

Zarówno Specjalistyczna Poradnia Rodzinna działająca przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie, jak i Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce, zostały wpisane do Rejestru Jednostek Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego Województwa Mazowieckiego.

W 2023 r. w ramach zadania „Organizacja i prowadzenie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego” ogłoszono konkursy ofert, których celem było prowadzenie powiatowej sieci punktów bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa dla osób i rodzin przez organizacje pozarządowe. Powiat Wołomiński zlecił organizowanie i prowadzenie trzech Punktów specjalistycznego poradnictwa rodzinnego. Punkt w Radzyminie prowadzony był przez Fundację Ogarnij Emocje z Radzymina, Punkt w Tuszczu przez Stowarzyszenie Miłośników Urli z Urli, natomiast Punkt w Wołominie przez Fundację Ogarnij Emocje z Wołomina.

Mieszkańcy powiatu wołomińskiego mieli możliwość zgłoszenia się na poradę (uwzględniając ich potrzeby) osobiście, telefonicznie lub za pośrednictwem e-maila. Zgłaszający otrzymywali informację zwrotną o dniu, godzinie i miejscu spotkania ze specjalistą. Miejscem spotkania był lokal punktu poradnictwa lub miejsce zamieszkania osoby zgłaszającej bądź inny wskazany lokal. Porady odbywały się w formie bezosobowej – za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

Na terenie powiatu wołomińskiego, we wszystkich 12 gminach, działało również 20 punktów pomocy, w tym 8 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz 5 punktów nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Zapisy na wizyty w punktach realizowane były za pośrednictwem przeznaczonego wyłącznie do zapisów telefonu, za pośrednictwem e-maila, beneficjenci mogą zapisywać się bezpośrednio za pośrednictwem aplikacji udostępnionej przez Ministerstwo Sprawiedliwości <https://np.ms.gov.pl/mazowieckie/wo%C5%82omi%C5%84ski>

Poza wyżej wymienionym wsparciem w ramach Sieci specjalistycznego, bezpłatnego poradnictwa rodzinnego, mieszkańcy powiatu mieli możliwość skorzystania z bezpłatnej pomocy specjalistów różnych instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu wołomińskiego.

Starostwo Powiatowe w Wołominie opracowało **Informator o ponad 200 jednostkach nieodpłatnego poradnictwa dostępnych dla mieszkańców powiatu wołomińskiego**, który udostępniono na stronie internetowej Powiatu Wołomińskiego, na jednym z portali internetowych lokalnej prasy oraz w formie papierowej.

Działania

2) Organizacja grup terapeutycznych, grup wsparcia dla rodzin.

Koordynator: POIK

Współrealizatorzy: WOZ; PCPR; PP-P; OPS-y

Realizacja: 2017 – 2025

Od 2017 r. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce realizuje program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie wg. Modelu Duluth. Jednym z głównych założeń programu jest pomoc sprawcom w zaprzestaniu stosowania przemocy poprzez edukację mającą na celu: uświadomienie sprawcom czym jest przemoc; uzyskanie przez sprawcę świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich; rozpoznanie przez sprawcę sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe; opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającego użycia siły i przemocy; nabycie nowych umiejętności partnerskich układania stosunków w rodzinie, uczenia się korzystania z pomocy innych.

W 2023 roku Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej kontynuował program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie wg. Modelu Duluth.

Tabela 24. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy.

Rok	Liczba zgłoszonych osób	Liczba indywidualnych konsultacji do programu	Liczba osób zakwalifikowanych	Liczba osób, które ukończyły program w 2023 r.
2018	13	20	7	0
2019	23	37	18	3
2020	11	17	10	0
2021	24	40	13	4
2022	25	21	17	8
2023	38	37	3	10

Źródło: Dane Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonce.

Realizacja programu odbywa się w systemie otwartym, czyli w trakcie trwania programu mogą dołączyć nowi uczestnicy, przechodzący po kolei wszystkie sesje. Podstawowym celem programu było powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy w rodzinie prowadzone były w formie działań psychologicznych, edukacyjnych i socjalizacyjnych, ukierunkowanych na zmianę zachowania i postawy osób stosujących przemoc.

Ponadto w 2023 roku w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Zielonce prowadzono:

- Grupy wsparcia z elementami psychoedukacyjnymi dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Zajęcia odbywały się dwa razy w miesiącu a od września trzy razy w miesiącu. Tematy omawiane na grupie to m.in.: rodzaje przemocy, cykl przemocy, zadania służb pomocowych. W roku sprawozdawczym odbyło się 30 spotkań, w zajęciach grupowych wzięło udział w sumie 15 osób;
- Zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową wg. Modelu Duluth – grupa otwarta – odbyło się 45 spotkań grupowych, 38 konsultacji indywidualnych. 10 osób ukończyło zajęcia. Skierowania na zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową zgodnie z art. 9 b ust. 2 pkt.9 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024r. poz. 424) – wpłynęło 16 (Ząbki - 5 os., Kobyłka – 7 os., Radzymin – 2 os., Klembów – 2os.);
- Warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców – odbyły się dwie edycje warsztatów. Każda trwała 20 godzin, łącznie wzięło udział 23 osoby. Na zajęciach poruszane były następujące tematy: zasady postępowania z dzieckiem w sytuacjach trudnych dla rodzica i dziecka (proces okołorozwodowy, choroba w rodzinie, przemoc), rozpoznawanie emocji i uczuć, rozpoznawanie potrzeb dziecka, nauka stawiania granic, zasady dobrej komunikacji;
- Treningi społeczne z elementami dramy – zajęcia grupowe odbywały się raz w tygodniu. W 2023 r. odbyło się 14 spotkań, w których udział wzięło 5 osób. Udział w treningu wzmacnia pewność siebie i poczucie własnej wartości, podnosi poziom tolerancji popełniania błędów i radzenia sobie z krytyką, uczy nawiązywania i podtrzymywania kontaktów społecznych, zwiększa kreatywność, samoświadomość.

3. Cel 3. Rozbudowa systemu wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży.

Działania

- 1) *Analiza założeń i efektów realizacji gminnych i powiatowego Programu polityki prorodzinnej.*
- 2) *Opracowanie Powiatowego Programu Polityki Rodzinnej*

Koordynator: PCPR

Współrealizator: WOZ, POIK, PP-P, OPS-y

Realizacja: 2017 - 2025

Głównym celem **Polityki Prorodzinnej w powiecie wołomińskim**, jest: **Tworzenie warunków do dbania o dobro, trwałość i wszechstronny rozwój rodziny, a także promowanie modelu rodziny z dziećmi i kształtowanie pozytywnego jej wizerunku.**

W dniu 27 września 2012 r. Uchwałą Nr XXI-235/2012 Rada Powiatu Wołomińskiego uchwaliła Program Polityki Prorodzinnej w Powiecie Wołomińskim „TAKrodzina.pl”. Między innymi, na podstawie tego Programu Rada Powiatu Wołomińskiego przyjęła uchwałę w sprawie wprowadzenia Programu Powiatowej Karty Rodziny TAKrodzina.pl.

Obsługa realizacji zadań wynikających z Programu polityki prorodzinnej w ramach Programu Powiatowej Karty Rodziny TAKrodzina.pl prowadzona jest przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa. Treść programu znajduje się na stronie www.takrodzina.pl

Działania

3) *Zwiększenie oferty informacji i pomocy prawnej, działań o charakterze edukacyjno-informacyjnym dla rodzin cudzoziemców w celu skutecznej integracji.*

Koordynator: PCPR

Współrealizator: WOZ

Realizacja: 2017 – 2025

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej: „cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy bądź ochronę uzupełniającą (...) udziela się pomocy mającej na celu wspieranie procesu jego integracji (...)”. Pomocy tej udziela Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w formie tzw. Indywidualnych Programów Integracji (IPI). Program taki może trwać maksymalnie 12 m-cy. Program IPI pisany jest przez realizatora programu-przedstawiciela PCPR w porozumieniu z cudzoziemcem i jego rodziną. Określa się w nim wysokość pomocy finansowej świadczonej przez Centrum oraz zakres i formę pozostałej pomocy socjalnej m.in.: opłacanie składki na powszechne ubezpieczenie zdrowotne, specjalistyczne poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, naukę języka polskiego na zorganizowanych kursach językowych, pomoc w znalezieniu mieszkania, pomoc w znalezieniu pracy, pomoc w wypełnianiu dokumentów, pomoc w znalezieniu lekarza pierwszego kontaktu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie monitoruje przez 12 miesięcy proces integracji poprzez spotkanie z uchodźcami w siedzibie Centrum (dwa razy w miesiącu) oraz wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania (min. 2 razy w roku).

W 2023 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie udzielało pomocy i wsparcia uchodźcom w formie realizacji **98 indywidualnych programów integracyjnych (IPI)**, z czego 2 zostały zakończone ze względu na zmianę miejsca zamieszkania. Pomocą tut. Centrum w 2023 r. były objęte w sumie **62 rodziny cudzoziemców**, w tym: 43 rodziny jednoosobowe, 8 rodzin dwuosobowych, 6 rodzin trzyosobowych, 4 rodziny czteroosobowe, 1 rodzina pięcioosobowa.

Na pomoc w ramach Indywidualnych Programów Integracji przeznaczono środki finansowe w kwocie **677 760 zł**. Środki finansowe na wypłatę świadczeń pochodziły z budżetu Wojewody.

Ośrodki Pomocy Społecznej w miarę potrzeb wspierają w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy. Rodziny obejmowane były zarówno pomocą materialną, jak i systematyczną pracą socjalną, w ramach której udzielano pomocy w wypełnianiu różnego rodzaju dokumentów, udostępniano adresy instytucji mających wesprzeć ich proces integracji społecznej, wskazywano placówki pomagające w znalezieniu zatrudnienia.

4. Cel 4. Organizacja punktów terapii w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci

Działania

1) *Organizacja grup terapeutycznych, grup wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci na bazie punktów poradnictwa rodzinnego.*

Koordynator: PCPR

Współrealizator: PP-P, POIK

Realizacja: 2017 – 2025

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Powiatową sieć poradnictwa rodzinnego tworzyły:

- Specjalistyczna Poradnia Rodzinna przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie;
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce;
- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Tuszcu;
- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Radzyminie;
- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Wołominie;

Mieszkańcy powiatu wołomińskiego mogą w wymienionych punktach zasięgnąć bezpłatnie poradnictwa m.in.: pedagogicznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce zajmuje się przede wszystkim udzielaniem pomocy i wsparcia ofiarom przemocy domowej. Ośrodek skupia się na przeprowadzaniu interwencji kryzysowej, w szczególności dotyczy: przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie, profilaktyki przeciwdziałania rozpadowi rodziny, pomocy w sytuacjach losowych oraz w radzeniu sobie z kryzysem. Zadania realizowane przez POIK są prowadzone sukcesywnie, w miarę indywidualnych potrzeb, poprzez: udzielanie konsultacji osobom dorosłym i dzieciom będącym w sytuacjach kryzysowych, w tym doświadczającym przemocy w rodzinie; informowanie osób zgłaszających się do POIK o przysługujących im prawach i monitorowanie podejmowanych przez nich działań; konsultacje psychologiczne, pedagogiczne, prawne; pracę socjalną; organizowanie i monitorowanie pracy grup wsparcia, grup samopomocowych dla ofiar przemocy w rodzinie; pomoc w szukaniu innych niż POIK placówek udzielających schronienia; poradnictwo telefoniczne przez 24 godziny dla osób poszukujących wsparcia i pomocy; spotkania edukacyjne; zapewnienie całonocnego schronienia w hostelu. Ośrodek prowadzi hostel, w którym schronienie mogą znaleźć osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. W 2023 r. z pobytu w hostelu skorzystało w sumie: 6 osób, w tym 3 dzieci. Główną przyczyną umieszczenia osób potrzebujących w hostelu była sytuacja spowodowana przemocą w rodzinie (5 osób). Jedna osoba została przyjęta z powodu nagłej utraty mieszkania.

Poradnictwo Ośrodka obejmowało: konsultacje indywidualne, psychoterapię indywidualną, psychoterapię rodzinną, wsparcie psychologiczne, porady wychowawcze dla rodziców, porady prawne, mediacje, konsultacje psychologiczne dla par, zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc, porady pracownika socjalnego, warsztaty tematyczne.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2023 r. prowadził:

- grupy wsparcia z elementami psychoedukacyjnymi dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców;
- treningi społeczne z elementami dramy;
- program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie.

Wsparcia osobom samotnym udziela również Dom Samotnej Matki w Zielonce, prowadzony przez Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej. Dom jest placówką całonocową, będącą miejscem

schronienia dla kobiet oczekujących narodzin dziecka, które spotkały się z brakiem akceptacji przez rodzinę i najbliższe środowisko. Celem przewodnim jest pomoc jak największej liczbie kobiet, umożliwienie narodzin dzieciom zagrożonym aborcją lub porzuceniem oraz zmiana postawy matki odrzucającej dziecko. Z tego rodzaju pomocy korzystają także kobiety z małymi dziećmi, często ofiary przemocy. Ośrodek zapewnia również bezpieczeństwo w przypadkach, gdy istnieje realne zagrożenie ze strony rodziny. Dom Samotnej Matki prowadzony jest dzięki dofinansowaniu ze środków m.st. Warszawy, gminy Zielonka oraz powiatu wołomińskiego. Powiat wołomiński, w wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej na „Prowadzenie domu samotnej matki” podpisano umowę z CARITAS Diecezji Warszawsko-Praskiej z Warszawy na prowadzenie, w okresie 1 stycznia 2023 r. – 31 grudnia 2024 r. placówki w Zielonce. Opieką w DSM objęto w roku 2023 – 56 osób. Zadanie dofinansowano dotacją Powiatu w kwocie **408 500,00 zł** (wykorzystano 376 503,12 zł) ze środków własnych CARITAS przeznaczył na prowadzenie Domu wkład rzeczowy, który wyceniono na 48 000,00 zł.

5. Cel 5. Utworzenie bazy informacyjnej dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie

Działania

- 1) *Opracowanie koncepcji z określeniem zawartości i rozkładu danych, częstotliwości uzupełniania, wskazanie podmiotów raportujących.*
- 2) *Prowadzenie, aktualizacja, analiza, wskazywanie kierunków i sposobów działania w zakresie przeciwdziałania zjawisku rodzinnej przemocy.*
- 3) *Podnoszenie kompetencji oraz jakości usług służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy: służby zdrowia, sędziów i kuratorów sądów rodzinnych, prokuratorów, nauczycieli, pedagogów szkolnych, pracowników socjalnych, policjantów.*

Koordynator: POIK

Współrealizator: PCPR, WOZ, OPS-y, organizacje pozarządowe

Realizacja: 2017-2025

Realizując obowiązek wynikający z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej opracował *Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Wołomińskiego na lata 2018 – 2023*. Program został przyjęty Uchwałą Nr XXXIX – 361/2017 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 28.08.2017 r.

Koordynatorem Programu jest Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce, który przy jego realizacji, współpracuje z Komendą Powiatową Policji w Wołominie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, miejskimi i gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, kuratorami i sędziami Sądu Rejonowego, Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi, placówkami oświatowymi, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, organizacjami pozarządowymi z terenu powiatu wołomińskiego.

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W 2023 r. w ramach podnoszenia kompetencji oraz jakości usług służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej podjął następujące działania:

- w październiku 2023 r. w Wołominie odbyła się III Konferencja *Budowanie sieci wspierającej rodziny – RAZEM SILNIEJSI*

Cele:

- promowanie zadań instytucji pomocowych,

- integracja środowisk zawodowych,
- budowanie sieci instytucji wspierających rodziny z problemem przemocy,
- wymiana doświadczeń,
- poznanie nowych aspektów prawnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Konferencja o zasięgu powiatowym, adresowana do pracowników instytucji zaangażowanych w pracę na rzecz rodzin, które zagrożone są przemocą domową. Liczba uczestników ok. 120 osób;

- szkolenie z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej dla przewodniczących ZI z terenu powiatu wołomińskiego – 17 osób;
- szkolenie z nowelizacji i zadań w związku ze zmianami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej dla pracowników oświaty – 16 osób;
- 6 gmin wzięło udział w superwizji dla specjalistów pracujących w grupach roboczych/diagnostyczno-pomocowych (Kobyłka, Ząbki, Jadów, Zielonka, Wołomin, Kłembów) – odbyło się w sumie 12 spotkań;
- odbyło się 5 szkoleń specjalistycznych z zakresu pracy z osobami doświadczającymi przemocy, stosujących przemoc oraz z zakresu nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i zadaniach służb. W szkoleniach wzięli udział przedstawiciele służb: policji - pion interwencyjny, dochodzeniowo-śledczy oraz dzielnicowi, kuratorzy sądowi, pracownicy PCPR;
- dostarczono do instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie materiały informujące o aktualnej ofercie (przede wszystkim ulotki informacyjne dotyczące programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy wg. Modelu Duluth (ok. 100 szt.).

W roku sprawozdawczym realizowano zadania adresowane do osób doświadczających przemocy domowej, w tym:

- prowadzono grupę wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej (odbyło się 30 spotkań grupy, wzięło w nich udział 15 kobiet);
- prowadzono zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową wg. Modelu Duluth (odbyło się 45 zajęć grupowych, 23 konsultacje kwalifikujące do udziału w grupie).

POIK w Zielonce wszczął 5 procedur Niebieskiej Karty, które zostały przekazane zgodnie z miejscem zamieszkania osoby doświadczającej przemocy (Kobyłka - 1 os., Jadów - 1 os., Marki - 2 os., Zielonka - 1 os.). W hostelu przebywały 3 osoby dorosłe oraz 3 dzieci z powodu doświadczania przemocy.

Konsultacje u specjalistów (psycholog, pedagog, prawnik, psychoterapeuta):

- osoby doświadczające przemocy: 118 osób;
- osoby stosujące przemoc: 21 osób.

Zajęcia grupowe w 2023 roku:

- 1) Warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców - odbyły się 2 edycje warsztatów. Każda trwała 20 godzin, wzięło w nich udział w sumie 23 osoby. Na zajęciach były poruszane następujące tematy: zasady postępowania z dzieckiem w sytuacjach trudnych dla rodzica i dziecka (proces okołorozwodowy, choroba w rodzinie, przemoc), rozpoznawanie emocji i uczuć, rozpoznawanie potrzeb dziecka, nauka stawiania granic, zasady dobrej komunikacji.
- 2) Treningi społeczne z elementami dramy – zajęcia grupowe odbywały się raz w tygodniu, w sumie odbyło się 14 spotkań. Wzięło w nich udział 5 osób. Udział w treningu wzmacnia pewność siebie i poczucie własnej wartości, podnosi poziom tolerancji popełniania błędów i radzenia sobie

z krytyką, uczy nawiązywania i podtrzymywania kontaktów społecznych, zwiększa kreatywność, samoświadomość.

- 3) Krag kobiet – zajęcia grupowe dla kobiet, 16 spotkań po 2 godziny – wzięło w nich udział 6 kobiet. Celem zajęć było umożliwienie budowania samoświadomości oraz dobrej, opartej na głębokiej akceptacji i zaufaniu relacji z samym sobą. Dzięki temu rozwijają się relacje osobiste, rodzinne, społeczne i zawodowe.
- 4) Techniki relaksacyjne jako skuteczne narzędzie walki ze stresem – cykl 29 zajęć, wzięło w ich udział 6 osób. Głównym celem była pomoc w utrzymaniu dobrej formy psychicznej, jak i somatycznej. Przeprowadzono techniki relaksacyjne, naukę prawidłowego oddychania, rozluźniania mięśni, Autogeny Trening Jacobsona, Trening Schultza.

6. Cel 6. Wykorzystanie istniejącego potencjału aktywności społecznej na terenie gmin powiatu.

Działania

1) Opracowanie koncepcji i utworzenie Powiatowego Centrum Wolontariatu.

Koordynator: WSO

Współrealizator: PCPR, WOZ, OPS-y, organizacje pozarządowe

Realizacja: 2017 – 2025

Zaden z podmiotów współpracujących z Wydziałem Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Wołominie w ramach Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi nie występował z propozycją realizacji zadania „Powiatowe Centrum Wolontariatu”.

W ramach zadania publicznego „Punkt wsparcia aktywności społecznej” realizowanego w 2023 r. przez Fundację „Ogarnij Emocje” z Wołomina podejmowano próby zaangażowania młodych osób w działalność wolontariacką – zainteresowanie projektem było nikłe.

Ośrodki Pomocy Społecznej od wielu lat promują koncepcję wolontariatu, jako jedną z kluczowych elementów pomocowych. W 2023 roku podpisano nieliczne indywidualne porozumienia z wolontariuszami, którzy ukierunkowali swoją pomoc na rzecz osób korzystających ze wsparcia i pomocy OPS.

Idea wolontariatu realizowana była głównie przez pracowników ośrodków pomocy społecznej, studentów oraz szkoły prowadzące wolontariat uczniowski. Zadaniem wolontariuszy była organizacja czasu wolnego i przeciwdziałanie osamotnieniu osób objętych pomocą w formie wolontariatu. Osoby objęte wolontariatem zostały wskazane przez pracowników socjalnych jako te, które z uwagi na brak wsparcia ze strony rodziny, osób zaprzyjaźnionych lub osób ze środowiska lokalnego pozostawały osamotnione oraz pozbawione kontaktów społecznych. Wsparcie wolontariuszy pozwoliło na aktywizację osób starszych, rozwijanie ich zainteresowań poprzez rozmowę z wolontariuszami, spacer, robienie zakupów oraz inne formy aktywności, które oferowali wolontariusze w oparciu o indywidualne potrzeby seniorów. Wolontariusze świadczący ww. formy pomocy były to osoby dorosłe oraz młodzież w wieku szkolnym, świadczące pomoc po godzinach swojej pracy, szkoły lub w weekendy.

Działania

- 2) Podejmowanie działań na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego.*
- 3) Wspomaganie inicjatyw społecznych i inspirowanie rozwoju idei samopomocy.*
- 4) Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o wolontariacie.*

Koordynator: OPS-y

Współrealizator: PCPR, WOZ, organizacje pozarządowe, WSO

Realizacja: 2017-2025

Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ma zarówno charakter finansowy, jak i pozafinansowy - odbywa się w sferze zadań publicznych, w oparciu o podstawowe zasady: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

W 2023 r. pracownicy Wydziału Spraw Obywatelskich Starostwa udzielali porad dotyczących tworzenia stowarzyszeń, w tym klubów sportowych, opiniowano statuty i regulaminy nowopowstających organizacji, udzielano konsultacji w sprawach likwidacji organizacji. Ponadto konsultowano oferty składane w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, udzielano pomocy w sporządzaniu sprawozdań z realizacji zadań publicznych.

Zarząd Powiatu Wołomińskiego informował organizacje pozarządowe o wszelkich działaniach związanych z szeroko pojętą współpracą z organizacjami pozarządowymi. Na stronie internetowej Powiatu, w zakładkach AKTUALNOŚCI i ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie oraz na tablicach ogłoszeń w Starostwie i PCPR zamieszczano informacje dotyczące ogłoszonych konkursów ofert, wyników konkursów, konsultacji społecznych, zaproszenia na spotkania z organizacjami pozarządowymi.

Wydział Spraw Obywatelskich Starostwa prowadzi bazę danych organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu wołomińskiego, która wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. obejmuje 468 stowarzyszeń, w tym: 2 związki stowarzyszeń, 230 stowarzyszeń zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, 92 stowarzyszenia zwykłe, 120 klubów sportowych, 3 terenowe jednostki organizacyjne stowarzyszeń z osobowością prawną, 21 jednostek terenowych stowarzyszeń bez osobowości prawnej, w tym 2 kluby sportowe oraz 208 fundacji. Na terenie powiatu wołomińskiego prowadziło działalność 34 organizacje posiadające status pożytku publicznego, w tym: 22 stowarzyszenia, 1 kościelna osoba prawna oraz 3 kluby sportowe wpisane do Ewidencji prowadzonych przez Starostę Wołomińskiego.

W 2023 r. udzielono około 200 porad dotyczących tworzenia stowarzyszeń, w tym klubów sportowych, opiniowano statuty i regulaminy nowopowstających organizacji, udzielano konsultacji w sprawach likwidacji organizacji. Wydano 83 wyciągi i 21 zaświadczeń z prowadzonych w Starostwie ewidencji klubów sportowych oraz stowarzyszeń zwykłych. Pracownicy Wydziału Spraw Obywatelskich udzielali wyjaśnień oraz konsultowali oferty składane w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, udzielali pomocy w sporządzaniu ponad 60 sprawozdań z realizacji zadań publicznych.

Organizacje pozarządowe bądź osoby zainteresowane ich utworzeniem mogły skorzystać z 249 godzin wsparcia bezpośredniego, 64 konsultacji indywidualnych (organizacyjne, prawne, księgowe) oraz 3 szkoleń w ramach prowadzonego przez Fundację Ogarnij Emocje z Wołomina – Punkt wsparcia aktywności społecznej, Powiat Wołomiński wsparł działalność Punktu kwotą **35 150,00 zł**.

Zgodnie z informacją przekazaną przez Wydział Spraw Obywatelskich w 2023 r. odbiorcami projektów realizowanych przy udziale środków Powiatu Wołomińskiego było około 29 020 osób, zaś w realizacji projektów pomagało 236 wolontariuszy. Współpracę finansową realizowano w dziesięciu zakresach, zarówno w formie wspierania realizacji zadań publicznych, jak i w formie ich powierzania przede wszystkim w trybach konkursów ofert oraz tzw. „małych grantów”, zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych – na 100 złożonych ofert podpisano 50 umów a kwota przyznanej dotacji wyniosła 3 210 303 ,04 zł, w tym środki z budżetu państwa -

1 862 003, 04 zł. W otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych z zakresu: wymiaru sprawiedliwości przyznano dotację w wysokości 382 140,00 zł; ochrony zdrowia – 100 950,00 zł, rodziny – 72 200,00 zł, pomocy społecznej – 1 929 863,04 zł, pozostałych zadań w zakresie pomocy społecznej – 36 000,00 zł. Z zakresu wymiaru sprawiedliwości podpisano umowę na realizację następującego zadania:

Wartość pracy wolontariuszy wyceniono na kwotę 304 570,96 zł, zaś wkład rzeczowy został wyceniony na kwotę 143 954,00 zł (wycena wkładu rzeczowego w zadaniach nie była obowiązkowa).

Pozakonkursowa realizacja zadań publicznych - w 7 przypadkach podmioty prowadzące działalność w sferze pożytku publicznego złożyły oferty realizacji zadań publicznych w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie tzw. „małe granty”, 2 oferty wycofano. Podpisano 5 umów z 2 stowarzyszeniami, 1 fundacją, 2 kościelnymi osobami prawnymi na łączną kwotę dofinansowania 32 500,00 zł. Odbiorcami projektów realizowanych przy udziale środków Powiatu Wołomińskiego było około 300 osób, zaś w ich realizacji pomagało 8 wolontariuszy.

Organizacje pozarządowe zaangażowały w realizację zadań publicznych ogółem 1 941,71 zł środków własnych bądź z innych źródeł. Wartość pracy wolontariuszy wyceniono na kwotę ogółem 2 334,00 zł, nie wyceniano wkładu rzeczowego (wycena wkładu rzeczowego w zadaniach nie była obowiązkowa). Organizacje pozarządowe nie złożyły w 2023 r. z własnej inicjatywy wniosków o realizację zadania publicznego w trybie art. 12 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Organizacje pozarządowe nie złożyły w 2023 r. z wniosków w ramach inicjatywy lokalnej w trybie art. 19b ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Pozostałe działania podejmowane we współpracy bądź na rzecz organizacji pozarządowych

Powiatowy Rzecznik Konsumentów

Współpraca rzecznika z organizacjami pozarządowymi skupia się przede wszystkim na przeprowadzaniu nieodpłatnych szkoleń – na podstawie ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz zgodnie z celem strategicznym Powiatu Wołomińskiego tj. aktywizacja społeczna i obywatelska mieszkańców powiatu poprzez przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu jak również kształtowanie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Tematyka szkoleń dostosowana była do potrzeb słuchaczy i w głównej mierze dotyczyła wskazania głównych zagrożeń związanych ze „sprzedażą na pokazach” oraz bezpieczeństwem w sieci „jak nie stracić danych”, „jak uchronić się przed oszustami w sieci”.

Spotkania odbywały się w siedzibach organizacji pozarządowych w Wołominie oraz Markach i kierowane były do ich członków:

- „Uśmiech Seniora” z Marek – około 40 uczestników,
- Koło nr 1 w Wołominie Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów – około 30 uczestników,
- Koło w Wołominie Polskiego Związku Niewidomych – około 50 uczestników.

Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej

Wydział przygotował umowę dotacyjną dla Hospicjum Opatrzności Bożej w Wołominie – „Budowa hospicjum dla dzieci w Wołominie” na kwotę 1 000.000,00 zł. Umowa została zawarta 23 października 2023 r. pomiędzy Powiatem Wołomińskim a Zgromadzeniem Zakonnym Małe Dzieło Boskiej Opatrzności – Orioniści Prowincja Polska. W ramach umowy przeprowadzono w terminie

do dnia 31 grudnia 2023 r. roboty budowlane obejmujące m.in.: posadzki na gruncie, konstrukcje dachu i pokrycie, stolarkę i ślusarkę, bramy, elewacje, roboty wykończeniowe, ściany, okładziny ścian.

Wydział Spraw Obywatelskich

W dniu 15 grudnia 2021 r. Powiat Wołomiński podpisał z Witkac Spółka z o.o. ze Słupska umowę na usługę dostępu w latach 2022 – 2024 do Systemu Witkac.pl przeznaczonego do obsługi przede wszystkim otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych – w ramach umowy obsługiwano wszystkie konkursy ofert ogłaszane na rok 2023. Całkowity koszt udostępnienia Systemu Witkac.pl to 10 140,73 zł.

Wydział Zarządzania Kryzysowego

Rada Powiatu Wołomińskiego podjęła uchwałę w sprawie przyznania dotacji celowych dla ochotniczych straży pożarnych z terenu powiatu wołomińskiego.

Zarząd Powiatu Wołomińskiego w listopadzie uruchomił nabór wniosków – na 48 działających w powiecie jednostek OSP wnioski złożyło 45 jednostek, wszystkie otrzymały dotacje z budżetu Powiatu Wołomińskiego w kwocie od 4 000,00 zł do 5 000,00 zł na ogólną sumę 219 769,43 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie do zakupu umundurowania bojowego oraz środków ochrony osobistej strażaków ochotników, zakupu środków łączności, sprzętu, aparatury, urządzeń oraz innego wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działań ratowniczych.

Pałac w Chrzęśnem

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi na terenie Pałacu zorganizowano:

- Powiatową Majówkę,
- zjazd Norwidologów / cykl prelekcji Colloquia Norwidiana XVIII,
- Towarzystwo im. Marii Szymanowskiej z Warszawy zorganizowało Konkurs Pianistyczny i skrzypcowy pod nazwą „Muzyka i poezja”,
- Dożynki Diecezjalno-Powiatowe,
- współorganizowane przez Towarzystwo Stanisławowskie wydarzenie pod nazwą „Gwiazdka we Dworze Tomasza de Tylli”.

Powiatowe Centrum Kultury Fabryczka w Wołominie

- współpraca z Fundacją Dziedzictwo Nadbużańskie z Kuligowa – XVII wystawa Międzynarodowego Nadbużańskiego Pleneru Artystycznego Kuligów LATO 2022,
- wernisaż Związku Artystów Plastyków – współpraca ze Związkiem Artystów Plastyków Oddział Mazowiecki,
- rekonstrukcja Bitwy Warszawskiej w Ossowie – współpraca ze Stowarzyszeniem Miłośników im. 1 Pułku Ułanów Krechowieckich z Kobyłki oraz Grupą Historyczno-Edukacyjną „Szare Szeregi” z Jazgarzewa,
- Powiatowy Jarmark Wielkanocny, Festiwal smaku i tradycji, Powiatowy Jarmark Bożonarodzeniowy – współpraca z kołami gospodyń wiejskich z terenu powiatu wołomińskiego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie

- Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie uczestniczyli w spotkaniach, szkoleniach oraz konferencjach organizowanych przez:
 - Fundację Dajemy Dzieciom Siłę z Warszawy,
 - Fundację Polki Mogą Wszystko z Warszawy,
 - Fundację Ernst & Young z Warszawy.
- W roku 2023 do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie wpłynęły 2 wnioski o dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

zadań z zakresu sportu, kultury, turystyki i rekreacji. Wnioski zostały złożone przez 1 fundację oraz 1 terenową jednostkę organizacyjną stowarzyszenia. Wartość projektów wynosiła 27 200,00 zł. Przyznano dofinansowanie w zakresie sportu, kultury, turystyki i rekreacji na kwotę 20 000,00 zł dla:

- Koła w Wołominie Polskiego Związku Niewidomych Okręg Mazowiecki – „Organizacja wyjazdu turystyczno-krajoznawczego do OW BAŁTYK w Stegnie”,
- Fundacji Pomocna Ręka z Marek – „Tym RAZEM, przekraczamy granice”.

W zrealizowanych zadaniach uczestniczyło 71 osób.

- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Ząbkach powstały w 1992 roku. Do roku 2011 były prowadzone przez Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych "Drewnica" w Ząbkach. Od dnia 1 lipca 2011 r. warsztaty prowadzi Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „EMPATIA” z Ząbek. Warsztaty są placówką rehabilitacyjną dla osób dorosłych z orzeczoną stopniem niepełnosprawności z powodu choroby psychicznej. Posiadają 6 pracowni terapeutycznych: krawiecką, artystyczną, stolarską, kulinarną, ogrodniczą, komputerową, w miarę potrzeb uczestników organizowane są dodatkowe zajęcia sportowe w okresie wiosenno-letnim. Działalność WTZ jest w 90 % dofinansowywana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 707 904,00 zł, w 10% ze środków Powiatu Wołomińskiego – 78 656,00 zł.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. w zajęciach WTZ uczestniczyły 24 osoby.

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zrealizowało Program „Zajęcia Klubowe w WTZ” adresowany do pomiotów prowadzących Warsztaty Terapii Zajęciowej. Celem programu było wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez Warsztaty Terapii Zajęciowej zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji.

W imieniu Powiatu Wołomińskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie podpisało w dniu 8 lutego 2023 r. umowę nr KLU/000063/07/D na podstawie wydanego upoważnienia z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Na realizację w/w zadania otrzymano kwotę ogółem 760 14,00 zł, w tym 74 160,00 zł na prowadzenie zajęć klubowych w WTZ oraz 1 854,00 zł na obsługę programu.

W ramach realizowanego zadania wydatkowano 75 963,36 zł z czego wykorzystano 74 109,36 zł na prowadzenie zajęć klubowych w WTZ, zaś 1 854,00 zł na obsługę programu.

Podmiotem, który realizował ww. zadanie na terenie powiatu wołomińskiego było Dwernickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „EMPATIA”.

- Kolejnym, realizowanym przez PCPR w okresie 14 maja 2023 r. – 20 czerwca 2023 r., był Program „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł II zadanie pn.: „Integracja poprzez przyjaźń”. Celem działań była integracja społeczna obywateli Ukrainy z niepełnosprawnościami, którzy w związku z konfliktem zbrojnym byli zmuszeni do opuszczenia swego kraju. W ramach zadania wsparciem łącznie zostało objętych 70 obywateli Ukrainy z niepełnosprawnościami (I lub II stopień niepełnosprawności). W ramach programu zrealizowano formy wsparcia dostosowane do niepełnosprawności: zapewnienie miejsca pobytu, wyżywienie, zajęcia psychologiczne – 160 godzin; zajęcia z fizjoterapeutą – 160 godzin; indywidualne ogólnorozwojowe zajęcia treningowe, które miały na celu rozwijanie samodzielności oraz usprawnienie funkcjonowania uczestników – 640 godzin.

W imieniu Powiatu Wołomińskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie podpisało w dniu 9 maja 2023 r. umowę nr PU2/000004/07/D z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – na realizację ww. zadania otrzymano kwotę ogółem 267 500,00 zł, która została wydatkowana w całości.

Podmiotem realizującym zadanie na terenie powiatu wołomińskiego było Stowarzyszenie

Szermierka Wołomin.

- Centrum nawiązało współpracę z Fundacją „Jednym Śladem” – w ramach akcji „Listy do Mikołaja” wsparciem w postaci prezentów świątecznych oraz słodczy zostało objętych dwadzieścioro wychowanków.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie brało udział w dniach 13 – 15 stycznia 2023 r. w pilotażowym projekcie Fundacji Polki Mogą Wszystko pod tytułem „UZDRAWIAJĄCE RODZINY”, który miał na celu wsparcie dzieci zagrożonych kryzysem psychicznym. W ramach realizacji projektu dzieci wzięły udział w warsztatach „Pewność siebie”, całe rodziny w warsztacie „Radość w byciu razem”, rodzice zastępczy i specjaliści w warsztatach o zrozumieniu traumy i straty oraz w warsztatach „Poczucie bezpieczeństwa”.
W projekcie wzięło udział 8 rodzin zastępczych i 14 dzieci w nich umieszczonych.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2023 r. otrzymało również darowiznę z Fundacji PKO Banku Polskiego w kwocie 80 000,00 zł. Środki przeznaczone zostały na dofinansowanie działań na rzecz dzieci i młodzieży, podopiecznych Centrum, w zakresie wsparcia psychologicznego, psychiatrycznego i terapeutycznego, w szczególności na zatrudnienie specjalistów w zakresie udzielania pomocy psychologicznej wraz z krótką formą psychoterapii oraz rozszerzenie wsparcia psychologicznego w ramach interwencji kryzysowej. W trakcie trwania projektu w ramach działań stacjonarnych przez psychologów zostało przyjętych 99 osób w czasie 700 godzin pracy. Interwencje wyjazdowej do 45 osób obejmowały łącznie 100 godzin pracy.
- W ramach realizowanego projektu grantowego „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, Centrum nawiązało współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie:
 - Zlecenie zadania publicznego „Usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej w powiecie wołomińskim” Spółdzielni Socjalnej PODKOWA z Kobyłki. W ramach zadania wydatkowano kwotę 817.960,00 zł, z usług skorzystały 73 osoby z niepełnosprawnością.
 - Zlecenie zadania publicznego „Świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w powiecie wołomińskim” Fundacji Spotu Zdrowia i Turystyki EST z Warszawy. W ramach zadania wydatkowano kwotę 294.000,00 zł, z usług, świadczonych w formie pobytu całodobowego, skorzystało 30 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności.
 - Zlecenie zadania publicznego „Świadczenia usług grupowych i indywidualnych dla rodzin, w tym w pieczy zastępczej w powiecie wołomińskim” Fundacji Spotu Zdrowia i Turystyki EST z Warszawy. Na realizację zadania przewidziano kwotę 231 168,00 zł, w warsztatach z umiejętności wychowawczych, treningach kompetencji i umiejętności społecznych oraz warsztatach wzmacniania więzi uczestniczyło 79 osób.
 - Zlecenie Stowarzyszeniu Na Rzecz Organizowania Społeczności Lokalnych AB OVO z Tłuszcza realizacji dwóch szkoleń dla osób, które pragną swoim czasem i energią dzielić się z innymi na temat „budowania wolontariatu” i usług sąsiedzkich. W ramach realizacji zadania wydatkowano kwotę 8 500,00 zł, ze szkoleń skorzystało 8 osób.

Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie

- W dniu 30 grudnia 2022 r. podpisano z Fundacją Otwarte Serce z Marek, prowadzącą Centrum Integracji Społecznej w Markach, porozumienie nr 1/CIS/2022 w sprawie finansowania ze środków Funduszu Pracy – w ramach działalności Centrum – świadczeń integracyjnych oraz składek na ubezpieczenia społeczne od tych świadczeń na zasadach określonych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym. W ramach porozumienia, obowiązującego przez cały rok 2023, przekazano Fundacji

środki w kwocie 274 221,79 zł. W projekcie uczestniczyło 21 osób, które korzystały, w szczególności ze wsparcia terapeutycznego, z warsztatów krawiectwa, rękodzieła oraz kursu obsługi maszyny hafciarskiej. W 2023 r. udział w projekcie zakończyło 9 podopiecznych Centrum, z których zatrudnienie znalazło 8 osób.

- Ważną inicjatywą w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi były również Targi Pracy i Edukacji dla osób z niepełnosprawnościami, które odbyły się w czerwcu 2023 r. w siedzibie Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie. Celem wydarzenia było stworzenie otoczenia przyjaznego integracji zawodowej, a także umożliwienie osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności znalezienia satysfakcjonującej pracy. Uczestnicy Targów mieli możliwość uzyskania informacji na temat dostępnego wsparcia, programów rehabilitacyjnych, czy też specjalistycznych usług i narzędzi ułatwiających osobom z niepełnosprawnościami efektywne funkcjonowanie w środowisku zawodowym. Przedsięwzięcie wsparły swoim udziałem:
 - Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych z Warszawy, której przedstawiciel udzielał osobom zainteresowanym informacji na temat możliwości rozwijania przedsiębiorczości, podejmowania i umacniania inicjatyw społecznych, gospodarczych i kulturalnych oraz stworzonego serwisu praca-enter.pl dedykowanego osobom poszukującym pracy oraz umożliwiającego dopasowanie ścieżki kariery do osobistych kompetencji i preferencji,
 - Fundacja Avalon z Warszawy, której przedstawiciele promowali postrzeganie w społeczeństwie osób z niepełnosprawnościami jako samodzielnych i aktywnych w każdej dziedzinie życia, udzielali informacji na temat możliwości założenia subkonta w celu zbierania funduszy na realizację marzeń osób z niepełnosprawnościami oraz informowali o metodach aktywnej rehabilitacji dla dorosłych i dzieci z niepełnosprawnościami,
 - Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi "EMPATIA" z Ząbek, którego przedstawiciele propagowali poprawę jakości życia osób chorujących psychicznie poprzez promowanie zdrowia psychicznego, także zapoznali osoby zainteresowane z ofertą wsparcia psychologicznego, lekarskiego, socjalnego i prawnego dla osób dotkniętych chorobami psychicznymi.
- W 2023 roku podpisano porozumienie w sprawie finansowania ze środków Funduszu Pracy świadczeń integracyjnych oraz składek od tych świadczeń, na zasadach określonych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym z Fundacją Otwarte Serce z siedzibą w Markach, prowadzącą CIS. Przedmiotem porozumienia jest refundacja świadczeń integracyjnych wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne dla 12 osób biorących udział w zajęciach prowadzonych przez CIS. W ramach porozumienia, obowiązującego przez cały rok 2023, przekazano Fundacji środki w kwocie 274 221,79 zł.

Gminy z terenu powiatu wołomińskiego realizowały Programy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023.

Programy określały zasady, cele oraz formy współpracy poszczególnych gmin z organizacjami pozarządowymi, a także zawierały wykaz zadań priorytetowych będących podstawą do dysponowania środkami publicznymi przeznaczonymi na wspieranie zadań publicznych pozostających we właściwości samorządu gminnego, a realizowanych przez NGO-sy. Jak wynika, ze sprawozdań poszczególnych gmin z realizacji ww. Programów, współpraca z organizacjami pozarządowymi miała wpływ na podniesienie skuteczności, efektywności i jakości działań podejmowanych w sferze zadań publicznych, w wyniku:

- 1) zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w identyfikacji potrzeb mieszkańców i określeniu optymalnego sposobu ich zaspokajania;
- 2) pełniejszego włączenia się organizacji pozarządowych w realizację zadań publicznych.

W 2023 r. współpraca gmin z organizacjami pozarządowymi miała zarówno wymiar finansowy,

jak i pozafinansowy. Współpraca o charakterze finansowym odbywała się głównie w postaci wspierania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji. Wsparcie o charakterze pozafinansowym miało różnorodny zakres m.in. użyczanie pomieszczeń należących do gmin, promocja planowanych działań organizacji na stronach internetowych, tablicach ogłoszeń i w mediach społecznościowych urzędów gmin i ich jednostek organizacyjnych, inicjowanie, wspieranie i podtrzymywanie dialogu między gminami a organizacjami, doradztwo i udzielanie organizacjom pomocy merytorycznej w przygotowywaniu projektów i pisaniu wniosków. Działania podejmowane przez gminy wzmacniały potencjał organizacji pozarządowych oraz ich integrację, co miało pozytywny wpływ na rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Podejmowane działania przyczyniły się do nawiązania współpracy między organizacjami pozarządowymi i samorządem. Budowane jest partnerstwo pomiędzy administracją publiczną, organizacjami oraz mieszkańcami poszczególnych gmin.

Z informacji uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej wynika, iż w 2023 r. podejmowały szereg różnorodnych działań wykorzystujących potencjał aktywności społecznej.

Tabela 25. Działania podejmowane na rzecz budowania społeczeństwa obywatelskiego.

OPS	Działania na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego
OPS Tłuszcz	Ośrodek Pomocy Społecznej w Tłuszczu, od lat bazuje na wykorzystaniu potencjału społecznego lokalnych środowisk. Praca z osobami odbywa się przy wykorzystaniu III metody pracy socjalnej – organizowaniu społeczności lokalnej, czego przykładami są: • Uniwersytet Trzeciego Wieku, który funkcjonuje w ramach struktury Ośrodka Pomocy Społecznej w Tłuszczu. UTW podzielony jest na sekcje tematyczne, każda z sekcji ma swojego lidera, który jest za nią odpowiedzialny (wyłoniony spośród samych uczestników sekcji). • Seniorzy UTW w Tłuszczu wzięli udział w mazowieckiej Senioradzie Sportowej zorganizowanej w Mrozach. • Wolontariat - studenci włączają się również w działalność Placówek Wsparcia Dziennego. • Osoby 60+ samoorganizują się, tworząc np. grupy samopomocowe. Przykładem jest tutaj tłuszczańskie Koło Amazonek, które przez cały 2023 rok spotykało się cyklicznie. • OPS Tłuszcz we współpracy z PCPR Wołomin realizował przedsięwzięcie „Złota Rączka” – w ramach zadania seniorzy mogli skorzystać z bezpłatnej pomocy fachowca tzw. złotej rączki w różnych prostych pracach hydraulicznych, meblowych i elektrycznych. • Koło Gospodyń Wiejskich JAMAJKA zorganizowało dla mieszkańców Gminy Tłuszcz pikniki charytatywne, rajdy rowerowe, marsze nordic-walking. Zorganizowano również szkolenie dotyczące wolontariatu, usług sąsiedzkich a także pierwszej pomocy. • W ramach działalności Klubu Integracji Społecznej podjęto szereg działań opierających się na wykorzystywaniu społecznego potencjału. Poza głównym zadaniem placówki - Udzielanie pomocy osobom indywidualnym i ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych, i aktywizacji zawodowej - w KIS Tłuszcz odbywały się takie działania jak: poradnictwo psychologiczne indywidualne i grupowe, doradztwo zawodowe indywidualne i grupowe, spotkania z pracownikiem socjalnym. Ponadto KIS to miejscem spotkań Uniwersytetu Trzeciego Wieku, organizacji pozarządowych, posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, pełni rolę punktu informacyjnego dla mieszkańców.
OPS Dąbrówka	Realizacja Programu Współpracy Gminy Dąbrówka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023.
OPS Jadów	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jadowie współpracował z szeregiem organizacji pozarządowych w ramach szerzenia potencjału aktywności społecznej, m. in. w 2023 r.. Ośrodek współpracował ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Gminy Jadów realizując projekt skierowany do rodzin.
OPS Kobyłka	• W OPS w Kobyłce od kilku lat jest przyjęty i realizowany Program Organizowania Społeczności Lokalnej. • OPS Kobyłka współorganizował Konferencję pn. „Organizowanie społeczności lokalnej – dla każdego znajdzie się miejsce”. Konferencja została zorganizowana wspólnie ze Stowarzyszeniem CAL oraz Ogólnopolskim Forum Organizowania Społeczności Lokalnej. Podczas wydarzenia odbyły się prezentacje działań na rzecz mieszkańców przez lokalne podmioty w tym OPS i Stowarzyszenie Qżnia oraz warsztaty służące dzieleniu się wiedzą i dobrymi praktykami w pracy z seniorami, na rzecz osób z niepełnosprawnościami – kręgi wsparcia, metodyki pracy ze społecznością osiedlową oraz tematu deinsytucjonalizacji. • Zainicjowanie grupy o nazwie Krąg Wsparcia Diabetyków. W ramach zainicjowanego działania została podjęta współpraca ze Stowarzyszeniem Diabetyków Wołomin, która daje możliwość zaoferowania uczestnikom grupy większego wsparcia. • W ramach programu OSL był realizowany projekt współfinansowany przez Miasto Kobyłka o nazwie

	„W grupie siła”. Projekt skierowany był do mieszkańców Kobyłki, realizowany przez Fundację „Po Sąsiedzku”. W trakcie 12 spotkań uczestnicy zgłębiali wiedzę i umiejętności z zakresu współpracy na rzecz własnych społeczności i swojego miasta, poznawali tajniki przechodzenia przez proces tworzenia grupy, wzajemnego wspierania się, poszukiwania sojuszników, a także sposobów na włączanie innych w działania. Efektem udziału uczestników było zorganizowanie wspólnie lokalnej inicjatywy dla dzieci o nazwie Andrzejkę oraz warsztatów plastycznych podczas kiermaszu świątecznego w SP nr 2.
OPS Zielonka	W roku 2023 Ośrodek podejmował inicjatywy profilaktyczno-informacyjne wśród mieszkańców Zielonki. Współpracował w tym zakresie z jednostkami miejskimi, jak również spoza Zielonki. W ramach działalności Klubu Osób z Niepełnosprawnością „Muminki” zorganizowano kiermasze i warsztaty integracyjne.
OPS Klembów	Realizacja Programu Współpracy Gminy Klembów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023.
OPS Marki	Realizacja Programu Współpracy Gminy Marki z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023.

Źródło: Informacje przesłane przez OPS-y z terenu powiatu wołomińskiego.

Tabela 26. Wspomaganie i inspirowanie rozwoju idei samopomocy.

OPS	Wspomaganie i inspirowanie rozwoju idei samopomocy
OPS Radzymina	Organizowanie pomocy sąsiedzkiej polegającej na przekazywaniu pomocy rzeczowej w postaci materiałów budowlanych (2 rodziny), dostarczaniu wody pitnej (1 rodzina).
OPS Tłuszcz	- Ośrodek Pomocy Społecznej inspirował rozwój idei samopomocy poprzez działalność seniorów, którzy samoorganizują się i włączają w różnego rodzaju działania społeczne również poza Uniwersytetem Trzeciego Wieku. Wspierają inicjatywy organizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej m.in. organizacje wizyt studyjnych, stoiska podczas lokalnych imprez, udzielają korepetycji dzieciom z Placówek Wsparcia Dziennego oraz pomagają w odrabianiu lekcji. Są inicjatorem pomocy sąsiedzkiej, udzielając wsparcia osobom w trudnej sytuacji którzy zamieszkują w ich sąsiedztwie, zakładają stowarzyszenia i koła. Ośrodek pełni tutaj funkcję wspierającą i mobilizującą działania seniorów. - OPS Tłuszcz we współpracy z PCPR Wołomin realizował przedsięwzięcie „Złota Rączka” – w ramach zadania seniorzy mogli skorzystać z bezpłatnej pomocy fachowca tzw. złotej rączki w różnych prostych pracach hydraulicznych, meblowych i elektrycznych. - Na terenie gminy Tłuszcz od 2009 roku funkcjonuje Stowarzyszenia Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych „Nadzieja”, które zrzesza rodziców dzieci niepełnosprawnych i podejmuje szereg działań mających na celu poprawę funkcjonowania oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami. Stowarzyszenie jest formalną grupą samopomocową – rodzice i dzieci cyklicznie spotykają się, organizują imprezy i wspólne wyjazdy - W 2023 r. utworzono Grupę Samopomocową dla rodziców samotnie wychowujących dzieci. - OPS Tłuszcz prowadzi trzy Placówki Wsparcia dziennego na terenie Gminy Tłuszcz. Uczestnicy mają zapewnioną opiekę i pomoc specjalistyczną zarówno bezpłatnie jak i odpłatnie.
OPS Dąbrówka	Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz działania nakierowane na rozwój w tym obszarze. W 2023 roku w trybie pozakonkursowym (tzw. małe granty) – zgodnie z art. 19a ustawy udzielono dotacji dla dwóch organizacji.
GOPS Poświętne	Koordinowanie działań nieformalnej grupy seniorów powstałej w 2019 r. działającej na rzecz osób starszych, samotnych i wykluczonych
OPS Kobyłka	- Zainicjowanie cyklu spotkań sąsiedzkich o nazwie „Odkrywamy Talenty Mieszkańców Kobyłki”. Spotkania odbywały się cyklicznie, tematyka spotkań była różnorodna - począwszy od haftu tasiemką, po robótki ręczne (druty i szydełko), warsztaty krawieckie, warsztaty świąteczne, lekcje rysunku, ozdoby z papieru metodą quillingu i kusudamy po warsztaty wiklina z papieru. Pomysły na zajęcia prowadzone przez i dla mieszkańców powstawały w oparciu o umiejętności jakie reprezentują mieszkańcy Kobyłki. Przy odpowiednim wsparciu Organizatora Społeczności Lokalnej udało się zaprosić do współpracy dziewięciu mieszkańców, którzy nieodpłatnie prowadzili zajęcia dla innych mieszkańców. To właśnie seniorki, były osobami, które chętnie dzieliły się swoimi talentami - Realizacja ostatecznego etapu projektu pt. Mobilność dla poprawy jakości życia”, który polega na przetestowaniu wypracowanego modelu wsparcia Seniorów zamieszkujących na terenie Kobyłki. W ramach w/w innowacji w roku 2022 została opracowana cała dokumentacja na potrzeby projektu (regulamin, deklaracje, oświadczenia) oraz informator dla seniorów. Projekt realizowany był w partnerstwie z Urzędem Miasta Kobyłka oraz Stowarzyszeniem Qżnia. Innowacyjność projektu polegała głównie na przeszkoleniu sprawnych seniorów, kierowcy miejskiej taksówki oraz przedsiębiorców do tworzenia sieci wsparcia dla osób starszych z terenu Kobyłki. Ponadto innowacyjność polegała również na wykorzystaniu istniejącej usługi o nazwie miejska taksówka również do celów informacyjnych i komunikacji społecznej. Dzięki temu projektowi powstało nowe narzędzie diagnozy potrzeb i problemów osób starszych oraz wzrosła świadomość mieszkańców miasta w zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym. W ramach realizowanej innowacji powstały

	dwa produkty tj. Kobytkowski Informator Osób Starszych oraz Opis modelu innowacji społecznej, jako przykład dobrej praktyki. W ramach projektu stworzyliśmy system wsparcia lokalnego dla seniorów oparty na skutecznym rozeznaniu potrzeb i problemów osób starszych. Wdrożyliśmy pomysł dot. wykorzystania bezpłatnej taksówki miejskiej celem dowiezienia seniora na bezpłatną usługę do punktu usługowego: fryzjera, podologa, kosmetyczki. Zaangażowanie lokalnych przedsiębiorców i kierowcy miejskiej taksówki pozwoliło na pełniejszą diagnozę potrzeb osób starszych. • OPS Kobyłka we współpracy z PCPR Wołomin realizował przedsięwzięcie „Złota Rączka” – w ramach zadania seniorzy mogli skorzystać z bezpłatnej pomocy fachowca tzw. złotej rączki w różnych prostych pracach hydraulicznych, meblowych i elektrycznych. • Kontynuowanie spotkań w ramach grupy samopomocy dla mieszkańców pochodzenia ukraińskiego.
OPS Klembów	Gmina podejmuje od kilku lat działania wspierające rozwój organizacji społecznych, ogłaszane są konkursy (również w roku 2023) dla organizacji pozarządowych w celu wspierania ich działań integracyjnych i aktywizacyjnych. Projekty realizowane przez lokalne organizacje mają między innymi za zadanie rozwój idei samopomocy i wzajemnego wsparcia mieszkańców. Liczba dofinansowanych projektów – 9.
OPS Marki	• Idea samopomocy była rozwijana w ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów”. Program miał na celu zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznanych potrzeb na terenie danej gminy. Z Programu w 2023 roku skorzystały 22 osoby, w tym 2 osoby uzyskały wsparcie wolontariusza. • Centrum Aktywności Fabryczna w Markach (CAF3) udostępnia sale organizacjom pozarządowym oraz osobom prywatnym w celu realizacji inicjatyw społecznych. Jest to działalność prowadzona przez cały rok.

Źródło: Informacje przesłane przez OPS-y z terenu powiatu wołomińskiego.

Tabela 27. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o wolontariacie.

OPS	Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o wolontariacie
OPS Radzymina	• W ramach promocji Wolontariatu odbyły się prelekcje dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 w Słupnie oraz mieszkańców Powiatowego Centrum Opiekuńczo – Mieszkalnego w Kobyłce mające na celu szerzenie idei wolontariatu i pomagania innym, pt.: „Idea wolontariatu” – czyli jak skutecznie pomagać; • Wielkanocna Zbiórka artykułów higienicznych oraz żywności dla Schroniska dla Bezdomnych „Don Orione” w Czarnej. Zbiórka odbywała się na terenie szkół, przedszkoli, sklepu oraz Ośrodka Pomocy Społecznej. Artykuły zostały przekazane mieszkankom Schroniska. • Porządkowanie przez Wolontariuszy terenu DPS w Radzyminie – akcja zorganizowana przez OPS Radzymin • Koordynator wolontariatu wraz z pracownikiem zorganizowali warsztaty profilaktyczne dla dzieci z przedszkoli z okazji Dnia Prawa Dziecka. Celem warsztatów było uświadomienie dzieciom jakie mają prawa i obowiązki. • Bożonarodzeniowa zbiórka dla dzieci z Domu Dziecka w Równem.
OPS Tłuszcz	• Ośrodek Pomocy Społecznej w Tłuszczu od wielu lat promuje wolontariat jako jednej z kluczowych elementów pomocowych. W strukturze OPS działa Stowarzyszenie na Rzecz Organizowania Społeczności Lokalnych AB OVO, w skład którego wchodzi pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Tłuszczu, którzy działają na rzecz lokalnej społeczności bezpłatnie, poza godzinami pracy. Wszystkie inicjatywy organizowane przez OPS są realizowane w oparciu o wolontariat. Placówki Wsparcia Dziennego w Tłuszczu, Jasienicy i Strykach korzystają z wsparcia wolontariuszy. • Placówki Wsparcia Dziennego w Tłuszczu, Jasienicy i Strykach korzystały ze wsparcia wolontariuszy. W 2023 r. funkcję wolontariuszy w trzech placówkach pełniło 8 uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Tłuszcz. Wolontariusze aktywnie uczestniczyli w życiu placówek, pomagali wychowawcy w organizacji zajęć dla dzieci oraz pomagali dzieciom w odrabianiu pracy domowych i uczestniczyli we wspólnych zabawach z dziećmi. • Wolontariat na rzecz Placówek Wsparcia Dziennego w Tłuszczu w 2023 r. świadczyły również 2 osoby dorosłe. W ramach wolontariatu realizowane były zajęcia pt. „Angielski na wesoło” oraz pełniona była pomoc wychowawcy placówki w organizacji zajęć oraz wspólne spędzanie czasu z dziećmi m. in.: rysując, malując i bawiąc się.
OPS Dąbrówka	GOPS w Dąbrówce udostępniał informacji o idei wolontariatu, pomocy sąsiedzkiej, współpraca ze szkolnymi kołami wolontariatu, pomoc wolontariuszy w dostarczaniu żywności osobom starszym, niepełnosprawnym. Udział w projekcie socjalnym – „Świąteczna paczka”.
OPS Wołomin	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie kontynuował współpracę z Wolontariuszami, których działania ukierunkowane były na rzecz osób korzystających ze wsparcia i pomocy tut. OPS. W 2023 r. Ośrodek podpisał indywidualne porozumienia z 4 Wolontariuszami z I LO PUL Wołomin im. 111 Eskadry Myśliwskiej, którzy świadczyli pomoc na rzecz osób starszych w miejscu ich zamieszkania. Zadaniem wolontariuszy była organizacja czasu wolnego i przeciwdziałanie osamotnieniu osób objętych pomocą w formie wolontariatu. Osoby objęte wolontariatem zostały wskazane przez pracowników socjalnych. Były to osoby, które z uwagi na brak wsparcia ze strony rodziny, osób zaprzyjaźnionych lub osób ze środowiska lokalnego

	pozostawały osamotnione oraz pozbawione kontaktów społecznych. Wsparcie wolontariuszy pozwoliło na aktywizację osób starszych, rozwijanie ich zainteresowań poprzez rozmowę z wolontariuszami, spacer, robienie zakupów oraz inne formy aktywności, które oferowali wolontariusze w oparciu o indywidualne potrzeby seniorów. Wolontariusze świadczący ww. formy pomocy były to osoby dorosłe oraz młodzież w wieku szkolnym, świadczące pomoc po godzinach swojej pracy, szkoły lub w weekendy.
OPS Marki	W roku sprawozdawczym Ośrodek prowadził nabór wolontariuszy do wspierania osób w wieku senioralnym zakwalifikowanych do Programu „Korpus Wsparcia Seniorów”. W 2023 r. zaangażowano 2 wolontariuszy. Ponadto ideę wolontariatu realizowana jest przez szkoły prowadzące wolontariat uczniowski. Na terenie miasta funkcjonuje 5 szkół podstawowych. Ponadto ideę popularyzuje Fundacja Otwarte Serce prowadząca na terenie miasta placówkę wsparcia dziennego typu specjalistycznego Młodzieżowy Klub Socjoterapeutyczny „Otwarte Serce” poprzez angażowanie wolontariuszy do prac na rzecz Fundacji.
OPS Kobyłka	W 2023 r. przeprowadzono wśród mieszkańców Kobyłki szkolenie na temat budowania wolontariatu i usług sąsiedzkich. W spotkaniu uczestniczyło 17 osób.

Źródło: Informacje przesłane przez OPS-y z terenu powiatu wołomińskiego.

Działania

2) *Podjęmowanie i promowanie działań zmierzających do tworzenia podmiotów ekonomii społecznej.*

Koordynator: OPS-y

Współrealizator: PCPR, WOZ, organizacje pozarządowe, WSO

Realizacja: 2017-2025

Ekonomia społeczna to sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu. To działalność o celach głównie społecznych, w ramach której zyski nie podlegają podziałowi, a są przeznaczane na te cele lub na rzecz wspólnoty – w przeciwieństwie do zwykłych przedsiębiorstw, gdzie celem jest maksymalizacja zysku i zwiększenie dochodu właścicieli. Oznacza to, że ekonomia społeczna i solidarna pozostaje na pograniczu sektora przedsiębiorczości oraz sektora organizacji pozarządowych niedziałających w celu maksymalizacji zysku.

Potrzebę tworzenia podmiotów ekonomii społecznej na terenie powiatu wołomińskiego wskazują również cele działań określone w Strategii 2025. Podmiotami ekonomii społecznej m. in. są: centra integracji społecznej; kluby integracji społecznej; warsztaty terapii zajęciowej; zakłady aktywizacji zawodowej; spółdzielnie socjalne.

Tabela 28.7 Podmioty ekonomii społecznej na terenie powiatu wołomińskiego.

Gmina	Podmioty ekonomii społecznej na terenie powiatu wołomińskiego			
	KIS	CIS	Spółdzielnie socjalne	WTZ
Wołomin	-	-	-	-
Zielonka	-	-	-	-
Ząbki	-	-	-	1
Marki	-	1	-	-
Radzymin	1	-	-	-
Dąbrówka	-	-	-	-
Kobyłka	-	-	1 ¹⁾	-
Poświętne	-	-	-	-
Tłuszcz	1	-	1	-
Klembów	1	-	-	-
Jadów	-	-	-	-
Strachówka	-	-	-	-
RAZEM	3	1	2	1

1) spółdzielnia została powołana w grudniu 2021r. we współpracy Miasta Kobyłka i Gminy Jadów. Wskazano gminę, na terenie której spółdzielnia ma siedzibę.

W 2023 r. na terenie powiatu wołomińskiego działały następujące podmioty ekonomii społecznej:

Kluby Integracji Społecznej w Tłuszczu, Radzyminie, Klembowie, dla których podmiotem prowadzącym są ośrodki pomocy społecznej z tych gmin.

- ✓ **Klub Integracji Społecznej w Tłuszczu** został utworzony na podstawie zarządzenia Kierownika OPS z dnia 01.06.2011 r., jest wpisany do Rejestru klubów integracji społecznej województwa mazowieckiego pod numerem 6. Klub funkcjonuje w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej w Tłuszczu. 15 czerwca 2018 roku KIS został wyróżniony Mazowiecka Marką Ekonomii Społecznej jako przedsiębiorstwo odpowiedzialne społecznie. Głównym zadaniem KIS jest reintegracja społeczna i zawodowa osób długotrwale bezrobotnych na terenie gminy Tłuszcz oraz korzystających z pomocy społecznej, poprzez działania mające na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych, poprawę sytuacji życiowej uczestników oraz ich rodzin. Formuła Klubu ma umożliwić wzrost aktywności życiowej, wyzwolenie się z bierności i uzyskanie narzędzi do samodzielnego radzenia sobie z trudnościami, na jakie napotykają osoby długotrwale bezrobotne. Poza działalnością związaną z aktywizacją społeczną i zawodową KIS jest miejscem spotkań Uniwersytetu Trzeciego Wieku, organizacji pozarządowych, posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, pełni rolę punktu informacyjnego dla mieszkańców. Stanowi również miejsce dla działalności spółdzielni socjalnej „Pożytek” w Tłuszczu.
Zadania Klubu w 2023 roku to przede wszystkim: reintegracja zawodowa i społeczna osób bezrobotnych; prowadzenie poradnictwa psychologicznego i zawodowego; organizowanie działań o charakterze terapeutycznym i edukacyjnym; prowadzenie działalności samopomocowej w zakresie zwiększenia aktywności społecznej integracja działań lokalnej społeczności; opracowywanie i realizacja programów pomocowych; współdziałanie z innymi podmiotami w zakresie realizacji zadań wynikających z procesu reintegracji zawodowej i społecznej uczestników Klubu.
- ✓ **Klub Integracji Społecznej w Radzyminie** został utworzony na podstawie zarządzenia Kierownika OPS Nr OPS.015.09.2017 z dnia 21.11.2017 r. i został wpisany do rejestru klubów integracji społecznej województwa mazowieckiego. KIS to jednostka, której celem jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. Klub działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. To jednostka pomagająca samoorganizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy. Bezpośrednią pieczę nad KIS sprawuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzyminie.
- ✓ **Klub Integracji Społecznej w Klembowie** w 2023 r. realizował szereg działań z zakresu wspierania rodziny: poradnictwo psychologiczne (192 godziny), terapia uzależnień (88 godzin), konsultacje specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (128 godzin), koordynacja zadań z zakresu profilaktyki uzależnień (180 godzin dyżurów przewodniczącej GKRPA), nieodpłatna pomoc prawna (58 porad prawnych). W KIS odbywały się posiedzenia grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych i Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Klembów (89 posiedzeń grup, 4 posiedzenia Zespołu oraz 128 godzin konsultacji specjalisty z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej). W Klubie działa grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, która spotyka się dwa razy w miesiącu (w 2023 r. odbyły się 24 spotkania, łącznie 72 godziny wsparcia). Ponadto przeprowadzono warsztaty wychowawcze oraz indywidualne konsultacje wychowawcze, warsztaty przeciwdziałania zagrożeniom społecznym, konsultacje z doradcą zawodowym (5 rodzin).
- ✓ **Centrum Integracji Społecznej w Markach.** Na terenie gminy funkcjonuje od 2014 r. podmiot ekonomii społecznej – Centrum Integracji Społecznej prowadzony przez Fundację Otwarte Serce. Przedmiotem działania Centrum Integracji Społecznej w Markach jest organizowanie reintegracji

zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem oraz realizacja zatrudnienia socjalnego poprzez kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych dostępnych osobom nie podlegającym wykluczeniu społecznemu. Liczba miejsc w CIS to 12, liczba uczestników w 2023 r. to 21 osób. Kwota udzielonej dotacji to 180 969,00 zł.

- ✓ **Warsztat Terapii Zajęciowej w Ząbkach.** Warsztat Terapii Zajęciowej w Ząbkach powstał w 1992 roku przy Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych „Drewnica” w Ząbkach. WTZ jest placówką rehabilitacyjną dla osób dorosłych z orzeczoną stopniem niepełnosprawności z powodu choroby psychicznej. Warsztat czynny jest w godzinach 8.00-16.00, przez 5 dni w tygodniu od poniedziałku do piątku. WTZ posiada sześć pracowni terapeutycznych: krawiecką, artystyczną, stolarską, kulinarną, ogrodniczą, komputerową, w miarę potrzeb uczestników organizowane są dodatkowe zajęcia m.in. nauka język angielskiego, sportowe i relaksacyjne. Rehabilitacja w WTZ zmierza do poprawy funkcjonowania psychospołecznego i zawodowego jego Uczestników, poprzez udział w zajęciach w poszczególnych pracowniach, udział w wycieczkach, turnusach rehabilitacyjnych, wydarzeniach kulturalnych, rekreacyjnych oraz poprzez oddziaływania psychoterapeutyczne. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Ząbkach od 2011 r. prowadzone są przez Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia” z Ząbek. Działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej finansowana jest z dwóch źródeł: 10 % ze środków powiatu wołomińskiego oraz 90% ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. WTZ może swoim wsparciem objąć jednocześnie 24 osoby.
- ✓ **Spółdzielnia socjalna „Pożytek” w Tłuszczu** - Inicjatywa utworzenia przez Gminę Tłuszcz, wspólnie z powiatem wołomińskim podmiotu ekonomii społecznej w postaci spółdzielni socjalnej osób prawnych, dała początek założeniu Spółdzielni Socjalnej „Pożytek”. Spółdzielnia Socjalna „Pożytek” została powołana 11.04.2017 r. i była pierwszą spółdzielnią socjalną założoną przez osoby prawne w powiecie wołomińskim. Misją spółdzielni jest tworzenie miejsc pracy dla osób bezrobotnych; niepełnosprawnych; zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie; mających, z różnych przyczyn, trudności w odnalezieniu się na rynku pracy. Spółdzielnia realizuje ważne ze społecznego punktu widzenia zadania tj.
 - świadczenie usług opiekuńczych dla osób chorych, starszych i niepełnosprawnych, w zakresie których wchodzi m. in.: czynności higieniczne, przygotowywanie posiłków, ustalanie wizyt lekarskich, robienie zakupów, zapewnienie towarzystwa i kontaktu z otoczeniem;
 - prowadzenie Klubu Dziecięcego „Mali Odkrywcy”;
 - usługi remontowe;
 - nieodpłatne wypożyczanie sprzętu specjalistycznego (m.in.: koncentrator tlenu, ciśnieniomierz, kule łokciowe, materac rurowy i inne.)
- ✓ **Spółdzielnia socjalna „Podkowa” gm. Kobylka i Jadów** – W 2022 roku założono Spółdzielnię Socjalną „Podkowa” z siedzibą w Kobylce. Powstanie spółdzielni to efekt współpracy dwóch samorządów: Miasta Kobylka i Gminy Jadów. Celem powołania Spółdzielni Socjalnej jest aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych i bezrobotnych, a także prowadzenie działalności społecznej i oświatowo-kulturalnej na rzecz osób zatrudnionych w spółdzielni. Jednocześnie spółdzielnia realizuje działania ze sfery pożytku publicznego, zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Powołanie przez Miasto Kobylka Spółdzielni Socjalnej PODKOWA jest alternatywną formą m.in. przeciwdziałającą bezrobociu i wsparciu osób niepełnosprawnych. Podstawowy zakres działalności spółdzielni to świadczenie usług opiekuńczych na terenie Miasta Kobylka oraz w Gminie Jadów. Pozostałe obszary do współpracy są omawiane na bieżąco pomiędzy samorządami i ewentualnie poszerzane.

C. ZDROWOTNE

1. Cel 1. Rozszerzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej i programów zdrowotnych oraz dostępnego i skuteczniejszego leczenia i rehabilitacji.

Działania

1) Poprawa istniejącej bazy placówek służby zdrowia, zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych.

Koordynator: WOZ;

Współrealizatorzy: SZPZOZ; gminy

Realizacja: 2017 – 2025

- Kontynuacja i zakończenie realizacji umowy dotacyjnej: „Poprawa efektywności energetycznej szpitala (termomodernizacja starego budynku)”;
- Przygotowanie umów:
 - Umowa w sprawie dotacji dla Szpitala MBNP w Wołominie na zakup dwóch aparatów Tonoref III dedykowanych dla Oddziału Okulistycznego,
 - Umowa w sprawie dotacji dla Szpitala MBNP w Wołominie na realizację zadania pn.: „Modernizacja dachu na budynku głównym szpitala”,
 - Umowa w sprawie dotacji dla Szpitala MBNP w Wołominie na zakup sprzętu i wyposażenia dla Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego,
 - Umowa w sprawie dotacji dla Hospicjum Opatrzności Bożej w Wołominie – „Budowa hospicjum dla dzieci w Wołominie”.

Działania

2) Zwiększenie liczby profilaktycznych programów zdrowotnych (specjalistyczne badania przesiewowe)

Koordynator: WOZ;

Współrealizator: SZPZOZ

Realizacja: 2017 – 2025

Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej organizuje i prowadzi obsługę spotkań **Zespołu Koordynującego realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Wołominie** – powołanego w drodze uchwały przez Zarząd Powiatu Wołomińskiego w dniu 22 lutego 2023 r. W skład Zespołu wchodzi 14 osób, w tym 1 przedstawiciel organizacji pozarządowej.

W 2023 r. odbyły się 2 posiedzenia Zespołu, podczas których jego członkowie zostali zapoznani z założeniami Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2027. Zespół powołał Radę Specjalistów, która realizowała następujące zadania:

- 1) ocena merytoryczna zadań wypełnionych w ramach realizacji Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego;
- 2) identyfikacja i ocena zdolności lokalnego środowiska do adaptacji założeń Programu;
- 3) opracowanie procedur postępowania, wynikających z zapisów Programu;
- 4) rozstrzygnięcie merytorycznych niejasności w zakresie realizacji zadań Programu.

W 2023 r. zostały zrealizowane następujące programy/badania:

- Koordynowanie realizacji przez Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie działań mających na celu „Wczesne wykrywanie chorób ginekologicznych u kobiet po 25 r.ż.”. Celem programu było badanie przesiewowe pacjentek pod względem schorzeń narządów rodnych. Program zawierał badania profilaktyczne ultrasonograficzne transwaginalne, konsultację specjalistyczną wraz z oceną wykonanego USG oraz pobranie materiału do przeprowadzenia

- badania cytologii u danej pacjentki. Cały pakiet badań służył ocenie stanu zdrowia pod względem wszelkich nieprawidłowości i schorzeń ginekologicznych u kobiet powyżej 25 r.ż. Przeprowadzone zostały 3 akcje profilaktyczne. Podczas konsultacji wykonano 110 badań usg transwaginalnych, 110 konsultacji lekarskich oceniających stan pacjentek podczas badania przedmiotowego oraz na podstawie wykonanego badania usg, a także pobrano 110 badań cytologii jako przesiewowych badań w kierunku raka szyjki macicy. Z przebadanych pacjentek 20% zostało skierowanych na ścieżkę dalszej diagnostyki specjalistycznej.
- Koordynowanie realizacji przez Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie akcji profilaktycznej poświęconej wczesnej diagnostyce, wykrywaniu i poradnictwie w zakresie chorób układu kostnego pod hasłem „**Wczesne wykrywanie osteoporozy**”. Działania profilaktycznej akcji zdrowotnej miały na celu zapobieganie chorobom i urazom, które mogą być skutkiem niedoboru witaminy D3, poprzez ich wczesne wykrywanie i leczenie, sprawdzenie poziomu witaminy D3 w organizmie pacjentów oraz poradnictwo lekarza ortopedy w kwestii odpowiedniej suplementacji witamin. Zgodnie z wcześniejszymi założeniami programy profilaktyczne w 2023 r. odbywały się w różnych gminach powiatu wołomińskiego, tj.: w gminie Wołomin (przebadano 110 osób), gminie Kobylka (przebadano 50 osób), gminie Poświętne (przebadano 56 osób), gminie Dąbrówka (przebadano 52 osoby), gminie Strachówka (przebadano 32 osoby). Ze wskazanych miejscowości zostało zakwalifikowanych 25 osób do pilnej konsultacji specjalistycznej. Wykonano łącznie 397 badań w kierunku zbadania poziomu witaminy D3 oraz 100 konsultacji lekarskich przez lekarza ortopeda. W programie wykryto, że 25% osób uczestniczących w programie zostało skierowanych do dalszej ambulatoryjnej diagnostyki specjalistycznej. Wyniki badań potwierdziły, że pacjenci mają niski poziom witaminy D3 w swoim organizmie, co wiąże się z przepisaniem odpowiednich lekarstw i suplementów diety oraz wykonaniem kolejnych specjalistycznych badań.
 - Koordynowanie realizacji przez Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie działań mających na celu „**Wczesne wykrywanie cukrzycy i chorób metabolicznych**”. Celem programu była promocja zdrowia pod względem prawidłowego sposobu odżywiania. Pacjent podczas całego cyklu akcji miał możliwość skorzystania z pomiaru: hemoglobiny glikowanej, ciśnienia, wagi, wzrostu, BMI przez wyspecjalizowany w danej dziedzinie zespół pielęgniarski. Pacjenci ze złymi wynikami badań zostali automatycznie przekierowani do lekarza diabetologa, celem edukacji i podjęcia dalszych działań. Pacjenci w ramach programu korzystali również z wizyt u dietetyka, który badał ich profesjonalnym aparatem do analizy składu ciała, dokonywał pomiaru tkanki tłuszczowej, mięśniowej, zawartości wody w organizmie w procentach i kilogramach, oznaczał BMI. Przeprowadzono 6 akcji w Przychodni Specjalistycznej, mieszczącej się w Szpitalu w Wołominie. Łącznie z wizyt lekarskich skorzystało 101 osób, z edukacji diabetologicznej u pielęgniarki oraz ww. pomiarów skorzystało 100 osób, a z porad dietetyka 50 osób. Badania hemoglobiny glikowanej zostały wykonane dla 144 osób.
 - Koordynowanie realizacji przez Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie akcji profilaktycznej „**Wczesne wykrywanie chorób sercowo-naczyniowych u pacjentów 36-65 lat**”. Akcja rozpoczynała się konsultacją kwalifikującą pacjenta do przeprowadzenia badań. Podczas wizyty pacjenci mieli możliwość skorzystania z konsultacji lekarskiej wraz z badaniem echa serca i wykonaniem profilu lipidowego, jako badania laboratoryjnego. Akcja miała na celu promocję zdrowia pod względem sercowo-naczyniowym. Wyjaśnienie i diagnostykę takich schorzeń u pacjentów jak: nadciśnienie tętnicze, arytmia, bóle w klatce piersiowej, ewentualna choroba wieńcowa, migotanie przedsionków, kołatanie serca, astma oskrzelowa, drętwienie kończyn, niskie ciśnienie. W programie przebadano 60 osób pod względem konsultacji lekarskiej wraz z wykonaniem badania echa serca, zbadano profil lipidowy 60 osobom, oraz zespół pielęgniarski edukował i wydał materiały informacyjne 60 osobom.
 - Koordynowanie realizacji przez Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie akcji profilaktycznej „**Profilaktyka zapobiegania zaćmie dla osób po 35 r.ż.**”. Głównym założeniem

programu było zbadanie wskazanej populacji pod kątem wad wzroku. Konsultacja okulisty zawierała wywiad i badanie pacjenta w celu wczesnego wychwycenia nieprawidłowości dotyczących zaćmy ocznej. Podczas konsultacji według wskazań lekarz wykonał również badanie USG oka oraz badanie w lampie szczelinowej, a personel pielęgniarski przeprowadzał pomiar ciśnienia w gałce ocznej. W programie przebadano 250 osób pod względem konsultacji lekarskiej, wywiadu pielęgniarskiego oraz badań specjalistycznych. Z 250 pacjentów 40 osób skierowano do dalszego leczenia specjalistycznego w poradni okulistycznej.

- Koordynowanie realizacji przez Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie akcji profilaktycznej **„Profilaktyka przesiewowa dla osób powyżej 18 r.ż.”**. Założeniem całości badań wykonanych w tym programie było przesiewowe przebadanie pacjentów pod względem badań EKG, USG i laboratoryjnych wraz z ich szczegółową oceną przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. W programie przebadanych zostało 50 osób pod względem USG jamy brzusznej, EKG i badań laboratoryjnych, tj. morfologia, badanie CRP, badanie OB, sód, potas, glukoza. Z przebadanej grupy pacjentów 10 osób zostało skierowanych do poradni specjalistycznych celem dalszej diagnostyki.

Działania

3) Działania z zakresu promocji zdrowia.

Koordynator: WOZ;

Współrealizatorzy: SZPZOZ; Gminne placówki POZ

Realizacja: 2017 – 2025

W zakresie **promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej** zrealizowane zostały niżej wymienione działania poprzez realizację programów zdrowotnych prowadzonych przez Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie:

- Koordynowanie realizacji programu **„Powiatowa Szkoła Rodzenia”** przez Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie. Powiatowa Szkoła Rodzenia prowadziła działalność na terenie Szpitala w specjalnie do tego celu zaadoptowanym i wyposażonym pomieszczeniu. Łącznie, w okresie od lutego do grudnia z zajęć skorzystało 296 par podzielonych na 38 cykli szkoleniowych. Pełen cykl szkoleniowy składał się z 9 spotkań (7 dwugodzinnych i 2 trzygodzinnych), podczas których prezentowane były treści zgodnie z wcześniej opracowanym programem. Każdy cykl szkoleniowy kończono rozdaniem certyfikatów, podpisanych przez Pana Starostę i Dyrektora Szpitala oraz rozdaniem upominków przekazanych przez organ finansujący.
- Podjęto współpracę z firmą Pelargos Sp. z o.o. Dla Szpitala Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie, pozyskano niebieskie pudełka pn. „SKARB MALUCHA”. Niebieskie Pudełko to zestaw z próbkami produktów przekazanych przez partnerów. Paczki te otrzymują bezpłatnie kobiety po porodzie.
- Koordynowanie realizacji przez Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie zdrowotnych akcji profilaktycznych pod hasłem **„Edukacja młodzieży i nauczycieli w zakresie udzielania pierwszej pomocy”**. W wybranych powiatowych placówkach oświatowych przeprowadzono zajęcia edukacyjne, mające na celu nauczanie młodzieży jak postępować w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia innych osób do czasu przybycia specjalistycznych służb medycznych. Cykl szkoleniowy składał się z części teoretycznej i praktycznej. Część teoretyczna prowadzona była równoległe z prezentacją dotyczącą zasad udzielania pierwszej pomocy w NZK oraz inne stany nagłe. Część praktyczna polegała na zaprezentowaniu uczniom i nauczycielom w praktyce pierwszej pomocy, stosując pomoce w postaci manekinów oraz uwzględniając praktyczne zastosowanie na osobach fizycznie uczestniczących w szkoleniu. Zajęcia odbywały się w halach sportowych w placówkach oświatowych. Łącznie w szkoleniu wzięło udział 355 uczniów.

- Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatu Wołomińskiego zakończył realizację **V Ogólnopolskiego Programu Profilaktyki Czerniaka** organizowanego przez Studenckie Koło Naukowe ONKOMA przy Klinice Gastroenterologii Onkologicznej w Narodowym Instytucie Badawczym działając we współpracy z Akademią Czerniaka – sekcją naukową Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej - edycja 2022/2023. Grupę docelową programu stanowili uczniowie szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych. Po skończonych zajęciach uczniowie poznali złote zasady profilaktyki czerniaka, zdobyli umiejętności przeprowadzenia samobadania skóry czy też różnicowania zmian o charakterze nowotworowym ze zwykłymi znamionami na podstawie zasady ACDE („czerniakowe abecadło”).
- Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatu Wołomińskiego brał udział w Samorządowym Instrumencie Wsparcia Zdrowia Kobiety „**Mazowsze dla Zdrowia Kobiety 2023**”. W ramach działania zrealizowano dwa projekty:
 - „**Profilaktyka dermatologiczna – twoja skóra pod kontrolą**” – zadanie uwzględniało przebadanie 135 pacjentów w miejscowościach: Kobyłka, Radzymin, Wołomin. Łącznie przebadano 405 kobiet pod kątem znamion, pieprzyków, nieprawidłowości na skórze po okresie letnim. Badanie dermatoskopem i konsultacja lekarska została udzielona łącznie 405 pacjentkom.
 - „**Profilaktyka nowotworowa – rak jajnika, rak piersi**” – zadanie uwzględniało przebadanie 135 pacjentek w miejscowościach: Kobyłka, Radzymin, Wołomin. Łącznie przebadano 405 kobiet, wykonano badanie USG oraz przeprowadzono konsultację lekarską, a także pobrano materiał biologiczny dla 405 pacjentek pod kątem badania CA-125 oraz CA- 15-3.

Działania

4) *Rozszerzenie i poprawa istniejącej infrastruktury rehabilitacyjnej.*

Koordynator: SZPZOZ;

Współrealizatorzy: WOZ; Gminne placówki POZ

Realizacja: 2017 – 2025

Na terenie powiatu wołomińskiego działają Poradnie Rehabilitacyjne w następujących placówkach:

- Centrum Medyczne im. Bitwy Warszawskiej 1920 r w Radzyminie – SPZOZ;
- „ESCULAP” Sp. z o.o. w Markach – oferuje dodatkowo rehabilitację dzienną oraz rehabilitację dla dzieci;
- Mazowieckie Centrum Psychiatrii „Drewnica” Sp. z o.o. oferuje rehabilitację psychiatryczną;
- Centrum Rehabilitacji „Sprawność” w Zielonce;
- NZOZ „Kardio-Med” w Markach – oferuje dodatkowo rehabilitację dzienną;
- Zakład Rehabilitacji z Pracownia Fizjoterapii w Szpitalu Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie;
- NZOZ Kompleksowa Rehabilitacja Lecznicza w Wołominie oferuje fizjoterapię rehabilitację dzienną;
- NZOZ Reha-Medica – ośrodek dzienny rehabilitacji narządów ruchu dla dzieci; ośrodek rehabilitacji dziennej dla dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego w Wołominie;
- „DEMI MED” – rehabilitacja Wołomin. Zakres usług – od sprzedaży sprzętu medycznego po najwyższej jakości zabiegi usprawniające;
- SPZOZ – Miejski Ośrodek Zdrowia w Zielonce;
- Rehabilitacja Pulmo Wołomin-Ośrodek Stacjonarnej Opieki Medycznej Pulmo;
- Centrum Medyczne RAJMEDICA w Tłuszczu;
- Przychodnia Specjalistyczna NZOZ w Urlach – rehabilitacja dzienna.

Placówki te działają zarówno w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia jak i odpłatnie. Większość z nich usytuowana jest w zachodniej części powiatu. Zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych jest jednym z powodów, które stanowią fundament do konieczności dalszej budowy infrastruktury rehabilitacyjnej.

2. Cel 2. Zwiększenie zatrudnienia terapeutów rodzinnych i dziecięcych oraz zatrudnienie psychiatrii dziecięcego

Działania

1) Zwiększenie środków na funkcjonowanie Powiatowych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych.

Realizator: WED

Realizacja: 2017 – 2025

Powiat Wołomiński prowadzi trzy Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Tuszczu, Wołominie i Zielonce oraz Filię w Ząbkach. W stosunku do roku 2022 liczba etatów zatrudnionych osób w Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych zwiększyła się o 0,5 etatu.

W uchwale budżetowej powiatu wołomińskiego na rok 2023 dla poradni psychologiczno-pedagogicznych zaplanowano wydatki w wysokości 7 638 997,00 zł, tj. o 1 158,041 zł więcej w 2022 roku.

Działania

2) Zwiększenie zatrudnienia w ramach programów i projektów realizowanych we współpracy gmin, powiatu z organizacjami pozarządowymi.

Koordynator: PCPR

Współrealizatorzy: WOZ

Realizacja: 2017 – 2025

- W imieniu Powiatu Wołomińskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie i Stowarzyszenie „Szermierka Wołomin” realizował Program „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł II zadanie pn. „Integracja poprzez przyjaźń”. Program realizowany był w terminie 14.05.2023 r. do 20.06.2023 r.

Celem działań była integracja społeczna obywateli Ukrainy z niepełnosprawnością, którzy w związku z konfliktem zbrojnym byli zmuszeni do opuszczenia terytorium swego kraju. W ramach zadania wsparciem zostało objętych 70 obywateli Ukrainy z niepełnosprawnością (I lub II stopień niepełnosprawności).

W ramach programu zrealizowano następujące formy wsparcia:

- zapewnienie miejsca pobytu dopasowanego do niepełnosprawności danej osoby;
- wyżywienie dostosowane do stanu zdrowia;
- prowadzenie zajęć psychologicznych adekwatnych do indywidualnych potrzeb uczestników pobytu m.in. metodą neurofeedback - łącznie zrealizowanych 160 godzin;
- prowadzenie zajęć z fizjoterapeutą odpowiednich do indywidualnych potrzeb uczestników pobytu m. in.: rehabilitacja ruchowa - łącznie zrealizowano 160 godzin;
- prowadzenie indywidualnych ogólnorozwojowych zajęć treningowych, które miały na celu rozwijanie samodzielności oraz ogólne usprawnienie funkcjonowania uczestników, m. in. przy pomocy wykorzystania sprzętu szermierczego oraz sprzętu poprawiającego ogólną sprawność - łącznie 640 godzin.

Realizacja działań pozwoliła na integrację obywateli Ukrainy ze społeczeństwem polskim poprzez wsparcie kształcenia umiejętności radzenia sobie z codziennymi problemami, zdobywanie wiedzy o możliwości aktywnego spędzania czasu przez osoby z niepełnosprawnością oraz pomogła

w nawiązywaniu relacji międzyludzkich. Podczas trwania programu powstała przyjazna atmosfera, która dała uczestnikom programu poczucie zaufania, bezpieczeństwa, ciepła i radości a osobom towarzyszącym na krótki odpoczynek od codziennych zmagania z niełatwą rzeczywistością. Program realizowany był ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Łącznie na realizację zadania wykorzystano kwotę **267 500,00 zł**.

- Rada Powiatu Wołomińskiego Uchwałą Nr L-472/2022 z dnia 29.09.2022 r. wyraziła zgodę na przystąpienie Powiatu Wołomińskiego do realizacji projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi Projektowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Projekt **„Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”** był realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie w okresie od 12.10.2022 r. do 30.09.2023 r., a jego ogólna wartość wynosiła **2 395 891,09 zł**. Stosowna umowa o dofinansowanie projektu została podpisana w dniu 12.10.2022 r. (Umowa nr 4/2022).

Głównym celem projektu deinstytucjonalizacji w powiecie wołomińskim był kontekst opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi. Realizacja projektu polegała na przesunięciu akcentów z opieki instytucjonalnej, świadczonej w zakładach opieki stacjonarnej w kierunku opieki świadczonej w środowisku lokalnym, z uwzględnieniem licznych instytucji formalnych i nieformalnych.

Cel główny został osiągnięty za pomocą celów szczegółowych:

1. Opracowano Plan Deinstytucjonalizacji dla Powiatu Wołomińskiego;
2. Wdrożono Plan Deinstytucjonalizacji dla Powiatu Wołomińskiego:
 - a) Koordynacja usług społecznych:
 - ✓ powołano koordynatora usług społecznych,
 - ✓ nawiązano współpracę na poziomie lokalnym z podmiotami świadczącymi usługi w obszarze różnych systemów, w szczególności usług społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych,
 - ✓ rozpoczęto współpracę z podmiotami niepublicznymi, m.in. z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej.
 - b) Rozwój opieki nieformalnej:
 - ✓ wdrożenie usług sąsiedzkich – „usługi złota rączka”. Głównymi odbiorcami usług byli seniorzy, w tym osoby samotne – skorzystało **25 osób**,
 - ✓ rozwój wolontariatu – przeprowadzono szkolenie na temat budowania i rozwoju wolontariatu dla osób, które chcą w ten sposób świadczyć usługi mieszkańcom – skorzystało **8 osób**,
 - ✓ przeprowadzono szkolenie z zasad, uprawnień, kurs pierwszej pomocy – skorzystało **17 osób**,
 - ✓ realizacja działań w zakresie aktywizacji różnego typu podmiotów zrzeszających osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, osoby młode w pieczy zastępczej,
 - ✓ świadczenie usług asystenta osobistego osób niepełnosprawnych – skorzystało **37 osób**, w tym 30 osób ze znacznym stopniem oraz 7 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.
 - ✓ tworzenie kręgów wsparcia, w szczególności dla kobiet, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.
 - c) Wsparcie rodziny i osób pełniących opiekę nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu:

- ✓ realizowano wsparcie szkoleniowe, doradztwo specjalistyczne, psychologiczne i terapeutyczne dla opiekunów osób wymagających wsparcia, specjalistyczne poradnictwo psychologiczne lub terapeutyczne oraz naukę pielęgnacji, rehabilitacji, wsparcie specjalistów np. dietetyka,
 - ✓ sfinansowano zatrudnienie dla osób do pomocy dla rodzin zastępczych – **15 osób**,
 - ✓ świadczenie usług opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez osoby z niepełnosprawnościami z orzeczoną stopniem niepełnosprawności znacznym i umiarkowanym - skorzystało **30 osób** z pobytu całodobowego oraz **55 osób** z pobytu dziennego.
- d) Rozwój usług opiekuńczych:
- ✓ podnoszenie kompetencji kadr świadczących usługi opiekuńcze, przeszkolono i zatrudniono kadrę z ośrodków wsparcia – skorzystało **10 osób**,
 - ✓ wzmocnienie nadzoru nad jakością realizowanych usług opiekuńczych w przypadku zlecenia realizacji zadania w trybie ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie.
- e) Rozwój mieszkalnictwa wspomagane:
- ✓ rozwój mieszkań wspomaganych,
 - ✓ ze środków pozyskanego grantu przeprowadzono modernizację pomieszczeń oraz zakupiono wyposażenie mieszkań,
 - ✓ zakupiono ze środków powiatu nieruchomość na cele mieszkań treningowych i wspieranych dla osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą w Wołominie przy ul. Sasina 14 - dla 7 osób oraz Powiat Wołomiński przekazał lokal na cele utworzenia mieszkania wspomagane dostosowanego dla osób z niepełnosprawnościami w Wołominie przy ul. 1 Maja 36 – dla 4 osób.
- f) Rozwój ośrodków wsparcia z miejscami całodobowymi:
- ✓ rozwój usług opiekuńczych w ramach ośrodków wsparcia z miejscami całodobowymi – w 2022 r. uruchomiono Powiatowe Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Kobyłce dla 40 uczestników (10 osób w systemie opieki całodobowej i 30 osób w systemie opieki dziennej); wydano łącznie 136 decyzji kierujących do PCOM w okresie objętym sprawozdaniem (12.10.2022 r. – 30.09.2023 r.). Pobyt w ośrodku jest czasowy, maksymalnie do półtora roku.
- g) Wzmocnienie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, seniorów:
- ✓ utworzenie Powiatowego Centrum Rozwoju Usług Społecznych obejmującego m.in. Akademię Rodziny, przeprowadzono szkolenia oraz warsztaty dla mieszkańców:
 - zajęcia relaksacyjne,
 - mindfulness (trening autogeny Jacobsona, tolerancja na dolegliwości psychiczne, ukryta teoria osobowości, rozluźnienie ciała - progresywna relaksacja mięśniowa, skupienie uwagi, terapia DBT) razem 168 godzin, skorzystały **23 osoby**,
 - szkolenie i superwizja dla przedstawicieli służb powiatowych – razem 30 godzin, z superwizji skorzystało **31 osób**, w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania zachowaniom przemocowym udział wzięło **71 osób**,
 - trening społeczny z elementami dramy dla grupy osób dorosłych w celu rozwijania umiejętności w zakresie wzmocniania pewności siebie, wzmocniania poczucia własnej wartości, podnoszenie poziomu tolerancji do popełniania błędów i radzenia sobie z krytykiem, wzrost asertywności i empatii, nauka uważnego słuchania i obserwacji, ćwiczenie różnych rodzajów pamięci, budowanie samoświadomości ciała, nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów społecznych, rozszerzenie wyobraźni, kreatywności i aktywności twórczej, otwarcie na zmianę – przeprowadzono **32 spotkania grupowe**,

- rozwojowy krąg kobiet to spotkania grupowe o tematyce przewodniej: asertywność, autoprezentacja, kobiecość, dobrostan i równowaga, emocje, komunikacja, odporność, siła psychiczna, radzenie sobie ze stresem, produktywność, motywacja, zarządzanie energią, relacje interpersonalne, relaksacja, samoakceptacja, samoocena, perfekcjonizm, szacunek, uważność – przeprowadzono **32 spotkania grupowe**, skorzystało **18 osób**,
 - ✓ wsparcie osób usamodzielnianych opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia,
 - ✓ zorganizowano dla pełnoletnich wychowanków pieczy kurs prawa jazdy (**11 osób**) ułatwiający start w dorosłość i zdobycie zatrudnienia,
 - ✓ rozpoczęto, realizowano i skutecznie zakończono wykorzystywanie zasobów infrastruktury i kadry domów pomocy społecznej i innych ośrodków wsparcia do realizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych – zrealizowano warsztaty dla seniorów zwiększające aktywność oraz rozwój zdolności manualnych z rękodzieła – skorzystało **10 osób**, ćwiczenia oraz gimnastykę usprawniającą dla seniorów – skorzystało **9 osób**; zajęcia fitness poprawiające sprawność seniorów – skorzystało **10 osób**. Wszystkie zajęcia miały na celu usprawnienie seniorów, zajęcie czasu wolnego, zwiększenie poczucia samooceny, nawiązanie kontaktów wzajemnych i stworzenie grup samopomocowych, co z kolei ogranicza poczucie samotności i izolacji a długofalowo zapobiega umieszczeniu w placówce wsparcia – DPS.
- h) Intensyfikacja i wzmocnienie działań na rzecz rodzinnych form pieczy zastępczej:
- ✓ tworzenie warunków do powstania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
 - ✓ organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, w szkoleniach z umiejętności udzielania pierwszej pomocy – udział wzięło **110 osób**,
 - ✓ realizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej poprzez organizację warsztatów z umiejętności wychowawczych, wzmacniania kompetencji społecznych, rozwoju więzi – udział wzięło **79 osób** (zajęcia stacjonarne i wyjazdowe),
 - ✓ organizacja poradnictwa psychologicznego oraz terapii dla rodzin zastępczych oraz dzieci w pieczy zastępczej – skorzystało **60 osób**,
 - ✓ propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego, przeprowadzono kampanię społeczną na rzecz pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze.
- i) W ramach cross finansingu przeprowadzono modernizację i dostosowanie obiektów oraz zakupiono wyposażenie w celu rozwoju mieszkań treningowych i wspomaganych dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, osób z orzeczoną niepełnosprawnością lub innych osób w kryzysie np. seniorów lub osób w kryzysie bezdomności; przeprowadzono prace modernizacyjne mające na celu dostosowanie obiektu PCPR na utworzenie Powiatowego Centrum Rozwoju Usług Społecznych, w ramach których prowadzono koordynację rozwoju usług, szkoleń, warsztatów i zajęć dla mieszkańców powiatu, szczególnie dla grup dedykowanych w projekcie.

3. Cel 3. Poprawa warunków życia dla osób z długotrwałą lub ciężką chorobą i ich rodzin.

Działania

1) Rozpoznawanie, diagnozowanie i planowanie działań na rzecz poprawy sytuacji osób z długotrwałą lub ciężką chorobą na terenie gmin.

Koordynatorzy gminni: OPS-y;

Współrealizatorzy: PCPR; WOZ; organizacje pozarządowe

Realizacja: 2017 – 2025

Powiat Wołomiński kontynuował w 2023 roku 4 umowy wieloletnie na wsparcie zadań realizowanych przez:

- Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej – pomoc osobom chorym i ich opiekunom oraz wspieranie osób i ich rodzin poprzez edukację i poradnictwo – **79 000,00 zł** (2 umowy);
- Zgromadzenie Zakonne Małe Dzieło Boskiej Opatrzności – Orioniści Prowincja Polska Warszawa – zapewnienie kompleksowej opieki nad osobami bezdomnymi – **72 000,00zł**;
- Hospicjum Opatrzności Bożej Księża Orioniści w Wołominie – pomoc osobom chorym i ich opiekunom – **92 000,00 zł**.

Działania

2) Rozwój systemu usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

Koordynatorzy gminni: OPS-y;

Współrealizatorzy: PCPR; Caritas; PKPS; PCK; agencje opiekuńcze i inne organizacje pozarządowe.

Realizacja: 2017 – 2025

Zasiłki stałe

Ośrodki pomocy społecznej udzielały pomocy swoim mieszkańcom w formie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych oraz różnego rodzaju form wsparcia w formie zasiłków pieniężnych i świadczeń niepieniężnych. Prowadzona była także praca socjalna.

Zasiłek stały przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowitej niezdolności do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeśli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W 2023 r. gminy wypłaciły zasiłki stałe na łączną kwotę 6 572 717,00 zł dla 1 053 osób.

Zasiłki okresowe

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

1. osobie samodzielnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
2. rodziny, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Przyznanie zasiłku okresowego, podobnie jak zasiłku stałego, uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Jego beneficjentem może być osoba samotnie gospodarująca i rodzina. Zasiłek nie może

być jednak niższy niż 50 proc. różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby oraz między kryterium dochodowym rodziny a jej dochodem.

W 2023 r. gminy wypłaciły zasiłki okresowe na łączną kwotę 575 284,00 zł dla 313 osób.

Zasiłki celowe

Jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Osobom bezdomnym i innym osobom nie posiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Zasiłek celowy może być przyznany również w celu realizacji postanowień kontraktu socjalnego. Wówczas może być wypłacony niezależnie od dochodu, przez okres 2 miesięcy od dnia, w którym osoba objęta kontraktem socjalnym, w trakcie jego realizacji, stała się osoba zatrudnioną.

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, świadczenie to może być przyznane osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. W takim przypadku może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, świadczenie to może być przyznane osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. W takim przypadku może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Specjalne zasiłki celowe, świadczenie może być przyznane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

W 2023 r gminy wypłaciły zasiłki celowe na łączną kwotę 2 605 657,00 zł dla 2 319 osób.

W niższej tabeli przedstawiamy zestawienie dotyczące liczby oraz kwot zasiłków:

- stałych,
- okresowych,
- specjalnych z podziałem na poszczególne gminy.

Tabela 29. Liczba osób pobierających zasiłki w latach 2022 – 2023.

Gmina	Zasiłki stałe				Zasiłki okresowe				Zasiłki celowe			
	2022		2023		2022		2023		2022		2023	
	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń
Wołomin	303	2 039 750,00	295	1 949 542,00	127	220 164,00	107	183 516,00	869	818 077,00	633	729 668,00
Zielonka	83	479 465,00	77	393 624,00	14	22 908,00	22	33 650,00	144	54 566,00	126	139 041,00
Ząbki	121	741 618,00	122	744 223,00	34	42 038,00	29	35 707,00	239	216 028,00	254	288 003,00
Radzymin	97	681 599,00	106	677 280,00	21	40 116,00	21	37 891,00	173	86 565,00	155	84 897,00
Dąbrówka	25	185 690,00	26	170 960,00	4	5 011,00	6	9 593,00	35	26 157,00	33	34 405,00
Kobyłka	99	617 390,00	98	601 419,00	54	128 166,00	52	122 584,00	293	554 530,00	247	447 762,00
Poświętne	23	151 034,00	22	163 416,00	10	29 456,00	10	24 568,00	38	23 773,00	29	34 063,00
Tłuszcz	92	628 872,00	93	606 224,00	5	5 052,00	5	7 462,00	141	199 598,00	126	176 973,00
Klembów	32	190 789,00	34	193 533,00	10	25 700,00	13	24 525,00	91	105 109,00	83	100 550,00
Jadów	51	308 830,00	44	271 339,00	16	29 767,00	12	29 341,00	69	39 939,00	59	31 300,00
Strachówka	18	128 605,00	17	101 925,00	8	27 500,00	9	31 250,00	58	32 200,00	63	40 150,00
Marki	124	759 378,00	119	699 232,00	21	36 220,00	27	35 197,00	435	557 761,00	511	498 845,00
RAZEM	1 068	6 913 020,00	1 053	6 572 717,00	324	612 098,00	313	575 284,00	2 858	2 714 303,00	2 319	2 605 657,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za 2023 r.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Uprawnienie do zasiłku pielęgnacyjnego przysługuje na: niepełnosprawne dziecko; osobę niepełnosprawną w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności; osobę niepełnosprawną w wieku powyżej 16 roku życia legitymującą się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia osobie, która ukończyła 75 lat. Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dot. świadczeń opiekuńczych.

Tabela 30. Liczba i kwota świadczeń - zasilek pielęgnacyjny – ogółem.

Gmina	2018		2019		2020		2021		2022		2023	
	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
Jadów	1 930	305 313,00	1930	365 671,00	1860	401 368,00	1 927	415 923,00	1 852	399 736,00	1 933	417 218,00
Dąbrówka	1 983	313 457,00	1994	378 133,00	1983	427 885,00	2 063	445 278,00	2 152	464 488,00	2 270	489 956,00
Klembów	2 292	362 580,00	2483	470 733,00	2636	568 043,00	2 607	562 694,00	2 854	616 008,00	3 040	656 154,00
Strachówka	825	130 467,00	809	153 375,00	836	180 443,00	856	184 759,00	832	179 578,00	801	172 888,00
Poświętne	1 593	251 615,00	1592	302 049,00	1643	354 499,00	1 664	359 153,00	1 695	365 849,00	1 754	378 583,00
Tłuszcz	4 215	666 983,00	4288	812 410,00	4562	981 834,00	4 643	1 001 705,00	4 759	1 027 182,00	4 830	1 042 507,00
Radzymin	6 038	371 611,00	6466	1 221 527,00	6820	1 471 556,00	6 916	1 492 749,00	7 258	1 566 567,00	7 880	1 700 819,00
Zielonka	3 300	521 300,00	3 381	640 868,00	3636	783 129,00	3 867	833 912,00	4 032	870 260,00	4 147	895 088,00
Marki	5 977	945 273,00	6295	1 193 002,00	6552	1 411 835,00	6 987	1 508 074,00	7 827	1 689 380,00	8 470	1 827 985,00
Kobyłka	4 569	722 622,00	4966	940 212,00	5075	1 093 722,00	5 367	1 154 716,00	5 524	1 191 592,00	5 623	1 213 669,00
Ząbki	6500	1 027 585,00	6 984	1 319 256,00	7335	1 578 431,00	7 945	1 714 842,00	8 192	1 768 034,00	8 662	1 869 606,00
Wołomin	11 174	1 767 466,00	11 558	2 190 192,00	11796	2 545 452,00	12 122	2 616 412,00	12 845	2 722 465,00	13 323	2 875 636,00
Razem	50 396	7 386 272,00	52 746	9 987 428,00	54734	11 789 197,00	56 964	12 290 217,00	59 822	12 861 139,00	62 733	13 540 109,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za 2023 r.

Tabela 31. Liczba i kwota świadczeń- zasilek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka.

Gmina	2018		2019		2020		2021		2022		2023	
	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
Jadów	732	115 860,00	753	142 607,00	720	155 405,00	725	156 484,00	687	148 282,00	735	158 642,00
Dąbrówka	743	117 499,00	736	139 472,00	746	160 891,00	803	173 320,00	882	190 371,00	980	211 523,00
Klembów	834	132 028,00	903	170 930,00	997	214 407,00	1 016	219 293,00	1 128	243 468,00	1 178	254 260,00
Strachówka	270	42 661,00	258	48 900,00	249	53 744,00	261	56 334,00	230	49 643,00	191	41 225,00
Poświętne	618	97 570,00	595	112 935,00	651	140 512,00	674	145 472,00	710	153 246,00	720	155 405,00
Tłuszcz	1416	224 032,00	1436	271 865,00	1598	343 970,00	1 683	362 819,00	1 757	379 231,00	1 806	389 807,00
Radzymin	2350	371 611,00	2512	475 200,00	2841	613 078,00	3 094	667 809,00	3 379	729 323,00	3 785	816 954,00
Zielonka	1256	198 012,00	1 181	223 644,00	1241	266 695,00	1 412	304 766,00	1 539	332 178,00	1 661	358 510,00
Marki	3610	571 025,00	3847	728 692,00	4007	862 554,00	4 289	925 738,00	4 914	1 060 638,00	5 389	1 162 982,00
Kobyłka	2305	364 165,00	2460	466 178,00	2518	542 857,00	2 710	581 481,00	2 844	613 849,00	2 835	611 906,00
Ząbki	3214	508 301,00	3 493	661 774,00	3753	809 237,00	4 083	881 274,00	4 252	917 743,00	4 506	972 575,00
Wołomin	4380	692 951,00	4456	844 115,00	4656	1 004 574,00	4 945	1 067 329,00	5 354	1 155 607,00	5 302	1 144 384,00
Razem	21728	3 435 715,00	22 630	4 286 312 zł	23 977	5 167 924,00	25 695	5 542 119,00	27 676	5 973 579,00	29 088	6 278 173,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za 2023 r.

Tabela 32. Liczba i kwota świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Gmina	2018		2019		2020		2021		2022		2023	
	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
Jadów	480	75 954,00	445	84 141,00	421	90 774,00	454	97 991,00	459	99 071,00	475	102 524,00
Dąbrówka	477	75 279,00	506	96144,00	514	110 942,00	531	114 611,00	540	116 554,00	549	118 496,00
Klembów	724	114 511,00	798	151 472,00	808	174 336,00	767	165 549,00	784	169 219,00	837	180 658,00
Strachówka	197	31 147,00	192	36 414,00	204	44 032,00	213	45 974,00	236	50 938,00	253	54 608,00
Poświętne	435	68 566,00	420	79 656,00	413	89 079,00	391	84 393,00	403	86 984,00	435	93 890,00
Tłuszcz	1331	210 335,00	1293	245 085,00	1379	296 229,00	1 383	298 507,00	1 436	309 946,00	1 324	285 772,00
Radzymin	1678	265 065,00	1844	349 379,00	1903	410 461,00	1 810	390 670,00	1 861	401 678,00	1 919	414 197,00
Zielonka	769	121 490,00	893	169 369,00	975	42 952,00	1 031	221 884,00	1 014	218 862,00	1 020	220 157,00
Marki	1141	180 605,00	1284	243 393,00	1256	271 095,00	1 351	291 600,00	1 399	301 960,00	1 456	314 263,00
Kobyłka	1117	176 808,00	1223	230 919,00	1241	266 820,00	1 250	269 549,00	1 243	267 581,00	1 353	292 032,00
Ząbki	1347	212 814,00	1 498	279 690,00	1588	338 840,00	1 733	374 046,00	1 738	375 130,00	1 814	391 534,00
Wolomin	2801	443 100,00	3054	578 525,00	3052	658 618,00	2 961	639 102,00	3 149	679 680,00	3 418	737 741,00
Razem	12 497	1 975 674,00	13 450	2 544 187,00	13 754,00	2 794 178,00	13 875	2 993 876,00	14 262	3 077 603,00	14 853	3 205 872,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za 2023 r.

Tabela 833. Liczba i kwota świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat.

Gmina	2018		2019		2020		2021		2022		2023	
	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
Jadów	24	3 798,00	16	3 014,00	11	2 374,00	16	3 453,00	26	5 612,00	12	2 590,00
Dąbrówka	36	5 697,00	36	6 828,00	36	7 770,00	29	6 259,00	23	4 964,00	12	2 590,00
Klembów	0	0,00	8	1 537,00	12	2 590,00	11	2 374,00	36	7 770,00	62	13 382,00
Strachówka	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Poświętne	12	1 899,00	12	2 276,00	12	2 590,00	12	2 590,00	12	2 590,00	12	2 590,00
Tłuszcz	24	3 798,00	24	4 552,00	24	5 180,00	29	6 259,00	56	12 087,00	68	14 677,00
Radzymin	150	23 544,00	119	21 958,00	104	22 446,00	73	15 756,00	23	4 964,00	53	11 440,00
Zielonka	211	33 288,00	180	34 201,00	199	42 952,00	188	40 578,00	170	36 693,00	137	29 570,00
Marki	101	15 956,00	86	16 300,00	87	18 778,00	100	21 584,00	113	24 390,00	122	26 332,00
Kobyłka	68	10 781,00	63	11 996,00	72	15 540,00	72	15 540,00	89	19 210,00	89	19 210,00
Ząbki	156	24 685,00	147	27 863,00	127	27 412,00	113	24 390,00	115	24 822,00	160	34 534,00
Wolomin	112	17 639,00	92	17 407,00	59	12 735,00	48	10 360,00	46	9 929,00	122	26 332,00
Razem	894	141 085,00	783	147 932,00	743	160 367,00	691	149 143,00	709	153 031,00	849	183 247,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za 2023 r.

Tabela 34. Liczba i kwota świadczeń - zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstała przed 21 rokiem życia.

Gmina	2018		2019		2020		2021		2022		2023	
	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
Jadów	694	109 701,00	716	135 909,00	708	152 815,00	732	157 995,00	680	146 771,00	711	153 462,00
Dąbrówka	727	115 032,00	716	135 689,00	687	148 282,00	700	151 088,00	707	152 599,00	729	157 347,00
Klembów	734	116 041,00	774	146 794,00	819	176 710,00	813	175 478,00	906	195 551,00	963	207 854,00
Strachówka	358	56 659,00	359	68 061,00	383	82 667,00	382	82 451,00	366	78 997,00	357	77 055,00
Poświętne	528	83 580,00	565	107 182,00	567	122 318,00	587	126 698,00	570	123 029,00	587	126 698,00
Łuszcz	1 444	228 818,00	1535	290 908,00	1561	336 455,00	1 548	334 120,00	1 510	325 918,00	1 632	352 251,00
Radzymin	1 860	294 477,00	1991	374 990,00	1972	425 571,00	1 939	418 514,00	1 978	426 932,00	2 123	458 228,00
Zielonka	1 064	168 510,00	1 127	213 654,00	1221	263 352,00	1 236	266 684,00	1 309	282 535,00	1 329	286 851,00
Marki	1 125	177 687,00	1 078	204 617,00	1202	259 408,00	1 247	269 152,00	1 401	302 392,00	1 503	324 408,00
Kobylka	1 079	170 868,00	1 220	231 119,00	1244	268 505,00	1 335	288 146,00	1 348	290 952,00	1 346	290 521,00
Ząbki	1 783	281 785,00	1 846	349 929,00	1867	402 942,00	2 016	435 132,00	2 087	450 339,00	2 182	470 963,00
Wołomin	3 881	613 776,00	3 956	750 145,00	4029	869 525,00	4 168	899 621,00	4 296	927 249,00	4 481	967 179,00
Razem	15 277	2	15 833	3 008 997,00	16 260	3 508 550,00	16 703	3 605 079,00	17 158	3 703 264,00	17 943	3 872 817,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za 2023 r.

Tabela 35. Liczba i kwota świadczeń pielęgnacyjnych.

Gmina	2018		2019		2020		2021		2022		2023	
	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
Jadów	373	548 853,00	456	719 021,00	450	822 243 zł	508	998 501,00	558	1 178 916,00	598	1 463 820,00
Dąbrówka	480	704 628,00	494	780 356,00	611	1 110 845 zł	732	1 429 523,00	756	1 596 118,00	862	2 107 951,00
Klembów	715	1 052 463,00	800	1 260 628,00	842	1 528 578 zł	862	1 696 589,00	1 000	2 109 906,00	1 066	2 615 203,00
Strachówka	177	259 952,00	189	298 765,00	192	351 360 zł	180	354 780,00	167	353 873,00	173	421 844,00
Poświętne	419	614 677,00	427	672 272,00	401	723 283 zł	483	948 836,00	568	1 194 735,00	632	1 526 039,00
Łuszcz	1 081	1 590 718,00	1 122	1 774 272,00	1 270	2 309 602 zł	1 361	2 659 205,00	1 491	3 139 184,00	1 475	3 607 135,00
Radzymin	1 288	1 900 522,00	1 413	2 223 798,00	1 818	3 292 746 zł	1 954	3 832 210,00	2 108	4 455 177,00	2 280	5 567 308,00
Zielonka	620	913 576,00	587	927 319,00	712	1 193 696 zł	807	1 493 844,00	781	1 595 377,00	850	2 008 390,00
Marki	1 569	2 305 172,00	1 593	2 511 642,	1 696	3 084 397 zł	1 843	3 606 015,00	2 082	4 388 836,00	2 356	5 753 561,00
Kobylka	1 261	1 843 771,00	1 274	2 004 816 zł	1 408	2 551 762 zł	1 388	2 725 182,00	1 459	3 073 076,00	1 390	3 403 469,00
Ząbki	1 465	2 145 382,00	1 560	2 447 289 zł	1 670	3 022 543 zł	1 774	3 464 503,00	1 854	3 893 810,00	1 958	4 775 304,00
Wołomin	2 517	3 699 718,00	2 498	3 942 527 zł	2 699	4 902 945 zł	2 911	5 708 710,00	2 952	6 231 710,00	2 922	7 146 462,00
Razem	11 965	15 678 910,00	12 413	19 562 705 zł	13 769	24 894 000 zł	14 803	28 917 898,00	15 776	33 210 718,00	16 562	40 396 486,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za 2023 r.

Tabela 36. Liczba i kwota specjalnych zasiłków opiekuńczych.

Gmina	2018		2019		2020	
	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
Jadów	138	72 581,00	166	101 462,00	144	87 660,00
Dąbrówka	34	18 280,00	22	13 640,00	0,00	0,00
Klembów	75	40 200,00	85	51 952,00	71	44 020,00
Strachówka	44	21 710,00	49	30 380,00	78	48 136,00
Poświętne	115	61 396,00	84	51 180,00	74	45 281,00
Tłuszcz	151	79 996,00	160	97 085,00	121	74 772,00
Radzymin	158	83 891,00	159	98 520,00	102	63 240,00
Zielonka	74	39 480,00	60	36 660,00	82	50 840,00
Marki	184	97 947,00	165	100 952,00	185	114 033,00
Kobyłka	65	34 900,00	95	58 900,00	72	44 640,00
Ząbki	102	54 305,00	106	64 746,00	100	62 000 ,00
Wolomin	170	88 796,00	194	120 280,00	193	119 100,00
Razem	1 310	693 482,00	1 345	825 757,00	1 222	753 722,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za 2023 r.

Tabela 37. Liczba i kwota świadczeń opiekuńczych – ogółem.

Gmina	2018		2019		2020	
	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
Jadów	2 441	926 747,00	2 552	1 186 154,00	2454	1 311 271,00
Dąbrówka	2 497	1 036 365,00	2 510	1 172 129,00	2594	1 538 730,00
Klembów	3 082	1 455 243,00	3 368	1 783 313,00	3549	2 140 641,00
Strachówka	1 046	412 129,00	1 047	482 520,00	1106	579 939,00
Poświętne	2 127	927 688,00	2 103	1 025 501,00	2118	1 123 063,00
Tłuszcz	5 447	2 337 697,00	5 570	2 683 767,00	5953	3 366 208,00
Radzymin	7 484	2 939 110,00	8 038	3 543 845,00	8740	4 827 542,00
Zielonka	3 994	1 474 356,00	4 028	1 604 847,00	4430	2 027 665,00
Marki	7 730	3 348 392,00	8 053	3 805 596,00	8433	4 610 265,00
Kobyłka	5 895	2 601 293,00	6 335	3 003 928,00	6555	3 690 124,00
Ząbki	8 067	3 227 272,00	8 650	3 831 291,00	9105	4 662 974,00
Wolomin	13 861	5 555 980,00	14 250	6 252 999,00	14688	7 567 497,00
Razem	63 671	23 303 162,00	66 504	30 375 890,00	69 725	37 445 919,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za 2023 r.

2021		2022		2023	
Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
133	81 511,00	82	50 060,00	45	27 900,00
0,00	0,00	0	0,00	0	0,00
50	31 000,00	36	22 320,00	6	3 720,00
88	54 560,00	77	47 740,00	84	52 080,00
61	37 300,00	54	33 480,00	39	22 961,00
78	47 580,00	37	22 720,00	30	18 600,00
51	31 620,00	30	18 600,00	25	15 500,00
83	51 020,00	53	32 280,00	14	7 829,00
180	111 600,00	144	89 280,00	78	47 699,00
36	22 320,00	34	21 080,00	43	26 660,00
147	90 520,00	95	58 900,00	64	39 680,00
136	84 320,00	112	69 440,00	100	61 520,00
1 043	643 351,00	754	465 900,00	528	324 149,00

2021		2022		2023	
Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
2 568	1 495 935,00	2 492	1 628 712,00	2 576	1 908 938,00
2 795	1 874 801,00	2 908	2 060 606,00	3 132	2 597 907,00
3 519	2 290 283,00	3 890	2 748 234,00	4 112	3 275 077,00
1 124	594 099,00	1 076	581 191,00	1 058	646 812,00
2 208	1 345 289,00	2 317	1 594 064,0	2 425	1 927 583,00
6 082	3 708 490,00	6 287	4 189 086,0	6 335	4 668 242,00
8 921	5 356 579,00	9 396	6 040 344,00	10 185	7 283 627,00
4 757	2 378 776,00	4 866	2 497 925,00	5 011	2 911 307,00
9 010	5 225 689,00	1 053	6 167 496,00	10 904	7 629 245,00
6 791	3 902 218,00	7 017	4 285 748,00	7 056	4 643 798,00
9 866	5 269 865,00	10 141	5 720 744,00	10 684	6 684 590,00
15 169	8 409 442,00	15 909	9 073 615,00	16 345	10 083 618,00
72 810	41 851 466,00	67 352	46 587 765,00	79 823	54 260 744,00

Działania

3) *Analiza orzecznictwa o niepełnosprawności w powiecie wołomińskim.*

Koordynator: WOZ;

Współrealizator: PCPR;

Realizacja: 2017 – 2025

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie od 01.01.2023 r. funkcjonuje w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie. Obejmuje swoim zasięgiem gminy: Ząbki, Zielonka, Marki, Wołomin, Kobyłka, Tłuszcz, Radzymin, Klembów, Poświętne, Jadów, Strachówka, Dąbrówka. Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się na wniosek złożony do powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Zgodnie z właściwością miejscową Zespół przyjmuje mieszkańców Powiatu Wołomińskiego.

Komisje Zespołu orzekają o stopniu niepełnosprawności do celów poza rentowych, ustalając stopnie niepełnosprawności ze względów zdrowotnych i psychospołecznych. Określa się 3 stopnie niepełnosprawności: lekki, umiarkowani i znaczny oraz wskazania dotyczące: zatrudnienia, szkolenia, terapii, zaopatrzenia a sprzęt rehabilitacyjny, korzystania z systemu wsparcia środowiskowego lub opieki innych osób. W zależności od przyznanego stopnia niepełnosprawności osoba posiadająca orzeczenie nabywa określone uprawnienia (np. karta parkingowa, możliwość korzystania z turnusu rehabilitacyjnego, możliwość ubiegania się o dofinansowanie na likwidację barier funkcjonalnych dla indywidualnych osób niepełnosprawnych, ulgi w opłacie za podróż środkami transportu publicznego, ulgi podatkowe (za zakup leków, rehabilitację, transport).

W 2023 r. odbyło się 385 posiedzeń składu orzekającego, w trakcie których rozpatrzono 3 284 wnioski. W skład zespołu wchodziło 39 członków w tym: przewodniczący, sekretarz, 14 lekarzy, 6 psychologów, 6 pracowników socjalnych, 4 doradców zawodowych oraz 3 pedagogów.

4. Cel 4. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rosnącej liczbie osób niepełnosprawnych oraz podjęcie działań wyrównujących szanse tych osób na pełniejsze funkcjonowanie w społeczności lokalnej.

Działania

1) *Analiza sytuacji w zakresie orzecznictwa o niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu wołomińskiego (orzecznictwo: ZUS; PZON; KRUS; MSW; MON; PKP, SW).*

2) *Diagnoza sytuacji w zakresie niepełnosprawności w powiecie wołomińskim.*

Koordynator: PCPR

Współrealizator: WOZ

Realizacja: 2017 – 2025

Z analizy sprawozdania Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie, dotyczącego liczby osób z niepełnosprawnością w Powiecie Wołomińskim, wynika, że w 2023 roku odnotowano wzrost liczby osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem w porównaniu do roku 2022, zarówno w przypadku osób w wieku 16 lat lub powyżej oraz dzieci poniżej 16 roku życia. Jednakże należy wziąć pod uwagę, że dane za lata 2021-2022 odbiegają od reguły i zdają się przeczyć wynikom analizy porównawczej z uwagi na trwający wówczas stan zagrożenia epidemicznego spowodowany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Poniżej przedstawiona została liczba osób zaliczona w 2023 r. do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem, z uwzględnieniem przyczyn niepełnosprawności w Powiecie Wołomińskim.

Tabela 38. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2020 – 2023 w powiecie wołomińskim, według przyczyny niepełnosprawności (osoby do 16 roku życia).

Przyczyny niepełnosprawności	2020	2021	2022	2023	Łączna liczba wydanych orzeczeń (2020r.-2023r.)
	Liczba wydanych orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń	
01-U	24	14	7	18	63
02-P	10	17	12	12	51
03-L	44	28	33	52	157
04-O	12	11	11	21	55
05-R	64	56	40	59	219
06-E	19	14	12	26	71
07-S	58	48	29	30	165
08-T	15	12	9	13	49
09-M	14	11	15	14	54
10-N	97	60	70	106	333
11-I	87	87	70	105	349
12-C	212	261	249	419	1 141
RAZEM	656	619	557	875	2 707

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Najczęstszymi przyczynami wydania orzeczeń o niepełnosprawności osobom do 16 roku życia były schorzenia z tytułu całościowych zaburzeń rozwojowych oznaczone w dokumencie symbolem 12- C, których w okresie 2020 – 2023 **wydano łącznie 1 141**, co stanowi 42,15 % wszystkich orzeczeń o niepełnosprawności. Drugą grupą, która stanowi częsty powód wydania orzeczenia o niepełnosprawności są schorzenia oznaczone w dokumencie symbolem 11-I (m.in. schorzenia metaboliczne, endokrynologiczne), których **łącznie wydano 349**, co stanowi 12,89 % wszystkich orzeczeń o niepełnosprawności. Trzecią grupą, która stanowi częsty powód wydania orzeczenia o niepełnosprawności są schorzenia neurologiczne (10-N), które stały się przyczyną wydania orzeczenia w **333 przypadkach**, co stanowi 12,30 % wszystkich orzeczeń o niepełnosprawności.

Tabela 39. Liczba osób w wieku 16 i powyżej 16 lat, zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem, z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w powiecie wołomińskim.

Przyczyny niepełnosprawności	2020	2021	2022	2023	Łączna liczba wydanych orzeczeń (2020r.-2023r.)
	Liczba wydanych orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń	
01-U	74	36	26	29	165
02-P	257	218	187	238	900
03-L	89	66	64	80	299
04-O	71	49	48	55	223
05-R	830	736	547	713	2 826
06-E	91	52	35	44	222
07-S	395	313	203	282	1 193
08-T	95	80	74	70	319
09-M	142	128	111	124	505
10-N	580	407	494	463	1 944
11-I	219	177	106	119	621
12-C	63	177	66	74	380
RAZEM	2 906	2 439	1 961	2 291	9 597

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

W przypadku osób powyżej 16 roku życia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w latach 2020 – 2023 wydawano najczęściej z powodu schorzeń związanych z układem ruchu (05-R). **Łącznie, w tym czasie wydano 2 826 orzeczeń**, co stanowi 29,45 % wszystkich orzeczeń o stopniu niepełnosprawności. Symbolem 05-R określa się upośledzenie narządu ruchu, w tym m.in. wady wrodzone i rozwojowe narządu ruchu, układowe choroby nowotwory narządu ruchu, czy amputacje

oraz wiele innych schorzeń w obrębie narządu ruchu, tkanki łącznej, zapalenie stawów, choroby zwyrodnieniowe stawów.

Drugą grupą, która stanowi częsty powód wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności są schorzenia oznaczone symbolem 10-N. Są to choroby neurologiczne, w tym naczyniopochodny udar mózgu, guzy centralnego układu nerwowego, pourazowa cerebrastenia i encefalopatia, choroby zapalne ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego, choroby układu pozapiramidowego, choroby rdzenia kręgowego i inne. **Łącznie wydano 1 944 orzeczenia, co stanowi 20,26 % wszystkich orzeczeń o stopniu niepełnosprawności.**

Trzecią grupą, która stanowi częsty powód wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności są schorzenia oznaczone symbolem 07-S. Są to choroby układu oddechowego i krążenia, w tym m.in. przewlekła obturacyjna choroba płuc (POCHP), zakaźne choroby płuc, prowadzące do niewydolności oddechowej, nowotwory płuc i opłucnej, wrodzone i nabyte wady serca, choroba niedokrwienna serca, kardiomiopatie, nadciśnienie tętnicze z powikłaniami i wiele innych. **Łącznie, w tym czasie wydano 1 193 orzeczenia, co stanowi 12,43 % wszystkich orzeczeń o stopniu niepełnosprawności.**

Działania

3) *Opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz Przestrzegania Praw Osób Niepełnosprawnych na lata następne po 2015 r.*

Realizator: PCPR

Realizacja: 2017 – 2025

Niepełnosprawność, będąca udziałem coraz większej części społeczeństwa i obejmująca wszystkie aspekty funkcjonowania dotkniętego nią człowieka, wymusza podejmowanie różnorodnych działań w celu zapewnienia słabszej części naszego społeczeństwa godnych warunków do życia i rozwoju. Jednym z takich działań jest umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do rehabilitacji zawodowej i społecznej, a tym samym pomoc w integracji ze środowiskiem lokalnym. Środki finansowe otrzymywane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w dużym stopniu pomagają w realizacji w/w celu.

Rada Powiatu Wołomińskiego przyjęła Uchwałą Nr LV-510/2022 z dnia 20 grudnia 2022 r. „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2022-2025”. Program został opracowany na bazie doświadczeń wynikających z realizacji Programu w latach 2013-2021 oraz bieżącej analizy problematyki osób niepełnosprawnych. Dążenie do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych oraz zmiana społecznego sposobu myślenia i postaw wobec osób niepełnosprawnych stanowiło punkt wyjścia do opracowania niniejszego Programu. Program wyznacza kierunki działania powiatowej polityki w obszarze osób z niepełnosprawnościami. Realizacja zadań określonych w Programie uzależniona jest w dużym stopniu od możliwości finansowych jednostek samorządowych i innych podmiotów działających w obszarze osób niepełnosprawnych. Ważną rolę odgrywają również sami adresaci programu, tj. osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny, gdyż od ich aktywnej postawy zależeć będzie powodzenie realizacji zamierzonych działań.

Głównym celem programu jest poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin zamieszkałych na terenie powiatu wołomińskiego oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami. W związku z powyższym, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie sporządza stosowną informację roczną z realizacji Programu, którą po akceptacji Rady Powiatu Wołomińskiego przekazuje Wojewodzie Mazowieckiemu. Informacja zamieszczana jest na stronie internetowej Powiatu Wołomińskiego, co umożliwia zapoznanie się z nią szerokiemu kręgowi osób zainteresowanych.

Działania

4) Realizacja zadań określonych w Powiatowym Programie Promocji Zatrudnienia Osób Niepełnosprawnych.

Realizator: PUP

Realizacja: 2017 – 2025

Zgodnie z zapisami Powiatowego Programu Promocji Zatrudnienia Osób Niepełnosprawnych na rok 2012, program ten od 2013 roku jest częścią składową Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, który jest cyklicznie przyjmowany Uchwałą Rady Powiatu Wołomińskiego jako wieloletni program.

Obowiązujący obecnie Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2022-2025 przyjęty został Uchwałą Nr LV-510/2022 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 20 grudnia 2022 r. W Programie został określony cel operacyjny 4 „**Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnością w dostępie do rynku pracy**”.

W ramach celu operacyjnego przyjęto następujące kierunki działań:

- Promowanie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością na otwartym rynku pracy;
- Rozpowszechnianie materiałów promocyjnych i informacyjnych dotyczących zatrudniania osób z niepełnosprawnością;
- Zapewnienie zajęć dotyczących aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością (indywidualne poradnictwo, trening pracy, kursy zawodowe;
- Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami;
- Rozwijanie usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób z niepełnosprawnościami;
- Wspieranie działań na rzecz tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami;
- Przekwalifikowanie zawodowe, podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z potrzebami rynku pracy;
- Wspieranie zakładania działalności gospodarczej; ➤ Organizacja praktyk i staży u potencjalnych pracodawców;
- Udzielanie wsparcia osobom niepełnosprawnym w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym w ramach programu „Aktywny samorząd”;
- Udzielenie wsparcia zatrudnionym osobom niepełnosprawnym w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (przebywającej w żłobku i przedszkolu) w ramach programu „Aktywny samorząd”.

Realizacja działań w 2023 roku w ramach ww. celu operacyjnego i kierunków działań została opisana w Działaniu 8) *Wsparcie i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych*.

Działania

5) Opiniowanie projektów Programów dotyczących osób niepełnosprawnych.

Realizator: Społeczna Rada Osób Niepełnosprawnych

Realizacja: 2017 – 2025

Zarządzeniem Starosty Wołomińskiego Nr 120.188.2021 z dnia 8 września 2021 r. powołano Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Wołominie. Rada jest organem opiniodawczo – doradczym Starosty Wołomińskiego w sprawach osób niepełnosprawnych. W skład Rady weszło 5 osób, przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Do zakresu działania Rady należy: inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych; opiniowanie projektów

powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych; ocena realizacji programów oraz opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

W 2023 roku Rada odbyła 6 posiedzeń. Podczas posiedzeń Rady zaopiniowano projekty uchwał Rady Powiatu Wołomińskiego w sprawie podziału środków PFRON na 2023 r., a także omówiono zagadnienia związane ze sprawami osób niepełnosprawnych w powiecie.

Działania

6) *Realizacja Programu PFRON „Aktywny samorząd”.*

Realizator: PCPR

Realizacja: 2017 – 2025

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie w 2023 r. ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd” przyznało dofinansowanie w ramach:

Moduł I

Obszar A - likwidacja bariery transportowej

- 1) **Zadanie 1** – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,
 - przyznano dofinansowanie dla 4 osób na kwotę 33 083,30 zł;
- 2) **Zadanie 2** – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,
 - przyznano dofinansowanie dla 3 osób na kwotę 6 160,00 zł.
- 3) **Zadanie 4** – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu,
 - przyznano dofinansowanie dla 1 osoby na kwotę 4 045,00 zł.

Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- 1) **Zadanie 1** – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub kończyn górnych,
 - przyznano dofinansowanie dla 14 osób na kwotę 146 409,30 zł;
- 2) **Zadanie 2** – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
 - przyznano dofinansowanie dla 2 osób na kwotę 4 400,00 zł;
- 3) **Zadanie 3** – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku,
 - przyznano dofinansowanie dla 5 osób na kwotę 42 000,00 zł;
- 4) **Zadanie 4** – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,
 - przyznano dofinansowanie dla 14 osób na kwotę 75 016,00 zł.

Obszar C - likwidacja barier w poruszaniu się:

- 1) **Zadanie 1** – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,
 - przyznano dofinansowanie dla 11 osób na kwotę **184 210,00 zł**;
- 2) **Zadanie 2** – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, przyznano dofinansowanie dla 1 osoby na kwotę **3 500,00 zł**;
- 3) **Zadanie 3** – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,
 - przyznano dofinansowanie dla 8 osób na kwotę **203 270,00 zł**;
- 4) **Zadanie 4** – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,
 - przyznano dofinansowanie dla 2 osób na kwotę **14 190,00 zł**.
- 5) **Zadanie 5** – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania,
 - przyznano dofinansowanie dla 6 osób na kwotę **49 500,00 zł**.

Obszar D - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką), adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, którzy są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka;

- przyznano dofinansowanie dla 14 osób na kwotę **59 721,00 zł**.

Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

- przyznano dofinansowanie dla 85 osób na kwotę **341 956,00 zł**.

Działania

7) *Wsparcie osób niepełnosprawnych z środków PFRON w postaci dofinansowań: WTZ; turnusów rehabilitacyjnych; pomoc indywidualna (sprzęt rehabilitacyjny, bariery).*

8) *Wsparcie i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych;*

Realizator: PCPR

Realizacja: 2017 – 2025

W 2023 r. Powiat Wołomiński otrzymał z PFRON środki finansowe na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w wysokości **3 444 984,00 zł** (wykorzystano 3 444 981,39 zł). Rada Powiatu Wołomińskiego dokonała podziału środków PFRON Uchwałą Nr LIX-544/2023 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 30.03.2023 r. w sprawie określenia podziału środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przyznanych powiatowi wołomińskiemu według algorytmu, na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej

osób niepełnosprawnych w 2023 roku, zmienioną Uchwałą Nr LXIV-598/2023 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 28.08.2023 r., Uchwałą Nr LXVII-619/2023 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 30.11.2023 r. oraz Uchwałą Nr LXVIII-642/2023 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 18.12.2023 r. Otrzymane środki zostały podzielone:

1. Zadania z zakresu **rehabilitacji społecznej** realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w wysokości **3 333 109,80 zł**, (wykorzystano 3 333 107,19 zł), w tym na :
 - dofinansowanie kosztów działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej (art. 35a ust.1 pkt.8) kwota **707 904,00 zł** (22 uczestników WTZ, zadanie zlecone do realizacji przez Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia”);
 - dofinansowanie na realizację zadań z art. 35a ust.1 pkt.7 ustawy wydatkowano ogółem kwotę **2 625 205,80 zł** (wykorzystano 2 625 203,19 zł), w tym na:
 - ✓ dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego oraz środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych. Wyplacono dofinansowanie w wysokości **1 200 281,19 zł dla 391 osób, w tym dla 3 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą**;
 - ✓ dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego. Wyplacono dofinansowanie w wysokości **549 872,00 zł dla 332 osób** (w tym opiekunowie);
 - ✓ dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych i technicznych oraz w komunikowaniu się. Wyplacono dofinansowanie w wysokości **850 000,00 zł dla 225 osób**;
 - ✓ dofinansowanie do sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych. Wyplacono dofinansowanie w wysokości **20 000,00 zł dla 2 organizacji** (w imprezach oraz wycieczkach wzięło udział 71 osób);
 - ✓ dofinansowanie do usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika. Wyplacono dofinansowanie w wysokości **5 050,00 zł dla 2 osób**.
2. Zadania z zakresu **rehabilitacji zawodowej** realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w kwocie **111 874,20 zł** (wykorzystano 111 874,20 zł), w tym na:
 - dofinansowanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (art. 12a ustawy) na kwotę **107 000,00 zł**;
 - finansowanie kosztów szkoleń i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych (art. 40 ustawy) na kwotę **4 874,20 zł**.

W 2023 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wołominie zarejestrowały się **234 osoby z niepełnosprawnościami, z czego 139 to osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności**.

W roku sprawozdawczym:

- **6 osób** skorzystało z poradnictwa indywidualnego;
- **1 osoba** uczestniczyła w poradnictwie grupowym;
- **2 osoby** uczestniczyły w grupowych informacjach zawodowych;
- **2 osoby** odbyły trzytygodniowe szkolenie z zakresu umiejętności poszukiwania pracy;
- **4 osoby** uzyskały dofinansowanie do szkolenia indywidualnego zawodowego;
- **6 osób** zdobywało doświadczenie zawodowe poprzez odbycie stażu;
- **7 osób** wzięło udział w pracach społecznie użytecznych;
- **5 osób** podjęło pracę w ramach prac interwencyjnych;
- **2 osoby** skorzystały z dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej.

Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie zorganizował pierwsze Targi Pracy i Edukacji dla osób z niepełnosprawnościami. Celem wydarzenia było stworzenie otoczenia sprzyjającego integracji

zawodowej oraz umożliwienie osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności znalezienia satysfakcjonującej pracy. Osoby z niepełnosprawnościami uzyskały informacje na temat dostępnego wsparcia, programów rehabilitacyjnych, specjalistycznych usług i narzędzi, które mogą ułatwić osobom z niepełnosprawnościami znalezienie pracy i efektywnie funkcjonować w środowisku zawodowym.

W imieniu Powiatu Wołomińskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie i Stowarzyszenie „Szermierka Wołomin” realizował Program „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – Moduł II zadanie pn. „Integracja poprzez przyjaźń”.

Celem działań była integracja społeczna obywateli Ukrainy z niepełnosprawnościami, którzy w związku z konfliktem zbrojnym byli zmuszeni do opuszczenia terytorium swego kraju.

W ramach zadania wsparciem zostało objętych **70 obywateli Ukrainy z niepełnosprawnościami** (I lub II stopień niepełnosprawności). W ramach programu zrealizowano następujące formy wsparcia:

- zapewnienie miejsca pobytu dopasowanego do niepełnosprawności danej osoby;
- wyżywienie dostosowane do stanu zdrowia;
- prowadzenie zajęć psychologicznych adekwatnych do indywidualnych potrzeb uczestników pobytu m.in. metodą neurofeedback – łącznie zrealizowanych 160 godzin;
- prowadzenie zajęć z fizjoterapeutą odpowiednich do indywidualnych potrzeb uczestników pobytu m. in.: rehabilitacja ruchowa – łącznie zrealizowano 160 godzin;
- prowadzenie indywidualnych ogólnorozwojowych zajęć treningowych, które miały na celu rozwijanie samodzielności oraz ogólne usprawnienie funkcjonowania uczestników, m.in. przy pomocy wykorzystania sprzętu szermierczego oraz sprzętu poprawiającego ogólną sprawność – łącznie 640 godzin.

Realizacja działań pozwoliła na integrację obywateli Ukrainy ze społeczeństwem polskim poprzez wsparcie kształcenia umiejętności radzenia sobie z codziennymi problemami, zdobywanie wiedzy o możliwości aktywnego spędzania czasu przez osoby z niepełnosprawnością oraz pomogła w nawiązywaniu relacji międzyludzkich. Program był realizowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Łącznie na realizację zadania wykorzystano kwotę **267 500,00 zł**.

Ponadto w roku sprawozdawczym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie realizowało ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Program „Samodzielność-Aktywność - Mobilność!”. Program ma na celu wsparcie niezależności osób z niepełnosprawnością oraz ułatwienie podejmowania aktywności zawodowej i społecznej, poprzez zapewnienie mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności. W ramach programu przyznano dofinansowanie:

- „Mieszkanie dla absolwenta” – zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności, przedmiotem dofinansowania były koszty wynajęcia mieszkania, ponoszone w okresie 36 miesięcy. Przyznano dofinansowanie dla **2 osób**, w łącznej wysokości **142 932,00 zł**, które będzie wypłacane w transzach przez okres 36 miesięcy;
- „Dostępne mieszkanie” – zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych; dofinansowanie obejmuje koszty zmiany niedostępnego mieszkania. Przyznano i wypłacono dofinansowanie dla **1 osoby** w wysokości **123 000,00 zł**.

Działania

9) *Ograniczenie procesu marginalizacji osób niepełnosprawnych*

10) *Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością*

Koordynator: PCPR

Współrealizatorzy: PUP; WOZ; OPS-y; organizacje pozarządowe

Realizacja: 2017 – 2025

- Prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych i terapeutycznych dla osób niepełnosprawnych ruchowo i intelektualnie w Klubie „Muminki” - skorzystało **12 osób**; **kwota środków własnych – 256 847,00 zł oraz kwota dofinansowania z Powiatu Wołomińskiego – 58 925,23 zł.**
- Realizowanie zadań w zakresie rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej w formie terapii zajęciowej: artterapii (zajęcia plastyczne), biblioterapii (czytanie książek), ludoterapii (zajęcia świetlicowe, pikniki, gry i zabawy), muzykoterapii (terapia śpiewem), silwoterapii (kontakt z drzewami i przyrodą), ergoterapii (terapia pracą, zajęcia manualne), kinezyterapii (ćwiczenia usprawniające), filmoterapii (terapia filmami fabularnymi, przyrodniczymi itp.), rehabilitacji leczniczej.
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Żąbkach prowadzi zajęcia ukierunkowane na poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnością intelektualną takich jak: rehabilitacja ruchowa, logopedia, zajęcia z psychologiem, zajęcia muzyczno-teatralne, plastyczno-twórcze, fotograficzne, komputerowe – **skorzystały 34 osoby, kwota finansowania 53 070,00 zł** (w tym 36 000,00 zł - budżet jednostki samorządu terytorialnego /Powiat Wołomiński/, 17 070,00 zł - budżet jednostki samorządu terytorialnego /Miasto Żąbki/).
- Powiatowe Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Kobyłce świadczyło usługi dla 30 pensjonariuszy w pobycie dziennym oraz dla 10 osób w pobycie całodobowym. Z pobytu całodobowego skorzystało 18 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i 2 osoby z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. W pobycie dziennym 32 osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i 6 osób z orzeczeniem umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Centrum zapewnia profesjonalną opiekę oraz plan pobytu dostosowany do indywidualnych potrzeb i możliwości psychoruchowych osób z niepełnosprawnościami. Pensjonariuszom korzystającym z pobytu całodobowego, jak i dziennego oferowane były między innymi: terapia społeczna i psychologiczna, terapia indywidualna i grupowa; zajęcia aktywizująco-rozwojowe, zajęcia rehabilitacyjne, zajęcia usprawniające pamięć; zajęcia relaksacyjne, zajęcia rękodzielnicze i plastyczne, muzykoterapia, gimnastyka, zajęcia integracyjne; opieka dietetyka i doradztwo żywieniowe, pomoc w zaopatrzeniu w potrzebne leki i środki pielęgnacyjne; opieka pielęgniarska i w razie potrzeby porady i konsultacje lekarskie, opieka duszpasterska; prowadzenie warsztatów, organizowanie wycieczek i spotkań z ciekawymi ludźmi. **Łącznie z usług PCOM skorzystało 58 osób z niepełnosprawnościami. Finansowanie: Fundusz Solidarnościowy – 1 813 824,00 zł, Powiat Wołomiński – 462 613,20 zł.**
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie przy współpracy przedstawicieli różnych środowisk (samorządowych, pozarządowych oraz społecznych) realizowało wsparcie skierowane do osób z niepełnosprawnościami w ramach realizacji programu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi Projektowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 - 2020, pn. „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”. Szereg zrealizowanych działań, m. in.: świadczenie usług opieki wychnieniowej, świadczenie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, zajęcia aktywizacyjne seniorów w DPS, warsztaty wyjazdowe dla dzieci z niepełnosprawnościami i ich opiekunów, modernizacja i dostosowanie mieszkań chronionych.
- realizacja programu „**Opieka Wychnieniowa**” – **edycja 2023** w ramach środków Funduszu Solidarnościowego poprzez zapewnienie członkom rodziny lub opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniem równoważnym z podziałem na gminy

realizujące program: Jadów (1 osoba objęta wsparciem; kwota - 9 464,47 zł), Zielonka (4 osoby objęte wsparciem; kwota - 21 047,00 zł), Radzymin (26 osób objętych wsparciem; kwota - 208 103,04 zł), Ząbki (18 osób objętych wsparciem; kwota - 170 112,56 zł), Wołomin (45 osób objętych wsparciem; kwota - 411 000,00 zł), Marki (18 osób objętych wsparciem; kwota - 151 732,32 zł), Kobyłka (4 osoby objęte wsparciem, kwota - 34 990,76 zł).

- realizacja programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2023 w ramach środków z Funduszu Solidarnościowego poprzez wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym z podziałem na gminy realizujące program: Poświętne (4 osoby objęte wsparciem; kwota - 66 190,17 zł), Klembów (16 osób objętych wsparciem; kwota - 220 406,90 zł), Dąbrówka (24 osoby objęte wsparciem, kwota - 367 075,00 zł), Tłuszcz (17 osób objętych wsparciem; kwota - 166 900,42 zł), Zielonka (11 osób objętych wsparciem; kwota - 161 526,00 zł), Radzymin (47 osób objętych wsparciem; kwota - 810 587,93 zł), Ząbki (4 osoby objęte wsparciem; kwota - 89 184,47 zł), Wołomin (67 osób objętych wsparciem; kwota - 1 243 025,86 zł), Marki (42 osoby objęte wsparciem; kwota - 510 180,17 zł), Kobyłka (20 osób objętych wsparciem; kwota - 438 127,00 zł).
- Na zlecenie Powiatu Wołomińskiego Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie przy współpracy Zespołu Szkół Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Ostrówku oraz Zespołu Szkół Specjalnych im. Ks. Jana Twardowskiego w Wołominie, Szkoła Podstawowa Specjalna im. Marii Konopnickiej w Radzyminie realizował Program „Zima z Uśmiechem 2023”. Program skierowany do uczniów szkół specjalnych w wieku od 8 do 24 lat, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i ze spektrum autyzmu. **Na Program „Zima z Uśmiechem 2023” środki zostały wydatkowane w kwocie 18 740,81 zł; skorzystało 32 uczestników.**

Działania

11) *Zwiększenie powierzchni archiwalnej w Powiatowym Zespole ds. Orzekania Niepełnosprawności.*

Realizator: WOZ;

Realizacja: 2017 – 2025

Działanie zostało zrealizowane w grudniu 2016 roku, w ramach którego wykonano remont pomieszczeń Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności. W wyniku tych działań, kosztem ograniczenia powierzchni poczekalni, powstało nowe pomieszczenie archiwalne o powierzchni ok. 12 m², które pozwala na przechowanie indywidualnej dokumentacji personalno-medycznej dla ok. 12 000 osób.

Z dniem 1 stycznia 2022 r. Uchwałą Nr XXXVII-361/2021 Rady Powiatu Wołomińskiego nastąpiło włączenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w strukturę organizacyjną Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Działania

12) *Zwiększenie dostępu do leczenia, opieki, rehabilitacji medycznej oraz usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osób niepełnosprawnych.*

Koordynator: SZPZOZ (opieka medyczna);

Koordynatorzy gminni: OPS-y (usługi opiekuńcze);

Współrealizatorzy: WOZ; PCPR; organizacje pozarządowe.

Realizacja: 2017 – 2025

- Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych realizowanych w miejscu zamieszkania jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza

pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Pomoc społeczna w formie usług opiekuńczych lub specjalnych usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, lub w rodzinie, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona lub osoby bliskie nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze przyznawane są decyzją administracyjną, zawierającą ilość godzin oraz odpłatność, wydawaną na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego w miejscu zamieszkania. Pracownik socjalny sporządza plan pomocy określając w jej ramach rodzaje oraz ilość godzin tygodniowo dla każdej osoby korzystającej z pomocy w formie usług opiekuńczych.

W 2023 roku gminy z terenu powiatu wołomińskiego zapewniły usługi opiekuńcze dla 393 osób.

Tabela 40. Liczba osób korzystająca z usług opiekuńczych.

Jednostka terytorialna	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych						Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Jadów	13	22	22	21	17	21	1	1	0	0	0	0
Dąbrówka	5	8	8	8	0	5	2	1	1	1	0	0
Klembów	11	12	9	11	11	11	1	1	0	0	0	0
Strachówka	7	8	8	5	7	8	1	0	0	0	0	0
Poświętne	0	2	5	6	5	5	1	0	0	0	0	0
Tłuszcz	42	54	47	52	39	23	8	10	8	8	8	4
Radzymin	20	24	20	14	15	15	1	2	2	0	0	0
Zielonka	24	33	26	26	26	22	1	1	0	0	0	0
Marki	43	59	50	48	59	75	4	4	3	5	3	4
Kobyłka	46	60	48	53	52	42	6	3	5	5	3	0
Ząbki	28	30	32	28	23	37	2	1	1	1	3	3
Wołomin	144	144	126	134	132	129	14	7	7	3	3	2
Razem	383	456	401	406	386	393	42	31	27	23	20	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2023 r.

Pomoc w formie usług opiekuńczych udzielana była w zakresie i wymiarze dostosowanym do indywidualnych potrzeb każdej osoby ubiegającej się o tego typu pomoc.

W gminie Tłuszcz, Marki, Ząbki i Wołomin w 2023 roku realizowane były również specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. **W 2023 roku gminy z terenu powiatu wołomińskiego zapewniły specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 13 osób.**

- Od 2022 roku Miasto Zielonka uczestniczy (jako partner) w projekcie realizowanym przez M. St. Warszawa w partnerstwie z dziewięcioma innymi gminami (Grodzisk Mazowiecki, Jabłonna, Karczew, Legionowo, Marki, Pruszków, Raszyn, Wieliszew, Żyrardów), we współpracy z warszawskimi ośrodkami pomocy społecznej, Centrum Usług Społecznych "Społeczna Warszawa", Stołecznym Centrum Opiekuńczo-Lecznym oraz 14 warszawskimi domami pomocy społecznej. Głównym celem projektu „Budowa i wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia usług opiekuńczych opartego na narzędziach TIK na terenie Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (E-Opieka)” jest nie tylko poprawa jakości życia osób korzystających z usług opiekuńczych ale i wspieranie dalszej digitalizacji usług obszaru pomocy społecznej. W grudniu 2023 roku ostatecznie wdrożono system **E-Opieka**. W ramach programu został utworzony

i wdrożony system zarządzania usługami opiekuńczymi, integrujący wszystkie działania poczynając od wydania decyzji administracyjnej, przez elektroniczne ewidencjonowanie świadczonych usług, na rozliczeniach odpłatności kończąc. Warto zaznaczyć, iż dostęp do niektórych funkcji systemu będą posiadać świadczeniobiorcy lub ich rodziny. Drugim elementem wdrożonym w ramach projektu jest system teleopieki. Usługa polegać będzie na monitorowaniu świadczeniobiorcy w miejscu zamieszkania przy pomocy urządzeń elektronicznych tj. opaski monitorujące funkcje życiowe, czujniki gazu, czujniki czadu. Zgodnie z założeniami, w przypadku zagrożenia urządzenia zintegrowane z systemem wyślą sygnał do centrum reagowania. Do końca 2023 r. pierwsi klienci otrzymali opaski monitorujące, czujniki gazu i czadu.

D. SYTUACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

- 1. Cel 1. Przeciwdziałanie zachowaniom dysfunkcyjnym (samookaleczenia, zażywanie dopalaczy, cyberprzemoc, nieletnie matki, uzależnienie od komputera, telefonu) – wśród uczniów gimnazjów oraz młodszych dzieci.**

Działania

- 1) Organizacja cykli szkoleń, wykładów dla rodziców i nauczycieli szkół i gimnazjów, szkół średnich;*
- 2) Działania profilaktyczne w ramach programów i projektów realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.*

Koordynator: PP-P,

Współrealizatorzy: WOZ, WED; gminy powiatu wołomińskiego; KBPN.

Realizacja: 2017 – 2025

Na terenie powiatu wołomińskiego działają następujące poradnie psychologiczno - pedagogiczne:

1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tłuszczu, ul. Kościelna 1A
2. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Wołominie, ul. Legionów 85
3. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Zielonce, ul. Inżynierska 1 i jej filia w Ząbkach

W 2023 r. Poradnie Psychologiczno- Pedagogiczne przeprowadziły prelekcje dla rodziców i nauczycieli mające na celu uświadomienie osób zajmujących się opieką i wychowaniem dzieci i młodzieży zagrożeń płynących z internetu i gier komputerowych, ryzykiem i objawami uzależnienia od komputera, telefonu, używek. Poradnie podjęły działania mające na celu zapobieganie zachowaniom dysfunkcyjnym wśród dzieci i młodzieży.

Pomoc realizowana jest w różnych formach: indywidualnych lub grupowych zajęć terapeutycznych oraz zajęć warsztatowych i programów profilaktycznych dla rodziców, dzieci i młodzieży; terapii rodziny; grup wsparcia; prowadzenia mediacji; interwencji kryzysowej; warsztatów; porad i konsultacji; wykładów i prelekcji; działalności informacyjno-szkoleniowej; udziału w zebraniach rad pedagogicznych.

W ramach swoich działań/zadań Poradnie psychologiczno - pedagogiczne realizują bardzo szeroki program profilaktyki z uwzględnieniem tematów dotyczących przemocy szkolnej, rówieśniczej, medialnej, itp.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zielonce zorganizowała w 2023 r.:

- „Profilaktyka wykluczenia społecznego” – warsztaty dla uczniów kl. IV SP Katolicka w Ząbkach – skorzystało 19 osób;
- „Zajęcia profilaktyki zagrożeń multimedialnych” – warsztaty dla uczniów kl. IV SP Nr 1 w Zielonce – skorzystało 25 osób;

- „Profilaktyka i techniki antystresowe” – warsztaty dla uczniów kl. VI i VII SP Nr 2 w Ząbkach – skorzystało 81 osób;
- „Depresja, czy dotyczy także nas?” – warsztaty dla uczniów kl. VII SP Katolicka Księża Michalitów w Markach – skorzystało 20 osób;
- „Kocham i reaguję – depresja i samookaleczenia u dzieci” – prelekcje dla rodziców SP Nr 2 w Kobyłce;
- „ADHD – geneza, objawy, skutki i zaburzenia dla dziecka i społeczeństwa. Jak wspomagać dziecko z ADHD i jego klasę” – prelekcje dla rodziców SP Nr 2 w Kobyłce;
- „Zespół Aspergera – geneza, objawy, skutki zaburzenia dla dziecka i społeczeństwa. Jak wspomagać dziecko z zespołem Aspergera i jego klasę” – prelekcje dla rodziców SP Nr 2 w Kobyłce.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wołominie zorganizowała w 2023 r.:

Zajęcia z uczniami:

- Zajęcia integrujące dla uczniów SP – skorzystało 535 osób;
- Zajęcia integrujące dla uczniów szkół ponadpodstawowych – skorzystały 204 osoby;
- Zajęcia dla uczniów SP – Przeciwdziałanie przemocy – skorzystało 825 osób;
- Zajęcia dla uczniów szkół ponadpodstawowych – Przeciwdziałanie przemocy – skorzystało 48 osób;
- Zajęcia dla uczniów SP – Zdrowie psychiczne (samookaleczenia, depresja, emocje, relacje) – skorzystało 680 osób;
- Zajęcia dla uczniów SP – Profilaktyka uzależnień – skorzystały 372 osoby;
- Zajęcia dla uczniów szkół ponadpodstawowych – Profilaktyka uzależnień – skorzystało 426 osób;
- Warsztaty dla rodziców uczniów – „Jak pomóc dziecku poradzić sobie z konfliktem” – skorzystało 7 osób.
- Warsztaty dla rodziców dzieci przedszkolnych – „Warsztaty wychowawcze” – skorzystało 11 osób;
- Warsztaty umiejętności wychowawczych – skorzystały 42 osoby.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tłuszczu zorganizowała w 2023 r.:

- Prelekcje, spotkania, warsztaty dedykowane dla różnych grup odbiorców, zarówno na terenie Poradni, jak i w placówkach, mające na celu zapoznanie z objawami mogącymi świadczyć o zagrożeniach dla zdrowia i życia dzieci i młodzieży płynących z nadmiernego korzystania ze świata wirtualnego, w tym z gier komputerowych, smartfonów i innych gadżetów elektronicznych;
- Zajęcia profilaktyczne w ramach ogólnopolskiej kampanii społecznej „Bądź kumpel, nie dokuczaj” (SP Wola Raszewska, SP Dobczyn, SP Miąse, SP Krusze, SP Postoliska);
- Zajęcia dotyczące specyfiki pracy Poradni (LO Tłuszcz);
- Zajęcia „Różne formy przemocy w szkole, w tym płynące ze świata wirtualnego” (SP Tłuszcz);
- Zajęcia „Internet bez hejtu” (SP Stryki, SP Kozły, SP Dobczyn, SP Miąse);
- Zajęcia z doradztwa zawodowego (SP Stryki, SP Kozły, SP Dobczyn, SP Miąse, SP Wola Raszewska, SP Krusze, SP Postoliska).
- Trening umiejętności psychospołecznych dla dzieci w wieku 5-8 lat w oparciu o program profilaktyczny rekomendowany przez MEN „Przyjaciele Zippięgo”;
- Trening umiejętności społecznych dla dzieci w wieku 7-12 lat.

Zestawienie udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej przez poszczególne Poradnie przedstawia się w następujący sposób:

Tabela 41. Zestawienie udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej przez poszczególne Poradnie 2022-2023.

Poradnia	Liczba wyda-nych orzeczeń 2022	Liczba wyda-nych orzeczeń 2023	Liczba wyda-nych opinii 2022	Liczba wyda-nych opinii 2023	Liczba diagnoz 2022	Liczba diagnoz 2023	Liczba badań przesiewo-nych 2022	Liczba badań przesiewo-nych 2023	Liczba innych konsultacji 2022	Liczba innych konsultacji 2023
Poradnia Psycho-logiczno-Pedagogiczna w Wołominie	501	626	1105	1401	4308	4873	29	34	1710	2916
Poradnia Psycho-logiczno-Pedagogiczna w Tłuszczu	150	170	381	523	1795	1612	266	338	291	91
Poradnia Psycho-logiczno-Pedagogiczna w Zielonce	582	752	1337	1469	2757	3039	169	234	966	1047
Poradnia Psycho-logiczno-Pedagogiczna w Zielonce (Filia w Ząbkach)	0	0	541	585	817	926	41	15	109	235

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych z PP-P.

E. STAROŚĆ

- 1. Cel 1. Organizacja wsparcia dla osób starszych w formach: dziennych domów pobytu, klubów dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży, uniwersytetów trzeciego wieku (poza Tłuszczem, Wołominem i Zielonką), usług opiekuńczych, pobytu w DPS, szczególnie w gminach Zielonka, Strachówka, Jadów, Wołomin.**

Działania

1) Opracowanie Powiatowego Programu Polityki Senioralnej

Koordynator: WOZ;

Współrealizatorzy: PCPR; DPS-y, OPS-y

Realizacja: 2017 – 2025

Program Polityki Senioralnej Powiatu Wołomińskiego na lata 2019 – 2025, przygotowany przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Wołominie, został przyjęty Uchwałą Nr VIII-100/2019 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 18 czerwca 2019 roku.

Celem strategicznym dla polityki senioralnej Powiatu Wołomińskiego jest to, aby przy wykorzystaniu możliwości wszystkich podmiotów na terenie powiatu stwarzać korzystne warunki godnego, samodzielnego, zdrowego starzenia się mieszkańców w połączeniu z tworzeniem możliwości czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym społeczności powiatu.

Działania

2) Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych z wykorzystaniem realizatorów z terenu powiatu

Realizatorzy gminni: OPS-y;

Realizacja: 2017 – 2025

Wymienione gminy Zielonka, Strachówka, Jadów i Wołomin powinny w największym stopniu przyjąć systemowe rozwiązania dla działań wspierających seniorów, bowiem w tych gminach występują największe populacje osób w wieku poprodukcyjnym, a tym samym zapotrzebowanie na usługi wspierające dla tej grupy osób. Wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym wg danych GUS na dzień 30 czerwca 2023 r. dla powiatu wynosił 17,20%, natomiast dla wymienionych gmin jest on zdecydowanie wyższy i wynosi w odniesieniu do wszystkich mieszkańców gminy. Największy odsetek mieszkańców w wieku senioralnym posiadają gminy: Jadów – 22,84%, Zielonka – 22,80 % ,

Wołomin – 22,38 %, Strachówka – 20,04 %. Najmłodszą gminą w powiecie wołomińskim jest gmina Ząbki – 12,19 % oraz gmina Marki 12,80 % mieszkańców w wieku 60+ w stosunku do ogółu mieszkańców gminy. Aktualnie na terenie powiatu w różnych gminach podejmowane są liczne inicjatywy działań prospołecznych wskazujące na aktywność samego środowiska osób starszych, jak również inicjatywy jednostek samorządu lokalnego oraz niezależnych organizacji pozarządowych.

W roku 2023 na terenie powiatu wołomińskiego, w ramach bezpośrednich działań na rzecz środowiska seniorów, realizowano zadania w następujących obszarach: promocja i ochrona zdrowia; pomoc społeczna; wspieranie osób niepełnosprawnych; przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy.

Działania

3) Utworzenie dziennych domów pobytu dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży.

Realizatorzy gminni: OPS-y;

Realizacja: 2017 – 2025

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie w 2023 r. realizował zadanie własne gminy polegające na prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w ośrodku wsparcia, które jest współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w ramach Programu Wieloletniego „Senior +” na lata 2021- 2025. Celem głównym Dziennego Domu Senior+ (dalej DDS+) jest prowadzenie placówki wsparcia dziennego, która posiada infrastrukturę pozwalającą na aktywne i komfortowe spędzanie wolnego czasu. Pracownicy DDS+ starają się wesprzeć i zmotywować podopiecznych do aktywnego uczestnictwa w zajęciach, które mają na celu podtrzymanie i poprawę ich kondycji fizycznej i psychicznej. Ważnym celem realizowanym w ośrodku jest, zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe, oraz aktywne współdziałanie w środowisku, podczas różnych spotkań sąsiedzkich, międzypokoleniowych, oraz z uczestnikami innych placówek. W DDS+ w 2023 roku było 15 miejsc, dla osób po 60 roku życia, z terenu gminy Wołomin, nieaktywnych zawodowo, samotnych lub takich, które są pozostawione przez członków rodziny w domach przez cały dzień, dla osób, których dochody nie pozwalają na zapewnienie stałej opieki z zewnątrz. OPS w Wołominie w 2023 r. skierował 16 osób po 60 roku życia, z terenu gminy Wołomin, nieaktywnych zawodowo, o zmniejszonej sprawności psychoruchowej, samotnych, lub takich które są pozostawione przez członków rodziny w domach przez cały dzień. Usługi świadczone przez DDS+ podzielone są według obszarów z oferty: prozdrowotnej, edukacyjnej, terapeutycznej, kulturalnej, rekreacyjnej, opiekuńczej oraz socjalnej.
- Uchwałą 698/LIII/2022 z 19 grudnia 2022 r. Rada Miejska w Radzyminie, zlikwidowała gminną jednostkę organizacyjną – Placówkę Wsparcia Dziennego w Radzyminie, działającą pod nazwą „Radzyński Klub Inspiracji”. Prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego zostało zlecone do realizacji organizacji pozarządowej – Fundacji Idylla z Warszawy, na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Placówka Wsparcia dziennego znajduje się w Radzyminie przy ul. 11 Listopada 2. Do placówki przyjmowane są dzieci (6-12 lat) i młodzież (13-18 lat) w szczególności z rodzi dysfunkcyjnych, wielodzietnych, będących w trudnej sytuacji materialnej, niezaradnych życiowo, zagrożonych uzależnieniami i przemocą. Są to dzieci i młodzież, która potrzebuje wsparcia w obszarach: wychowawczym, opiekuńczym i edukacyjnym. Placówka dysponuje 30 miejscami i czynna jest w dni powszednie w godz. 14 - 19 z jednomiesięczną przerwą w trakcie wakacji. Zajęcia realizowane w placówce: socjoterapia, warsztaty profilaktyczne obejmujące programy profilaktyczne rekomendowane „Fred Goes Net” i „Przyjaciele Zippiego”; zajęcia integracyjne; wycieczki jednodniowe; konsultacje indywidualne z psychologiem, pedagogiem i terapeutami dla dzieci i młodzieży; „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”. Codziennie, każdy z uczestników otrzymywał ciepły

pośilek. **Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówki - 353 3999,00 zł (środki z budżetu gminy).**

- Klubu Senior+ utworzono w 2018 roku w Gminie Tłuszcz **dla 15 osób**. Klub został utworzony w celu zwiększenia aktywnego uczestnictwa seniorów (osób nieaktywnych zawodowo w wieku 60+) w życiu społecznym oraz zapewnienia im wsparcia przez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej.
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tłuszczu prowadzi również trzy **Placówki Wsparcia Dziennego** na terenie gminy Tłuszcz: Punkt Pomocy Dziecku i Rodzinie w Tłuszczu, Świetlica Środowiskowa w Jasienicy i Świetlica Środowiskowa w Strykach. Placówki działają w ramach struktur Ośrodka Pomocy Społecznej w Tłuszczu na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Placówki Wsparcia Dziennego to ważna forma pomocy w opiece i wychowaniu dzieci, skierowaną w szczególności do rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zagrożonych wykluczeniem społecznym, o niskim statucie społecznym oraz pozostałych mieszkańców i bywalców zajęć placówki. W każdej placówce pracuje wychowawca, którego zadaniem jest zapewnienie dzieciom między innymi pomocy w nauce, rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań i pasji podopiecznych. W naszych placówkach realizujemy wolontariat rówieśniczy (młodzież wykonuje zadania na rzecz dzieci) oraz wolontariat przeprowadzany przez osoby dorosłe najczęściej są to rodzice lub seniorzy. Placówki współpracują w lokalnymi stowarzyszeniami – Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych „Nadzieja”, z Tłuszcza i Stowarzyszenie na Rzecz Organizowania Społeczności Lokalnych AB OVO z Tłuszcza. Uczestnicy Punktu Pomocy Dziecku i Rodzinie – Placówka Wsparcia Dziennego mają zapewnioną opiekę i pomoc specjalistyczną zarówno bezpłatnie jak i odpłatnie.

W 2023 roku do Placówek Wsparcia Dziennego w gminie Tłuszcz uczęszczało 255 dzieci: Punkt Pomocy Dziecku i Rodzinie w Tłuszczu - 182 dzieci, Świetlica Środowiskowa w Jasienicy – 39 dzieci, Świetlica Środowiskowa w Strykach - 34 dzieci. **Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówki - 193 617,80 zł (środki z GKRPA).**

- Od stycznia 2019 roku w strukturze organizacyjnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Ząbkach funkcjonuje Klub Senior+ **dla 25 osób**. W ramach prowadzonej działalności w 2023 roku odbyły się zajęcia ruchowe – gimnastyka, zajęcia taneczne, integracyjne i relaksacyjne. Ponadto odbyły się wykłady z różnych dziedzin życia – warsztaty rękodzielnicze/ manualne, warsztaty edukacyjne a także brali udział w wydarzeniach kulturalnych. **Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówki – 112 737,38 zł, z czego 99 889,18 zł to środki z budżetu gminy**
- W 2019 roku Gmina Dąbrówka przystąpiła do realizacji Programu Wieloletniego „Senior +”, w ramach którego od stycznia 2020 roku swoją działalność rozpoczął Klub Senior+ przeznaczony **dla 15 uczestników**. W ramach działalności klubu w 2023 r. realizowano działania z w postaci zajęć ruchowych, warsztatów teatralnych, warsztatów wokalnych, wycieczek i spotkań integracyjnych, warsztatów plastycznych, warsztatów coachingowych, a także warsztatów dotyczących zdrowia.
- Na terenie Gminy Poświętne w 2020 roku zostały utworzone dwa „Kluby Senior+” w miejscowości Poświętne oraz Międzyłесь. Obydwie placówki są przeznaczone **dla 20 uczestników**. Kluby powstały z myślą o osobach, które nie będąc już aktywne zawodowo, chcą aktywnie spędzać czas, rozwijać swoje zainteresowania, pasje czy poszerzać wiedzę. Głównym celem powstania klubu było stworzenie seniorom miejsca i warunków do spotkań, w trakcie których będą mogli ciekawie spędzać czas.
- Na terenie Gminy Klembów w 2021 r. w ramach Wieloletniego rządowego programu „Senior + na lata 2015- 2020. został utworzony Klub Senior+. Klub jest ośrodkiem wsparcia działającym

w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klembowie, świadczącym usługi dla osób w wieku 60+, nieaktywnych zawodowo i zamieszkujących na terenie gminy Klembów. Główne cele, jakie przyświecają idei tworzenia takich miejsc to: organizowanie form wsparcia dostosowanych do potrzeb, oczekiwań i możliwości seniorów, zaspokajanie potrzeb towarzyskich, kulturalnych, edukacyjnych i społecznych, świadczenie pomocy w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, motywowanie seniorów do działań na rzecz samopomocy i działań wolontarystycznych, integracja ze środowiskiem lokalnym. W 2023 roku odbyło się 311 godzin zajęć w Klubie Senior+, w tym: warsztaty z psychomotoryki, trening pamięci i koncentracji, warsztaty plastyczne, kulinarno-dietetyczne, integracyjne oraz edukacyjno-wyjazdowe. **W zajęciach klubu w 2023 r. brało udział 21 osób.**

- Na terenie Gminy Jadów w miejscowości Nowiki powstał Klub Senior+. Roboty budowlane zakończyły się w grudniu 2023 roku natomiast Klub rozpocznie swoją działalność w 2024 roku.

Działania

4) Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej na terenie powiatu.

Realizatorzy gminni: OPS-y

Realizacja: 2017 – 2025

Na terenie powiatu wołomińskiego działają dwa domy pomocy społecznej prowadzone przez samorząd powiatowy, są to:

- Dom Pomocy Społecznej przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych i osób z chorobą Alzheimera w Radzyminie - **dla 107 osób;**
- Dom Pomocy Społecznej przeznaczony dla osób w podeszłym wieku w Zielonce – **dla 67 osób.**

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t. j. Dz. U. z 2023 poz. 901) dokumenty do domu pomocy społecznej kompletuje ośrodek pomocy społecznej właściwy dla miejsca zamieszkania osoby zainteresowanej. Ośrodek pomocy społecznej wydaje również decyzję o skierowaniu do wybranego domu i decyzję o odpłatności, które są podstawą dla PCPR-u do wydania decyzji o umieszczeniu w danym DPS-ie.

W 2023 roku średni miesięczny koszt utrzymania w domach wynosił: DPS Radzymin – 6 170,06 zł, DPS Zielonka – 6 431,35 zł.

Tabela 42. Odpłatność gmin za pobyt w domu pomocy społecznej (zadanie własne).

Lp.	Gmina	Liczba osób 2022	Kwota świadczeń 2022	Liczba osób 2023	Kwota świadczeń 2023
1	Wołomin	94	3 620 408 zł	98	4 210 246 zł
2	Zielonka	30	1 011 160 zł	33	1 326 149 zł
3	Ząbki	21	794 763 zł	28	1 060 275 zł
4	Radzymin	33	986 261 zł	29	1 094 412 zł
5	Dąbrówka	8	292 595 zł	9	359 832 zł
6	Kobyłka	37	1 362 655 zł	39	1 708 701 zł
7	Poświętne	2	82 115 zł	2	96 277 zł
8	Tłuszcz	23	831 484 zł	21	858 717 zł
9	Klembów	9	301 034 zł	14	468 775 zł
10	Jadów	10	325 905 zł	9	412 053 zł
11	Strachówka	3	141 030 zł	4	173 781 zł
12	Marki	27	1 198 816 zł	28	1 391 977 zł
RAZEM		297	10 948 226 zł	314	13 161 195 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej za 2023 r.

Działania

5) Tworzenie gminnych i powiatowej Rady Seniorów

Realizatorzy: gminy, powiat wołomiński

Realizacja: 2017 – 2025

Na terenie powiatu wołomińskiego w gminach: Wołomin, Marki i Radzymin zostały utworzone rady seniorów:

- **Wołomińską Radę Seniorów powołano** Uchwałą Nr XXXVIII-66/2014 Rady Miejskiej w Wołominie z dnia 29 maja 2014 roku.
- **Marecką Radę Seniorów powołano** Uchwałą Nr LIV/443/2017 Rady Miasta Marki z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie powołania Mareckiej Rady Seniorów i nadania jej statutu a następnie Uchwałą Nr VII/81/2019 Rady Miasta Marki w sprawie zmiany Uchwały Nr LIV/443/2017 Rady Miasta Marki z dnia 29 listopada 2017 roku w sprawie powołania Mareckiej Rady Seniorów i nadania jej Statutu.
- **Gminną Radzymińską Radę Seniorów powołano** Uchwałą Nr 729/LVI/2023 Rady Miejskiej w Radzyminie z dnia 30 stycznia 2023 roku.

Celem działania Rad jest m.in. integracja, wspieranie i reprezentowanie środowiska osób starszych na zewnątrz poprzez:

1. ściśle współpracę z władzami gminy przy rozstrzyganiu istotnych spraw seniorów;
2. integrację i wspieranie środowiska osób starszych oraz reprezentowanie zbiorowych potrzeb osób starszych;
3. przedstawianie propozycji w zakresie ustalania priorytetów i działań na rzecz seniorów;
4. zgłaszanie uwag do przekazanych do zaopiniowania aktów prawa miejscowego;
5. wspieranie różnorodnych form działalności kulturalnej i edukacyjnej;
6. dążenie do odtwarzania i umacniania więzi międzypokoleniowych więzi społecznych;
7. wydawanie opinii, formułowanie wniosków służących rozwojowi działalności na rzecz seniorów, czynne uczestnictwo w tworzeniu długofalowej polityki senioralnej gminy;
8. upowszechnianie wiedzy o potrzebach, prawach i możliwościach, a przede wszystkim wzmacnianie wpływu seniorów na decyzje podejmowane przez władze lokalne, w tym na jakość usług przeznaczonych dla tej grupy wiekowej.

Działania

6) Utworzenie Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

Koordynatorzy gminni: OPS-y, gminy poza: Tuszczem, Wołominem, Zielonką

Realizacja: 2017 – 2025

W kilku gminach powiatu zostały powołane Uniwersytety Trzeciego Wieku:

1. Wołomiński Uniwersytet Trzeciego Wieku, ul. Mariańska 7, 05-200 Wołomin;
2. Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Ośrodku Kultury w Zielonce, ul. Literacka 20, 05 - 220 Zielonka;
3. Uniwersytet Trzeciego Wieku w Tuszczu, ul. Warszawska 10, 05-240 Tuszcz;
4. Marecki Uniwersytet Trzeciego Wieku, ul. Piłsudskiego 37, 05-270 Marki;
5. Radzymiński Uniwersytet Otwarty ul. Konstytucji 3 Maja 15, 05-250 Radzymin;
6. Kobyłkowski Uniwersytet Trzeciego Wieku Al. Jana Pawła II 22, 05-230 Kobyłka,

które realizują różne formy aktywności umysłowej, fizycznej, kulturalnej czy krajoznawczej wyrażających się w organizacji wielu wykładów, spotkań z ciekawymi ludźmi, organizacji różnych form medytacji, wyjazdów do kin i teatrów oraz organizacji wycieczek do miejsc kultu, historycznych czy ciekawych przyrodniczo i krajobrazowo.

Działania

7) Utworzenie Ośrodków Kultury i Sportu

Realizatorzy: gmina Jadów; gmina Strachówka.

Realizacja: 2017 – 2025

Gminny Ośrodek Kultury w Jadowie znajduje się przy ul. Jana Pawła II 17. GOK prowadzi wielokierunkową działalność polegającą na rozpoznawaniu i zaspokajaniu potrzeb oraz zainteresowań społeczności lokalnej w dziedzinie kultury, rekreacji, turystyki, sportu i promocji gminy. Ośrodek otwarty jest w godzinach: wtorek 9.00 - 18.00, środa 8.00 - 18.00, czwartek 9.00 - 18.00, piątek 8.00 - 17.00, sobota 10.00 - 16.00. W skład GOK wchodzi Ośrodek Kultury w Jadowie oraz świetlice wiejskie w Starowoli i Wujówce.

2. Cel 2. Usprawnienie systemu organizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kierowania do domów pomocy społecznej.

Działania

- 1) *Konieczność przyjęcia przez gminy zasad zlecania usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych przez gminy (np. Marki, Tłuszcz) podmiotom zarejestrowanym na terenie powiatu oraz kierowania mieszkańców gmin w pierwszej kolejności do domów pomocy społecznej powiatu wołomińskiego.*

Realizatorzy gminni: gminne OPS-y

Realizacja: 2017 - 2025

Zasadą jest kierowanie osób do domów pomocy społecznej najbliższej miejsca zamieszkania. Aktualnie w 2 domach pomocy społecznej na terenie powiatu funkcjonuje średniorocznie ok. 20 wolnych miejsc w sytuacji, gdy osoby z powiatu wołomińskiego deklarujące chęć pójścia do DPS są kierowane do DPS komercyjnych czy prowadzonych przez administrację publiczną, ale na terenie innego powiatu. Odpłatność za pobyt trafia więc do innych powiatów i nie wraca do jednostek samorządowych jako dochód z tytułu udziału w podatkach. Usługi opiekuńcze zlecane dotąd podmiotowi spoza powiatu wołomińskiego w Gminie Tłuszcz i Marki oraz w Gminie Kobylka i Jadów, aktualnie zlecane są Spółdzielni Socjalnej „Pożytek” z siedzibą w Tłuszczu oraz Spółdzielni Socjalnej „Podkowa” z siedzibą w Kobylce. Stawka za godzinę usługi Spółdzielni Socjalnej „Podkowa” w 2023 roku wynosiła 34,99 zł.

F. UBÓSTWO, BIEDA, NIEDOSTATEK

1. Cel 1. Tworzenie programów pomocowo-wspierających z udziałem gmin oraz organizacji pozarządowych, uczestnictwo w programach regionalnych i krajowych

Działania

- 1) *Uczestnictwo w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020.*

Koordynatorzy gminni: OPS-y;

Współrealizatorzy: organizacje pozarządowe.

Realizacja: 2017 – 2025

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ) – Podprogram 2021 Plus jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Fund for European Aid to the Most Deprived – FEAD). Program został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Cel Programu to **udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków.**

Pomoc jest udzielana w postaci artykułów spożywczych lub posiłków, przekazywanych bezpłatnie np. osobom bezdomnym. W ramach Programu i z wykorzystaniem żywności mogą być również organizowane działania w formie:

- warsztatów kulinarnych z udziałem ekspertów kulinarnych, kuchmistrzów i dietetyków,
- warsztatów dietetycznych i dotyczących zdrowego żywienia,
- programów edukacyjnych wskazujących zasady zdrowego żywienia przeciwdziałania marnotrawieniu żywności,
- warsztatów edukacji ekonomicznej (budżet domowy, ekonomiczne prowadzenie gospodarstwa domowego).

Do otrzymania pomocy osoby i rodziny, spełniające kryteria, kierowane są przez ośrodki pomocy społecznej do Punktów wydawania żywności.

W 2023 roku Gminy z terenu powiatu wołomińskiego, głównie przez ośrodki pomocy społecznej, uczestniczyły w Programie Operacyjnym „Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ)” – Podprogram 2023 m. in.:

1. W Gminie Kobyłka w ramach podpisanej umowy z Bankiem Żywności na odbiór i dystrybucję żywności w m-cu marzec 2023 r. odbyło się wydawanie żywności otrzymanej z Banku Żywności. **Żywność otrzymało 252 osoby, na łączną kwotę 15 322,27 zł, w ilości 2 ton 376 kg.**
2. Ośrodek Pomocy Społecznej współpracując z Caritas Diecezji Warszawsko – Praskiej w ramach „Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, Podprogram 2021 Plus” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w 2023 r. wydał skierowania dla 138 rodzin (257 osób) do otrzymywania produktów żywnościowych. Żywność była przekazywana cyklicznie i nieodpłatnie mieszkańcom gminy Wołomin. Obejmowała ona artykuły spożywcze tj.: artykuły skrobiowe, warzywne i owocowe, mleczne, mięsne, cukier, mąka i tłuszcze. OPS w ramach programu POPŻ w 2023 r. wydał skierowania do Parafialnych zespołów Caritas: Parafii Rzymskokatolickiej Matki Bożej Królowej Polski, ul. Kurkowa 35, 05-200 Wołomin; Rzymskokatolickiej Parafii św. Józefa Robotnika, ul. J. Piłsudskiego 44, 05-200 Wołomin; Parafii Rzymskokatolickiej Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Duczkach ul. Willowa 9, 05 - 200 Wołomin.
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuszczu w 2023 r. objął wsparciem w dystrybucji produktów żywnościowych **łącznie 221 osób**. W 2023 r. wydał osobom najbardziej potrzebującym łącznie 401 paczek, co daje ponad 3 tony żywności z Banku Żywności.
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie kwalifikował i wydawał skierowania osobom, które spełniały kryteria ww. programu. **Pomocą żywnościową w roku 2023 objęto 153 osoby.**
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jadowie w 2023 r. podpisał umowę z Bankiem żywności w Siedlcach na realizację zadań z zakresu dystrybucji artykułów żywnościowych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020. Z tej formy pomocy **skorzystało 90 osób**.
6. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strachówce w 2023 r. realizował zadania z zakresu dystrybucji artykułów żywnościowych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020. **Z tej formy pomocy skorzystało 187 osób.**

Działania

2) *Uczestnictwo gmin w pomocowych Programach unijnych i regionalnych.*

3) *Tworzenie Programów lokalnych zgodnie z zapotrzebowaniem.*

Realizatorzy gminni: OPS-y;

Współrealizatorzy: organizacje pozarządowe.

Realizacja: 2017 – 2025

Gminy z terenu powiatu wołomińskiego uczestniczyły w programach unijnych i regionalnych. Aktywność projektowo-konkursowa jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w 2023 r. polegała głównie na realizacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, udziału w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej oraz na realizacji programów osłonowych.

- Od 2022 roku Miasto Zielonka uczestniczy (jako partner) w projekcie realizowanym przez Warszawę w partnerstwie z dziewięcioma innymi gminami (Grodzisk Mazowiecki, Jabłonna, Karczew, Legionowo, Marki, Pruszków, Raszyn, Wieliszew, Żyrardów), we współpracy z warszawskimi ośrodkami pomocy społecznej, Centrum Usług Społecznych "Społeczna Warszawa", Stołecznym Centrum Opiekuńczo-Lecznym oraz 14 warszawskimi domami pomocy społecznej. Głównym celem projektu „Budowa i wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia usług opiekuńczych opartego na narzędziach TIK na terenie Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (E-Opieka)” jest nie tylko poprawa jakości życia osób korzystających z usług opiekuńczych ale i wspieranie dalszej digitalizacji usług obszaru pomocy społecznej. W ramach programu zostanie utworzony i wdrożony system zarządzania usługami opiekuńczymi, integrujący wszystkie działania poczynając od wydania decyzji administracyjnej, przez elektroniczne ewidencjonowanie świadczonych usług, na rozliczeniach odpłatności kończąc. Warto zaznaczyć, iż dostęp do niektórych funkcji systemu będą posiadać świadczeniobiorcy lub ich rodziny. Drugim elementem wdrożonym w ramach projektu będzie system teleopieki. Usługa polegać będzie na monitorowaniu świadczeniobiorcy w miejscu zamieszkania przy pomocy urządzeń elektronicznych tj. opaski monitorujące funkcje życiowe, czujniki gazu, czujniki czadu. Zgodnie z założeniami, w przypadku zagrożenia urządzenia zintegrowane z systemem wyślą sygnał do centrum reagowania. W grudniu 2023 roku program został ostatecznie wdrożony, pierwsze osoby otrzymały opaski monitorujące.
Ponadto Miasto Zielonka realizuje Program Wspierania Rodziny dla Miasta Zielonka na lata 2023-2025, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobyłce w 2023 roku realizował Program „Korpus Wsparcia Seniorów” edycja 2023. W roku 2023 kontynuowano realizację programu „opieki na odległość” i przyjęto uchwałę w sprawie programu osłonowego „Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2023” . W 2023 r. 36 seniorów z Kobyłki otrzymało bezpłatnie opaski bezpieczeństwa mające poprawiać bezpieczeństwo oraz możliwość samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania. Całkowity koszt realizacji programu wynosił 30 485 zł. Opaski są wyposażone m.in. w przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS, detektor upadku, lokalizator GPS, czujnik zdjęcia opaski. Opaska jest połączona z usługą operatora – wciśnięcie guzika alarmowego umożliwia połączenie się ze stale gotową do interwencji centralą. Po odebraniu zgłoszenia dyspozytor podejmuje decyzję o dalszych działaniach i sposobie udzielenia pomocy seniorowi. W zależności od sytuacji może wezwać służby ratunkowe, poprosić o interwencję opiekunów seniora lub pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, a także zapewnić wsparcie psychiczne przez telefon. „Opieka na odległość” to nowoczesna forma opieki nad osobami starszymi. Daje ona możliwość bieżącego monitorowania stanu zdrowia seniora w miejscu jego zamieszkania, a także pozwala na natychmiastową reakcję w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia. W roku sprawozdawczym

do centrum obsługi wpłynęło 100 zgłoszeń od seniorów, zgłoszenia zostały zakończone udzieleniem wsparcia przez telefon – żadne zgłoszenie nie wymagało interwencji służb medycznych.

- W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Markach realizował program osłonowy przyjęty uchwałą nr LXV/687/2023 Rady Miasta Marki z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie przyjęcia lokalnego programu osłonowego „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023 (Moduł I). Program skierowany był do mieszkańców Miasta Marki. Celem programu było zapewnienie usług wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej poprzez świadczenie usług wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie gminy, wpisujących się we wskazane w programie obszary. Usługi wsparcia świadczone w programie obejmowały: wsparcie społeczne, wsparcie w wykonywaniu czynności dnia codziennego. W programie udział wzięło 22 osoby.
- W 2020 roku 2020 Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzyminie wystąpił z wnioskiem o dofinansowanie projektu pn. „NOWY STANDARD” z Europejskiego Funduszu Społecznego z Działania 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej, z Poddziałania 9.2.1. Zwiększenie dostępności usług społecznych. Wniosek został pozytywnie oceniony i rekomendowany do dofinansowania. Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług społecznych na terenie Gminy Radzymin dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez realizację usług w formie dziennej stacjonarnej w Klubie Seniora. Grupą docelową będą osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym osoby starsze 60 +, osoby z niepełnosprawnościami, osoby z problemami zdrowotnymi. Okres projektu: 01.08.2021 r. – 31.12.2023 r. Wartość projektu wynosi **678 166,50 zł**.

W projekcie realizowane są trzy zadania. W pierwszym zadaniu został uruchomiony Klub Seniora. Cele Klubu to: aktywizacja społeczna i twórcza osób niesamodzielnych, integracja środowiska osób, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczenia osób, upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, organizowanie wykładów, prelekcji ekspertów różnych dziedzin, organizowanie zajęć sportowych i imprez okolicznościowych. W drugim zadaniu prowadzony jest program społeczny: udzielanie wsparcia psychologicznego - warsztaty psychologiczne prowadzone przez psychologa, W ramach terapii prowadzone są: zajęcia artystyczne o szerokiej tematyce np. rękodzieło, rysunek, malarstwo. Zajęcia rozwijające pasję, zainteresowanie, stanowiące impuls do wyjścia z domu, aktywizację społeczną. W ramach zajęć prowadzony jest Bank Czasu tj. uczestnicy zgłaszają pomysły na wzajemną pomoc; zajęcia integracyjne stanowiące możliwość wspólnie spędzonego czasu, motywację do wychodzenia z domu; usługa masażu. W trzecim zadaniu realizowana jest aktywizacja społeczna poprzez zaangażowanie uczestników w program zdrowotny tj. gimnastyka – dobór ćwiczeń i ich intensywności do potrzeb i możliwości uczestnika, zajęcia usprawniające, stymulujące codzienne czynności, zajęcia wytrzymałościowe i relaksacyjne, nordic walking, zajęcia sportowe na świeżym powietrzu, promujące aktywność integrujące uczestników, zachęcające do wychodzenia z domów. **W 2023 r. liczba osób objętych wsparciem w projekcie wyniosła 60, kwota środków EFS 260 172,00 zł.**

- Gmina Radzymin przyjęła Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok, przyjęty Uchwałą Nr 845/LXVIII/2023 Rady Miejskiej w Radzyminie 18 grudnia 2023 roku. W ramach realizacji Gminnego Programu w roku 2023 zostały zrealizowane następujące działania:
 - 1) udzielano mieszkańcom gminy Radzymin konsultacji w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie. Zatrudnieni specjaliści świadczyli bezpłatną, interdyscyplinarną pomoc, w tym także działania interwencyjno-wspierające w zakresie problematyki przemocy domowej, problematyki alkoholowej i narkomanii, w tym prowadzili konsultacje indywidualne dla osób dotkniętych przemocą, osób uzależnionych oraz członków ich rodzin. Zakres świadczonej pomocy obejmował również osoby nieradzące sobie z emocjami. Konsultacje odbywały

się od poniedziałku do soboty przy ulicy Letniej 15. Troje specjalistów przepracowało łącznie 1731 godzin, udzieliło 1570 porad oraz 143 porady dla osób, które w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym pojawiły się pierwszy raz.

- 2) działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - 3) dyżury i posiedzenia członków Komisji odbywały się w każdą środę;
 - 4) spotkania z osobami uzależnionymi w celu motywacji do podjęcia pracy nad zmianą sposobu funkcjonowania;
 - 5) kierowanie na badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
 - 6) kierowanie do Sądu Rejonowego w Wołominie wniosków o zobowiązanie do poddania się leczeniu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego;
 - 7) opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
 - 8) uczestnictwo w grupach diagnostyczno-pomocowych, powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Radzyminie.
 - 9) przeprowadzono otwarty konkurs ofert dla organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na realizację zadań publicznych Gminy Radzymin w obszarze „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym”, w formie wsparcia realizacji zadań. Celem głównym realizacji zadań w otwartym konkursie ofert jest ograniczenie szkód związanych z problemami uzależnień chemicznych i behawioralnych oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie Gminy Radzymin.
 - 10) przeprowadzono szereg działań profilaktycznych i edukacyjnych w placówkach oświatowych dla których organem prowadzącym jest Gmina Radzymin. Działaniami objęci byli przede wszystkim uczniowie, następnie rodzice i nauczyciele
- W 2023 roku Gmina Poświętne realizowała Powiatowy Program „Rodzina 3+”. W ramach Programu udzielono świadczenie pieniężne w wysokości 50 zł na rozpoczęcie roku szkolnego dla 22 dzieci (do 18 r. ż) realizujących obowiązek szkolny w łącznej wysokości 1100 zł. Ponadto w gminie zgodnie z zapotrzebowaniem realizowane są programy: Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025; Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025; Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Poświętne na lata 2024-2026.
 - Miasto Ząbki/Ośrodek Pomocy Społecznej w Ząbkach w dniu 9 września 2023 r. podpisał umowę o dofinansowanie Projektu pn.: „Porzuć bóle i troski, Senior aktywny to senior ząbkowski” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa IX Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, Działanie 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej, Poddziałanie 9.2.1 Zwiększenie dostępności usług społecznych. Celem projektu było zwiększenie aktywności i uczestnictwa 25 osób (w tym 3 osoby ze statusem UKR) potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, mieszkańców Miasta Ząbki w życiu społecznym poprzez zindywidualizowanie działania w nowo utworzonym Klubie Seniora w Ząbkach. Okres realizacji: 01.09-31.12.2023 r. Całkowita wartość projektu wyniosła: 289 461,25 zł (z czego 231 569,00 zł – dofinansowanie ze środków europejskich; 37 629,95 zł – dotacja celowa budżetu państwa).
 - Gmina Wołomin realizuje projekt „Remont dla Seniora” dedykowany mieszkańcom gminy Wołomin, którzy ukończyli 65 lat. W ramach tego projektu wykonuje się bezpłatnie drobne naprawy remontowe. W 2023 roku z programu skorzystało 258 osób.
 - Pod koniec 2022 roku Gmina Wołomin przystąpiła do realizacji projektu „TAXI SENIOR”, który umożliwia korzystanie z bezpłatnych przejazdów dla seniorów w wieku 80+. W 2023 roku w gminie Wołomin zrealizowano 216 kursów w ramach usług TAXI Senior, czyli bezpłatnego

przejazdu dla seniorów.

- Realizacja programu „Opieka Wytchnieniowa” – edycja 2023 w ramach środków z Funduszu Solidarnościowego poprzez zapewnienie członkom rodziny lub opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniem równoważnym.

Tabela 43. Świadczenie usługi „Opieki Wytchnieniowej” z podziałem na gminy realizujące program w 2023 r.

Gmina	Liczba osób	Kwota wydatkowana na realizację usługi
Jadów	1	9 464,47 zł
Zielonka	4	21 047,00 zł
Radzymin	26	208 103,04 zł
Ząbki	18	170 112,56 zł
Wołomin	15	117 000,00 zł
Marki	18	151 732,32 zł
Kobyłka	4	34 990,76 zł
Suma	86	712 450,15 zł

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych z OPS.

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie we współpracy z Fundacją Sportu Zdrowia i Turystyki EST w ramach Programu „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” realizował usługi opieki wytchnieniowej. Skorzystało **30 osób** (w tej liczbie było 29 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz 1 dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności).
- Realizacja programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” - edycja 2023 w ramach środków z Funduszu Solidarnościowego poprzez wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym z podziałem na gminy realizujący program.

Tabela 44. Świadczenie usługi „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” z podziałem na gminy realizujące program w 2023 r.

Gmina	Liczba osób	Kwota wydatkowana na realizację programu
Poświętne	4	66 190,17 zł
Klembów	16	220 406,90 zł
Dąbrówka	24	367 075,00 zł
Tłuszcz	17	166 900,42 zł
Zielonka	11	161 526,00 zł
Radzymin	47	810 587,93 zł
Ząbki	4	89 184,47 zł
Wołomin	30	559 025, 86 zł
Marki	42	510 180,17 zł
Kobyłka	20	438 127,00 zł
Suma	215	3 389 203,92 zł

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych z OPS.

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie we współpracy ze Spółdzielnią Socjalną PODKOWA w ramach Programu „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” realizował usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością. Skorzystało **37 osób**, w tym 30 osób ze znacznym stopniem oraz 7 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Całkowita liczba wypracowanych godzin usługi asystenckiej wynosi **18 540 godzin**. Suma kosztów realizacji zadania wyniosła **684 000,00 zł**.

- Realizacja programu „Opieka 75+” – wsparcie w zakresie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób powyżej 75 roku życia, które są osobami samotnymi. – **Skorzystało 65 Osób.**

Tabela 45. Świadczenie usługi „Opieka 75+” z podziałem na gminy realizujące program w 2023 r.

Gmina	Liczba osób
Ząbki	11
Thuszcz	7
Marki	17
Kobyłka	17
Strachówka	7
Radzymin	6
Razem	65

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych z OPS.

- Realizacja Powiatowego Programu dla dzieci ze Szkół Specjalnych – **Zima z Uśmiechem (środki własne powiatu).**

Skierowany do uczniów szkół specjalnych w wieku od 8 do 24 lat, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i ze spektrum autyzmu.

Cele Programu obejmowały wzrost dbałości o zdrowie psychiczne i fizyczne, poprzez np. poznanie zasad higieny osobistej i najbliższego otoczenia, poznanie zasad zdrowego stylu życia, odkrywanie własnych zainteresowań. Koszty obejmowały ubezpieczenie uczestników, zapewnienie transportu na wycieczki, materiały pomocnicze wykorzystywane podczas zajęć plastycznych z dziećmi, a także wynagrodzenie dla opiekunów.

Tabela 46. Powiatowy program Lato/Zima z Uśmiechem – wydatkowane środki w latach 2020-2023.

Zima z Uśmiechem		Lato z Uśmiechem/ Zima z Uśmiechem		Lato z Uśmiechem		Zima z Uśmiechem	
2020		2021		2022		2023	
Liczba osób	Kwota wydatkowana	Liczba osób	Kwota wydatkowana	Liczba osób	Kwota wydatkowana	Liczba osób	Kwota wydatkowana
31	12 900,53 zł	21 (Zima)	54 475,00 zł	38	46 275,78 zł	32	18 740,81 zł
		30 (Lato)	50 303,87 zł				

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

2. Cel 2. Wsparcie rodzin poprzez system ulg i zniżek, pomoc w naturze oraz pomoc w trudnej sytuacji materialnej

Działania

1) Uczestnictwo w Ogólnopolskim programie polityki prorodzinnej „Karta Dużej Rodziny” zgodnie z Ustawą o Karcie Dużej Rodziny.

Realizatorzy: Gminy

Realizacja: 2017 – 2025

Jednym z działań wspierających rodziny wielodzietne z terenu powiatu wołomińskiego jest realizacja ustawy z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny.

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego

kraju. Posiadanie Karty ułatwia dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia. W praktyce Karta Dużej Rodziny zapewnia zniżki przy zakupie żywności i kosmetyków, odzieży i obuwia, książek, zabawek oraz paliwa. Obniża także koszty rachunków za usługi telekomunikacyjne czy bankowe. Pozwala na tańsze przejazdy pociągami i komunikacją publiczną w wybranych miejscowościach. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mogą korzystać z oferty ponad 36 tys. miejsc zgłoszonych przez firmy i instytucje z całej Polski. Karta przysługuje niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom, z co najmniej trójką dzieci, a od początku 2019 roku również rodzicom, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu przynajmniej troje dzieci.

Tabela 47. Karta Duża Rodzina w gminach na terenie powiatu wołomińskiego.

Lp.	Gmina	Kto realizuje	Od kiedy	Liczba wydanych kart od początku realizacji projektu	Liczba wydanych kart w 2021 r.
1	Wołomin	Urząd Miasta, Wydział Polityki Społecznej	05.12.2014 r.	11 479	922
2	Zielonka	Urząd Miasta, Wydział Spraw Społecznych	01.01.2015 r.	2 928	267
3	Ząbki	Urząd Miasta (od 01.05.2018r. OPS)	01.01.2016 r.	5 914	1 282
4	Radzymin	Urząd Miasta, Referat Partycypacji i Polityki Społecznej.	16.06.2014 r.	4 608	688
5	Dąbrówka	Urząd Gminy	05.12.2014 r.	2 721	901
6	Kobyłka	Urząd Miasta, Wydział Oświaty, Sportu i Spraw Społecznych	05.12.2014 r.	8 029	1 104
7	Poświętne	GOPS	Lipiec 2014 r.	1 856	454
8	Tłuszcz	OPS	16.06.2014 r.	7 657	396
9	Klembów	GOPS	05.12.2014 r.	2 297	521
10	Jadów	GOPS	05.01.2015 r.	1 724	133
11	Strachówka	OPS	05.12.2014 r.	493	30
12	Marki	Urząd Miasta (od 01.01.2018r. OPS)	31.10.2014 r.	5 260	683
Razem				54 966	7 381

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez gminy.

Działania

2) *Realizacja Powiatowego Programu Polityki Prorodzinnej „Powiatowa Karta Rodziny”.*

Koordynator: WOZ;

Współrealizatorzy: gminy uczestniczące w Programie

Realizacja: 2017 – 2025

Program Polityki Prorodzinnej „Powiatowa Karta Rodziny” realizowany jest od 2012 roku. Od początku realizacji do chwili obecnej wydano ponad 11 989 kart. W 2023 roku wydano łącznie 1 256 Powiatowych Kart Rodziny, z tego 331 nowych kart oraz 925 kart z nowym okresem ważności. W roku 2023 powiat przeznaczył 450 000 zł na realizację Programu, co oznacza 60% jego wartości, a kolejne 40% wartości dołączyły gminy.

Informacje dot. Powiatowej Karty Rodziny (m.in. inf. o niezbędnych dokumentach, katalog ulg i zniżek, listę partnerów programu) można uzyskać na stronie internetowej: <http://www.takrodzina.pl/>

W 2023 r. powiat wołomiński udzielił następującym gminom, które przystąpiły do realizacji Programu, pomocy finansowej w formie dotacji celowej:

Tabela 48. Powiatowa Karta Rodziny w gminach na terenie powiatu wołomińskiego w 2023 r.

Lp.	Gmina	Liczba wydanych kart w 2023 r	Wysokość udzielonej dotacji
1.	Dąbrówka	332	103 200 zł
2.	Poświętne	10	1 500 zł
3.	Radzymin	451	111 000 zł
4.	Tłuszcz	65	70 000 zł
5.	Zielonka	398	132 500 zł
Razem		1256	418 200 zł

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Wydziału Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego.

Działania

3) Uczestnictwo w Wieloletnim Programie wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”.

4) Organizacja gminnych punktów dystrybucji żywności w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020.

Koordynatorzy gminni - OPS-y.

Realizacja: 2017 – 2025

Pomoc w dożywianiu realizowana jest na podstawie Uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023. Program wykonywany jest zgodnie z porozumieniem z Wojewodą Mazowieckim. Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach, znajdujących się w trudnej sytuacji oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych.

Realizacja Programu „Posiłek w domu i szkole” to najbardziej kompleksowe wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej udzielane w ramach systemu pomocy społecznej. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafia do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych – spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe. oraz kryterium dochodowe.

Tabela 49. Zasiłki celowe przyznawane w ramach programu wieloletniego „Posiłek w domu i w szkole”.

Gmina	Liczba osób 2019	Kwota świadczeń 2019	Liczba osób 2020	Kwota świadczeń 2020	Liczba osób 2021	Kwota świadczeń 2021	Liczba osób 2022	Kwota świadczeń 2022	Liczba osób 2023	Kwota świadczeń 2023
Wołomin	423	401 637	415	542 703	447	609 425	673	519 010	517	522 783
Zielonka	87	63 299	87	37 922	135	64 176	75	62 820	69	77 738
Ząbki	171	89 150	211	145 381	196	138 204	128	78 020	151	183 710
Radzymin	139	35 280	153	69 880	116	64 660	101	50 680	99	50 200
Dąbrówka	28	12 050	26	16 150	30	14 600	25	16 907	29	19 950
Kobylka	167	143 739	183	202 516	152	154 565	110	118 739	47	43 686
Poświętne	7	1 950	18	6 800	32	16 500	38	19 850	29	12 100
Tłuszcz	115	73 999	126	89 278	116	88 209	87	97 045	84	55 373
Klembów	51	21 794	57	26 493	45	25 603	32	16 900	26	12 300
Jadów	24	9 650	54	23 370	38	17 450	31	15 700	22	11 750
Strachówka	6	2 400	23	18 098	17	13 630	24	15 000	19	13 600
Marki	382	215 000	298	306 400	277	350 780	233	283 435	396	278 500
RAZEM	1600	1 069 948 zł	1651	1 484 991 zł	1 601	1 557 802 zł	1 557	1 294 106 zł	1 488	1 281 690 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej w okresie od 2019 r. - 2023 r.

Tabela 50. Posiłki w ramach programu wieloletniego „Posilek w domu i w szkole”.

Gmina	Liczba osób 2019	Kwota świadczeń 2019	Liczba osób 2020	Kwota świadczeń 2020	Liczba osób 2021	Kwota świadczeń 2021	Liczba osób 2022	Kwota świadczeń 2022	Liczba osób 2023	Kwota świadczeń 2023
Wołomin	621	492 867 zł	495	306 647 zł	380	238 969	373	317 859	334	305 405
Zielonka	79	67 077 zł	57	37 922 zł	68	45 465	76	65 337	67	95 918
Ząbki	121	80 296 zł	108	35 590 zł	83	42 259	74	42 809	68	68 955
Radzymin	126	65 321 zł	93	25 433 zł	93	47 477	109	93 622	97	85 743
Dąbrówka	101	43 854 zł	72	15 648 zł	51	15 695	33	14 384	27	10 272
Kobyłka	178	136 261 zł	127	77 484 zł	147	125 435	145	161 261	146	204 199
Poświętne	142	83 356 zł	116	35 371 zł	85	49 229	80	72 502	100	125 180
Tłuszcz	113	38 001 zł	81	20 722 zł	54	26 211	64	26 596	66	49 664
Klembów	89	35 914 zł	63	12 745 zł	59	17 809	63	34 126	65	49 096
Jadów	83	33 883 zł	62	15 182 zł	54	18 089	66	28 566	61	31 900
Strachówka	54	18 127 zł	38	7 495 zł	47	13 924	46	27 530	51	30 393
Marki	152	74 779 zł	131	86 184 zł	55	23 919	58	33 251	80	55 703
RAZEM	1859	1 169 736 zł	1443	676 423 zł	1 176	664 481 zł	1 187	917 843 zł	1 162	1 112 428 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej w okresie od 2019 r. – 2023 r.

Tabela 51. Posiłki dla dzieci w ramach programu wieloletniego „Posilek w domu i w szkole”.

Gmina	Liczba osób 2019	Kwota świadczeń 2019	Liczba osób 2020	Kwota świadczeń 2020	Liczba osób 2021	Kwota świadczeń 2021	Liczba osób 2022	Kwota świadczeń 2022	Liczba osób 2023	Kwota świadczeń 2023
Wołomin	554	294 411 zł	412	128 978 zł	328	156 847	335	227 238	320	278 857
Zielonka	74	58 739 zł	52	27 431 zł	62	43 267	70	57 357	58	66 047
Ząbki	115	71 728 zł	105	32 821 zł	80	39 592	73	40 813	67	67 375
Radzymin	125	64 566 zł	92	25 217 zł	93	45 196	109	93 622	97	85 743
Dąbrówka	98	41 125 zł	70	15 044 zł	50	15 261	33	14 384	27	10 272
Kobyłka	178	136 261 zł	127	77 484 zł	125	93 973	118	120 508	127	154 391
Poświętne	139	82 528 zł	110	31 944 zł	84	44 414	74	63 886	94	117 334
Tłuszcz	112	35 383 zł	76	12 987 zł	48	11 571	62	20 215	49	21 346
Klembów	89	35 914 zł	63	12 745 zł	59	17 809	63	34 126	65	49 096
Jadów	82	31 211 zł	61	15 014 zł	54	18 089	66	28 566	61	31 900
Strachówka	53	17 467 zł	38	7 495 zł	47	13 924	46	27 530	51	30 393
Marki	152	74 779 zł	95	53 454 zł	52	19 270	53	25 335	78	46 978
Razem	1771	944 112 zł	1301	440 614 zł	1 082	519 213 zł	1 102	753 580 zł	1 094	959 732 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej w okresie od 2019 r. - 2023 r.

IV. PODSUMOWANIE

Analizując dane i informacje przekazane przez podmioty odpowiedzialne i uczestniczące w realizacji zadań strategicznych można stwierdzić, że zdecydowana większość założonych kierunków działań została zrealizowana lub jest w trakcie realizacji. Podejmowane działania przyczyniają się do łagodzenia skutków dominujących problemów społecznych.

Wielokierunkowy model podejścia do rozwiązywania problemów społecznych potwierdza, iż Powiat posiada duży potencjał podmiotów życia społecznego zaangażowanych w realizację Strategii 2025, który pozwala w miarę możliwości optymalnie wykorzystać własne zasoby do udzielania pomocy osobom, rodzinom i grupom społecznym oczekującym wsparcia.

Dzięki rozwojowi form pomocy w postaci poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapii, warsztatów, wyspecjalizowanej pracy socjalnej uzyskano między innymi zmniejszenie skali zjawiska wykluczenia społecznego, wzmocnienie rodzin oraz wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.

Obserwacja lokalnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych ostatnich lat prowadzi do wniosku, że pomimo ogólnej poprawy sytuacji materialnej rodzin najuboższych w wyniku spadku poziomu bezrobocia i wprowadzenia form finansowego wspierania rodzin z dziećmi, w dalszym ciągu pozostaje grupa beneficjentów społecznego wsparcia, która jest „niewrażliwa” na zmieniające się otoczenie. Dowodzi to faktu, iż u podstaw ubóstwa i innych kluczowych problemów społecznych nie zawsze leży brak pracy. Nierzadko są to problemy o podłożu psychologicznym i osobowościowym, zwane szeroko pojętą „wyuczoną bezradnością”. Dlatego należy zaznaczyć, że długoterminowa i trwała poprawa sytuacji osób w kryzysie wymaga przede wszystkim takich rozwiązań, które pomogą korygować niewłaściwe, destrukcyjne postawy i zmotywują do zmian, a także wspomogą rodziny we właściwym wypełnianiu ich funkcji.

Biorąc pod uwagę, iż postawy i cechy osobowościowe kształtują się od najmłodszych lat, ważnym elementem jest także rozwijanie form wspierania właściwego rozwoju dzieci i młodzieży.

Wyzwaniem jest także wzrastająca liczba osób trwale niesamodzielnych z powodu problemów zdrowotnych, podeszłego wieku, uzależnień czy braku wsparcia ze strony najbliższych. W tym przypadku, poza nieodzownym wsparciem o charakterze materialnym i usługowym, konieczne jest prowadzenie działań służących rozwijaniu infrastruktury zdrowotnej i społecznej, propagujących zdrowy tryb życia i aktywne starzenie się.

Dobra współpraca kadry realizującej zadania w obszarze pomocy dziecku i rodzinie skutkuje tworzeniem spójnego systemu wsparcia dla dzieci i wychowanków opuszczających formy opieki zastępczej, co przekłada się na szybki proces usamodzielniania wychowanków. Zasadna jest kontynuacja podejmowanych działań w tym obszarze z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji.

Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami wymaga kompleksowych działań podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin, konieczna jest kontynuacja zadań w kolejnych latach.

Osoby długotrwale bezrobotne wymagają kompleksowych usług w zakresie aktywnej integracji, konieczna jest stała współpraca instytucji pomocy społecznej i rynku pracy.

W kolejnych latach należy kontynuować działania w zakresie rozwoju usług społecznych podjąć działania w zakresie tworzenia mieszkań chronionych lub wspieranych dla osób starszych, w szczególności z niepełnosprawnościami.

W obszarze wsparcia osób niepełnosprawnych inicjatywy zgłaszane przez organizacje pozarządowe uzyskują wsparcie finansowe ze środków PFRON oraz wsparcie organizacyjne ze strony powiatu i gmin - wskazana jest kontynuacja wypracowanych zasad współpracy w tym obszarze oraz rozwój nowych rozwiązań w oparciu o zdefiniowane potrzeby i dostępne programy wsparcia.

Efektywna realizacja zadań przyczynia się do wzrostu znaczenia nie tylko polityki społecznej w Powiecie. Działania realizowane w ramach Strategii 2025 rozwijają świadomość społeczną, pogłębiają wiedzę na temat problemów społecznych i metod skutecznego im przeciwdziałania.

Są jednak zadania które wymagają poszerzenia i dalszego realizowania, tj.:

- poszerzenie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi w zakresie inicjowania i wspierania systemowych rozwiązań umożliwiających podjęcie pracy, szczególnie dla osób długotrwale bezrobotnych;
- zapewnienie oraz stałe rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego, szczególnie dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów oraz zapewnienie mieszkania chronionego dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- dalsze prowadzenie działań profilaktycznych i rehabilitacyjnych;
- tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu i funkcjonowaniu Środowiskowych Domów Samopomocy;
- wspieranie inicjatyw szerzących wiedzę i podnoszących kwalifikacje osób niepełnosprawnych oraz osób długotrwale lub ciężko chorych;
- rozszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi poprzez zlecanie zadań aktywizujących społeczność lokalną;
- dalszy rozwój instytucji koordynatora i asystenta rodziny w celu wzmocnienia prawidłowego funkcjonowania rodzin;
- skoordynowanie działań różnych instytucji, w szczególności Powiatowego Urzędu Pracy i Ośrodków Pomocy Społecznej, nakierowanych na aktywizację zawodową i społeczną wspólnych klientów szczególnie młodzieży i opracowywanie wspólnych działań, mających na celu przeciwdziałanie dziedziczenia ubóstwa i bezrobocia;
- utworzenie strony internetowej (platformy) wspólnej dla wszystkich instytucji działających na rzecz osób z dysfunkcjami - gdzie osoby będą mogły znaleźć informacje o rodzajach usług i pomocy świadczonej w powiecie i poszczególnych gminach;
- stworzenie funkcjonalnej ścieżki wsparcia uwzględniającej kolejne etapy życia osoby niepełnosprawnej od urodzenia do starości;
- podwyższenie standardu i zabezpieczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania seniorów jako alternatywy umieszczenia w domu pomocy społecznej;
- tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu i funkcjonowaniu Klubów Seniora lub Dziennych Domów Pobytu;
- niezbędne jest zintensyfikowanie inicjatyw w zakresie współpracy lokalnych podmiotów na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz podnoszenie potencjału podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych;
- zintensyfikowanie promocji idei rodzicielstwa zastępczego;
- zapewnienie poradnictwa w zakresie pomocy psychologicznej, prawnej i organizacyjnej skierowanej do uchodźców z Ukrainy.

Realizacja Strategii 2025 w kolejnych latach powinna zatem dążyć do dalszego doskonalenia i w miarę potrzeby, intensyfikacji działań służących trwałej poprawie warunków życia mieszkańców powiatu wołomińskiego oraz monitorowania skuteczności tych działań.

Działania podejmowane w kolejnych latach realizacji Strategii, co do zasady stanowią działania o charakterze długofalowym i interdyscyplinarnym, a wprowadzane nowe rozwiązania i formy wsparcia powstają na kanwie doświadczeń lat poprzednich.

Zaznaczyć należy, że w niniejszym dokumencie znajdują się jedynie główne i strategiczne informacje, które stanowią kanwę całości działań, metod pracy, form wsparcia w zakresie pomocy społecznej

oraz w obszarach mających ważne znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców powiatu wołomińskiego.

Warto podkreślić, iż polityka społeczna jest zagadnieniem obszernym i wielowątkowym aby opisać ją w sposób wyczerpujący. Niezależnie jednak od skali podejmowanych działań gwarantem skuteczności i efektywności ich realizacji jest właściwa, systematyczna i nieprzerwana współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się nie tylko pomocą społeczną, ale również integracją lokalną mieszkańców Powiatu.

Efektywność podejmowanych działań w znacznej mierze uzależniona jest od posiadanych środków finansowych. Zasadne jest zatem dalsze aplikowanie przez jednostki organizacyjne powiatu o środki ze źródeł zewnętrznych, jak również zwiększenie nakładów finansowych zarówno gmin jak też Powiatu na realizację poszczególnych celów Strategii 2025.

PCPR w Wołominie nadzorowało i koordynowało prace nad przygotowaniem niniejszego raportu z realizacji podjętych działań na rzecz mieszkańców powiatu wołomińskiego.

Dokument został opracowany przez zespół zadaniowy powołany Zarządzeniem nr 5/2017 z dnia 29.08.2017 r. Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie do opracowania rocznych raportów z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025, zmienione Zarządzeniem Nr 11/2020 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie z dnia 11 maja 2020 r. oraz Zarządzeniem Nr 4/2021 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie z dnia 29 marca 2021 r. przy współpracy przedstawicieli różnych środowisk (samorządowych, pozarządowych oraz społecznych).

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie w Wołominie
Maciej Burakowski

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych gminach	8
Tabela 2. Struktura osób bezrobotnych w powiecie wołomińskim.	9
Tabela 3. Przyczyny „odpływu” osób bezrobotnych z ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy	9
Tabela 4. Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem w 2023 roku w podziale na poszczególne gminy	10
Tabela 5. Liczba zgłoszonych miejsc pracy, ich realizacja oraz procentowa efektywność.....	11
Tabela 6. Liczba rozpoczętych działalności gospodarczych w podziale na gminy wg. siedziby rozpoczętych działalności.....	13
Tabela 7. Podział osób, które otrzymały dotację w 2023 roku według wieku i płci	13
Tabela 8. Osoby korzystające z poradnictwa zawodowego w latach 2017-2023	15
Tabela 9. Liczba osób bezrobotnych skierowanych, w latach 2017-2023 do pracy w ramach robót publicznych w podziale na poszczególne gminy wg miejsca zamieszkania.	22
Tabela 10. Liczba osób skierowanych do wykonywania prac społecznie użytecznych w latach 2017-2023 w rozbiciu na poszczególne gminy powiatu wołomińskiego.	23
Tabela 11. Analiza SWOT	25
Tabela 12. Cele szczegółowe Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej	26
Tabela 13. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2022-2023.	27
Tabela 14. Liczba dzieci i pełnoletnich wychowanków przebywających w poszczególnych formach instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018-2023	27
Tabela 15. Liczba rodzinnych form pieczy zastępczej w latach 2018-2023	27
Tabela 16. Liczba dzieci i pełnoletnich wychowanków przebywających w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018-2023.....	28
Tabela 17. Informacja dot. liczby rodzin zastępczych i dzieci w poszczególnych gminach w 2023 r.	28
Tabela 18. Porozumienia w sprawie zwrotu kosztów utrzymania dzieci pochodzących z terenu powiatu wołomińskiego, umieszczonych w pieczy na terenie innych powiatów	29
Tabela 19. Porozumienia w sprawie zwrotu kosztów utrzymania dzieci pochodzących z terenu innych powiatów, umieszczonych w pieczy na terenie powiatu wołomińskiego.....	30
Tabela 20. Wsparcie dla rodzin zastępczych	31
Tabela 21. Liczba asystentów rodziny.....	34
Tabela 22. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny.	34
Tabela 23. Specjalistyczne poradnictwo rodzinne na terenie powiatu wołomińskiego.....	35
Tabela 24. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy	37
Tabela 25. Działania podejmowane na rzecz budowania społeczeństwa obywatelskiego.	49
Tabela 26. Wspomaganie i inspirowanie rozwoju idei samopomocy.....	500
Tabela 27. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o wolontariacie.....	511
Tabela 28. Podmioty ekonomii społecznej na terenie powiatu wołomińskiego.	52
Tabela 29. Liczba osób pobierających zasiłki w latach 2022-2023.....	65
Tabela 30. Liczba i kwota świadczeń - zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	66
Tabela 31. Liczba i kwota świadczeń - zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka	66
Tabela 32. Liczba i kwota świadczeń - zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności.	67
Tabela 33. Liczba i kwota świadczeń - zasiłek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat	67
Tabela 34. Liczba i kwota świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstała przed 21 rokiem życia.	68
Tabela 35. Liczba i kwota świadczeń pielęgnacyjnych	68
Tabela 36. Liczba i kwota specjalnych zasiłków opiekuńczych.....	69
Tabela 37. Liczba i kwota świadczeń opiekuńczych – ogółem	69
Tabela 38. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2018 – 2021 w Powiecie Wołomińskim, według przyczyny niepełnosprawności (osoby do 16 roku życia).....	71
Tabela 39. Liczba osób w wieku 16 i powyżej 16 lat, zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem, z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w Powiecie Wołomińskim.	71
Tabela 40: Liczba osób korzystająca z usług opiekuńczych.	80

Tabela 41. Zestawienie udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej przez poszczególne Poradnie 2022-2023	83
Tabela 42. Odpłatność gmin za pobyt w domu pomocy społecznej (zadanie własne).....	86
Tabela 43. Świadczenie usługi „Opieki Wytchnieniowej” z podziałem na gminy realizujące program w 2023 r.	93
Tabela 44. Świadczenie usługi „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej z podziałem na gminy realizujące program w 2023 r.	93
Tabela 45. Świadczenie usługi „Opieka 75+” z podziałem na gminy realizujące program.	93
Tabela 46. Powiatowy program Lato/Zima z Uśmiechem – wydatkowane środki w latach 2020-2023	94
Tabela 47. Karta Duża Rodzina w gminach na terenie powiatu wołomińskiego	95
Tabela 48. Powiatowa Karta Rodziny w gminach na terenie powiatu wołomińskiego w 2023 r.....	95
Tabela 49. Zasiłki celowe przyznawane w ramach programu wieloletniego „Posiłek w domu i w szkole”	96
Tabela 50. Posiłki w ramach programu wieloletniego „Posiłek w domu i w szkole”	97
Tabela 51. Posiłki dla dzieci w ramach programu wieloletniego „Posiłek w domu i w szkole”	97

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1: Zarejestrowane osoby bezrobotne w latach 2019-2023.	7
Wykres 2: Oferty pracy złożone w celu uzyskania informacji starosty w latach 2019-2023	22
Wykres 3: Liczba wolnych stanowisk pracy zgłoszonych przez pracodawców w latach 2019-2023 ...	12
Wykres 4: Liczba wydanych informacji starosty w latach 2019-2023.....	12
Wykres 5: Liczba osób skierowanych na roboty publiczne w latach 2017-2023.....	22
Wykres 6: Liczba porozumień zawartych z gminami w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych	23

**Raport z ewaluacji „Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego
do roku 2025”**

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	3
II. Stopień realizacji celów Strategii DO GRUDNIA-2023	5
III. Mierniki.....	10
1. Mierniki w prowadzonych procesach ewaluacyjnych dotyczących obszaru zatrudnienia.....	10
2. Mierniki w procesach ewaluacyjnych w obszarze funkcjonowania rodzin	14
3. Mierniki w procesach ewaluacyjnych w obszarze zdrowia.....	31
IV. Podsumowanie - REKOMENDACJE.....	38
V. SPIS TABEL.....	39
VI. SPIS RYSUNKÓW.....	40

Tabela: 1. Mierniki wykorzystane w procesie ewaluacji dla poszczególnych obszarów

ZATRUDNIENIE	liczba osób bezrobotnych
	katalog zawodów na które występuje zapotrzebowanie na rynku pracy
	liczba ofert pracy
	liczba i efekty przeprowadzonych szkoleń
	liczba podmiotów gospodarczych na terenie gmin i powiatu
	liczba utworzonych WTZ
	liczba utworzonych ŚDS
FFUNKCJONOWANIE RODZINY	liczba rodzin zastępczych z liczbą dzieci
	liczba rodzinnych domów dziecka z liczbą dzieci
	liczba rodzin korzystających ze świadczeń przyznawanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej
	liczba rodzin korzystających ze świadczeń przyznawanych na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych
	liczba rodzin korzystających ze świadczeń przyznawanych na podstawie innych ustawy
	liczba rodzin uczestnicząca w poszczególnych programach osłonowych
	liczba punktów poradnictwa rodzinnego ze wskazaniem rodzajów poradnictw
	liczba zatrudnionych specjalistów (w punktach poradnictwa rodzinnego)
	liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego
	liczba rodzin cudzoziemców w procesie integracji
	liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego
	liczba i zakres działania wolontariuszy zarejestrowanych w centrum wolontariatu
	liczba utworzonych i działających podmiotów ekonomii społecznej
	liczba zorganizowanych programów profilaktycznych
	liczba działających punktów/poradni rehabilitacyjnych
ZDROWIE	liczba zatrudnionych specjalistów w poszczególnych poradniach psychologiczno- pedagogicznych
	liczba osób korzystających w miejscu zamieszkania z usług opiekuńczych- specjalistycznych usług opiekuńczych
	liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności/orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności
	wysokość kwot otrzymywanych przez powiat z PFRON wraz z liczbą osób objętych wsparciem z podziałem na jego rodzaje
	liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych

Dla każdego z celów strategicznych zweryfikowano zaproponowane zakresy wskaźników, w szczególności pod kątem dostępności danych oraz możliwości interpretacji i porównania osiągniętych wartości w kolejnych latach realizacji Strategii.

ZATRUDNIENIE		
Cel	Działania	Stan realizacji
Utworzenie na terenie powiatu nowego ŚDS (typ B dla osób z upośledzeniem umysłowym)	Analiza orzecznictwa o niepełnosprawności intelektualnej w powiecie wołomińskim	Utworzenie ŚDS typ A i B przez Gminę Wołomin
	Podjęcie współpracy ze wskazanymi w analizie gminami powiatu	
	Podjęcie współpracy z podmiotem realizującym zadanie, wskazanie lokalizacji ŚDS typu B, przygotowanie dokumentacji, podjęcie kontaktu z WPS UW	
ZATRUDNIENIE		
Cel	Działania	Stan realizacji
Współpraca gminnych ośrodków pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy	Szkolenia i spotkania informacyjne dla pracowników ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowego urzędu pracy	W trakcie realizacji.
	Tworzenie i realizacja wspólnych programów aktywizacji i ograniczenia bezrobocia	W trakcie realizacji.

FUNKCJONOWANIE RODZINY		
Cel	Działania	Stan realizacji
Modernizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej do obowiązujących przepisów prawa oraz rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na rzecz powrotu dzieci do środowisk naturalnych z terenu powiatu wołomińskiego.	Zaprojektowanie i zorganizowanie kompleksowego systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	Zrealizowany: - Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021, Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022-2024 - placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego spełniające standardy.
	Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego	W trakcie realizacji.
	Wsparcie istniejących rodzin zastępczych w powiecie oraz rozwijanie współpracy z rodziną biologiczną	W trakcie realizacji.
	Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowanków opuszczających pieczę zastępczą	W trakcie realizacji.
FUNKCJONOWANIE RODZINY		
Cel	Działania	Stan realizacji
Organizacja specjalistycznego poradnictwa, blisko miejsca zamieszkania, dla rodzin w trudnej sytuacji	Utworzenie powiatowej sieci poradnictwa rodzinnego. Punkty poradnictwa w każdej gminie	Zrealizowany: utworzono powiatową sieć poradnictwa rodzinnego obejmującą wszystkie gminy powiatu - 3 punkty specjalistycznego poradnictwa oraz POIK Zielonka i SPR przy PCPR Wołomin.
	Organizowanie grup terapeutycznych, grup wsparcia dla rodzin	W trakcie realizacji.

Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o wolontariacie	W trakcie realizacji.
Wspomaganie rozwoju (organizacyjnie, prawnie) powstających i istniejących organizacji pozarządowych w zakresie możliwości pozyskiwania środków	W trakcie realizacji.
Podjęmowania i promowanie działań zmierzających do tworzenia podmiotów ekonomii społecznej	W trakcie realizacji.

ZDROWIE

Cel	Działania	Stan realizacji
Rozszerzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej i programów zdrowotnych oraz dostępnego i skuteczniejszego leczenia i rehabilitacji	Poprawa istniejącej bazy placówek służby zdrowia, zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych	W trakcie realizacji.
	Zwiększenie liczby profilaktycznych programów zdrowotnych (specjalistyczne badania przesiewowe)	W trakcie realizacji.
	Działania z zakresu promocji zdrowia	W trakcie realizacji.
	Rozszerzenie i poprawa istniejącej infrastruktury rehabilitacyjnej	W trakcie realizacji.

ZDROWIE

Cel	Działania	Stan realizacji
Zwiększenie zatrudnienia terapeutów rodzinnych i dziecięcych oraz zatrudnienie psychiatry dziecięcego	Zwiększenie środków na funkcjonowanie Powiatowych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych	Zrealizowano: • Zwiększono zatrudnienie we wszystkich PPP
	Zwiększenie zatrudnienia w ramach programów i projektów realizowanych we współpracy gmin, powiatu z organizacjami pozarządowymi	Zrealizowano: • Projekt „O! Tworzymy Twoją Przyszłość” współfinansowany z EFS. • Program „Opieka Wytchnieniowa” – edycja 2021 w ramach Funduszu Solidarnościowego. • Projekt „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” współfinansowany z EFS

ZDROWIE

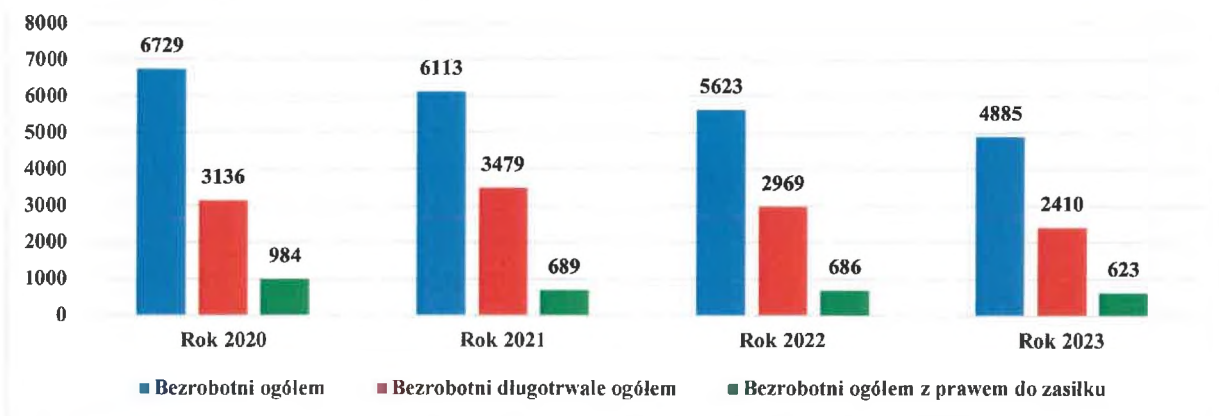
Cel	Działania	Stan realizacji
Poprawa warunków życia dla osób z długotrwałą lub ciężką chorobą i ich rodzin	Rozeznawanie, diagnozowanie i planowanie działań na rzecz poprawy sytuacji osób z długotrwałą lub ciężką chorobą	W trakcie realizacji.
	Rozwój systemu usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	W trakcie realizacji: • Funkcjonowanie od 2022 r. Powiatowego Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w Kobylce (w placówce świadczone są m. in. usługi opiekuńcze).
	Analiza orzecznictwa o niepełnosprawności w powiecie wołomińskim	W trakcie realizacji.

III. MIERNIKI

1. MIERNIKI W PROWADZONYCH PROCESACH EWALUACYJNYCH DOTYCZĄCYCH OBSZARU ZATRUDNIENIA

• liczba osób bezrobotnych;

Wykres: 1 Liczba osób bezrobotnych w latach 2020-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z realizacji w latach 2020-2023 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025

Na podstawie zebranych danych za lata 2020-2023 należy stwierdzić, że poziom bezrobocia w powiecie wołomińskim na przestrzeni badanego okresu wykazuje tendencję spadkową. Wraz z malejącą liczbą osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wołominie zmniejszała się również liczba osób bezrobotnych długotrwale i bezrobotnych z prawem do zasiłku.

• katalog zawodów na które występuje zapotrzebowanie na rynku pracy;

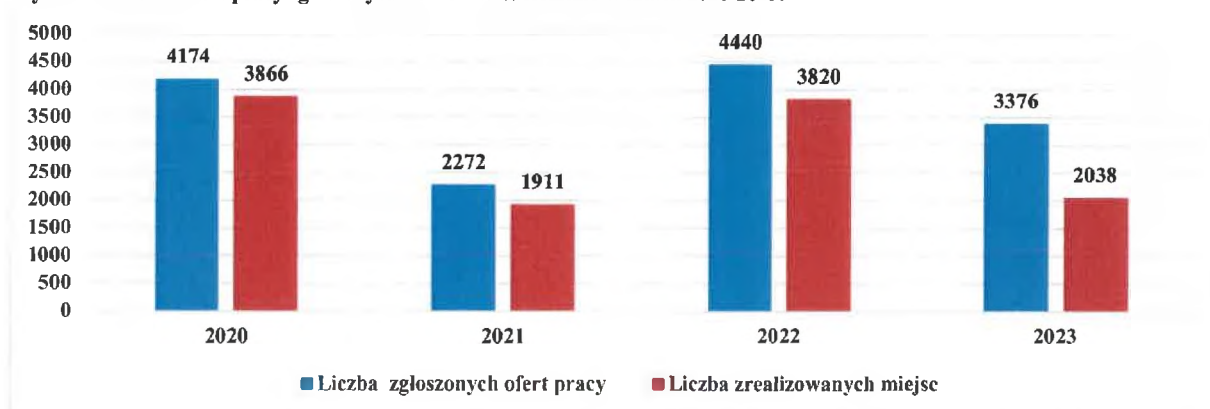
Tabela: 2. Zawody deficytowe w powiecie wołomińskim latach 2020-2023.

Zawody	2020	2021	2022	2023
Asystenci w edukacji	X			
Betoniarze i zbrojarze	X	X	X	X
Blacharze i lakiernicy samochodowi	X		X	X
Brukarze	X		X	
Cieśle i stolarze budowlani	X	X	X	X
Cukiernicy	X	X		
Dekarze i blacharze budowlani	X	X	X	X
Dentyści	X			
Elektrycy, elektrotechnicy i elektrycy	X		X	
Farmaceuci				X
Fizjoterapeuci i masażyści	X	X		
Fryzjerzy	X	X		
Gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorczy			X	
Inżynierowie mechanicy	X			
Kamieniarze	X			
Kelnerzy i barmani	X			
Kierowcy autobusów	X	X		
Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	X	X		
Kierownicy w instytucjach społecznych i kultury				X
Kosmetyczki	X			
Krawcy i pracownicy produkcji odzieży	X	X	X	X
Kucharze	X		X	
Lakiernicy	X			
Lekarze	X	X	X	X
Listonosze i kurierzy	X	X	X	
Logopedzi i audiofonolodzy	X	X	X	
Magazynierzy		X	X	
Masaże i przetwórcy ryb	X			
Maszyniści	X			X

monterzy instalacji budowlanych, nauczyciele przedszkoli, operatorzy obrabiarek skrawających, piekarze, pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, robotnicy budowlani, robotnicy obróbki drewna i stolarze, sprzedawcy i kasjerzy, tapicerzy.

- **liczba ofert pracy;**

Wykres: 2. Liczba ofert pracy zgłoszonych do PUP w Wołominie w latach 2020-2023.

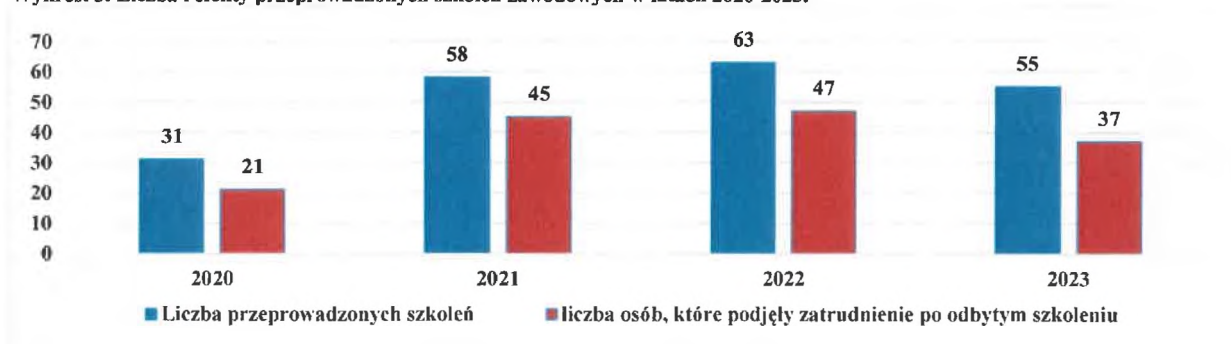

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z realizacji w latach 2020-2023 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025

Na przestrzeni badanego okresu należy zauważyć, iż w 2021 roku nastąpiło zmniejszanie się zarówno liczby ofert pracy zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy jak i liczby zrealizowanych miejsc pracy, co mogło być skutkiem występujących ograniczeń na rynku pracy w związku ze stanem zagrożenia epidemicznego choroby COVID-19. Natomiast porównując dane z okresu 2021-2022 dotyczące liczby osób bezrobotnych z liczbą zgłoszonych ofert pracy należy zauważyć, że w badanym okresie liczba ofert pracy była proporcjonalna do liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych. Efektowność wykorzystania zgłoszonych ofert pracy wyniosła: w 2020 r. – 92,62%, w 2021 r. – 84,11%, w 2022 r. – 86,04%, zaś w 2023 r. 60,37%.

- **liczba i efekty przeprowadzonych szkoleń zawodowych oraz przekwalifikowań zawodowych;**

Wykres: 3. Liczba i efekty przeprowadzonych szkoleń zawodowych w latach 2020-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z realizacji w latach 2020-2023 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025

Podobnie jak miało to miejsce przy mierniku dotyczącym liczby ofert pracy w PUP w Wołominie, liczba przeprowadzonych szkoleń malała wraz ze zmniejszającą się liczbą osób bezrobotnych. Natomiast efektywność zatrudnienia po odbyciu szkolenia utrzymywała się na podobnym poziomie, tj. w 2020 r. – 67,74%, 2021 r. – 77,59%, 2022 r. – 74,60 %, 2023 r. – 67,27%.

- **liczba utworzonych ŚDS**

Tabela: 5. Liczba utworzonych Środowiskowych Domów Samopomocy w latach 2020-2023.

	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba istniejących ŚDS	5	5	5	5
Liczba nowo utworzonych ŚDS typu A	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z realizacji w latach 2020-2023 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025

Na terenie powiatu wołomińskiego prowadzonych jest pięć środowiskowych domów samopomocy dla 153 osób. Cztery z nich prowadzone są przez lub na zlecenie powiatu wołomińskiego, jeden dom prowadzony jest na zlecenie Gminy Wołomin.

Powiat Wołomiński prowadzi lub zleca prowadzenie czterech środowiskowych domów samopomocy:

- 3 domy typu B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- 1 dom typu A dla osób doświadczających choroby psychicznej.

Natomiast Gmina Wołomin utworzyła w 2019 roku Środowiskowy Dom Samopomocy w Wołominie typu A i B dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Biorąc pod uwagę zachodzące procesy starzenia się społeczeństwa i zmniejszającą się liczbę członków rodzin skłonnych do ciągłej opieki nad osobami doświadczającymi choroby psychicznej lub osobami z niepełnosprawnością intelektualną, należy spodziewać się, że zapotrzebowanie na usługi świadczone przez ŚDS będzie rosło. Dlatego konieczna jest bieżąca, systematyczna analiza potrzeb mieszkańców powiatu na usługi świadczone przez ŚDS-y, przeprowadzana w oparciu o dostępne źródła informacji, w porozumieniu z lokalnymi jednostkami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi oraz m.in. ze środowiskiem osób niepełnosprawnych. Systematyczny okresowy przegląd i aktualizacja posiadanych danych będzie miało kluczowe znaczenie we właściwym reagowaniu na zmieniającą się sytuację.

2. MIERNIKI W PROCESACH EWALUACYJNYCH W OBSZARZE FUNKCJONOWANIA RODZIN

- **liczba rodzin zastępczych z liczbą dzieci**

W celu scharakteryzowania funkcjonującej na terenie powiatu wołomińskiego rodzinnej pieczy zastępczej, przedstawione zostały informacje dotyczące: liczby rodzin zastępczych, liczby dzieci przebywających w pieczy rodzinnej, ich wieku, główne powody umieszczenia w pieczy. Analizę przeprowadzono w oparciu o dane zgromadzone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie, według stanu na 31 grudnia danego roku.

Tabela: 6. Liczba rodzinnych form pieczy zastępczej w latach 2020-2023 (stan na 31 grudnia danego roku).

Liczba rodzin	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
liczba rodzin zastępczych spokrewnionych	117	114	121	124
liczba rodzin zastępczych niezawodowych	76	75	82	78
liczba rodzin zastępczych zawodowych	4	3	3	3
liczba rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	2	1	1	1
liczba rodzinnych domów dziecka	6	6	8	8
Suma rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka	205	199	215	214

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Wołomin

Z analizy danych zawartych w ww. tabeli wynika, iż na przestrzeni badanych 4 lat alarmująco wzrasta liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Wykres: 5. Liczba wychowanków pieczy zastępczej w latach 2020-2023.

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Wołomin

Najlepiej obrazują ten fakt dane przekrojowe z poszczególnych lat. W latach 2020 i 2021 liczba podopiecznych różnych form rodzinnej pieczy zastępczej utrzymywała się na zbliżonym poziomie i oscylowała wokół 370 osób. Natomiast od 2022 r. obserwujemy wzrost liczby osób umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela: 8. Udział procentowy wychowanków w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej.

Forma rodzinnej pieczy zastępczej	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
rodziny zastępcze spokrewnione	49,35	50,00	47,14	48,63
rodziny zastępcze niezawodowe	31,37	32,03	32,00	31,32
rodziny zastępcze zawodowe	3,59	2,29	3,14	0,55
rodziny zastępcze zawodowe - pogotowia	2,29	1,63	2,00	2,47
rodzinne domy dziecka	13,40	14,05	15,71	17,03

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Wołomin

Analizując dane pod kątem liczby wychowanków przebywających w poszczególnych formach pieczy zastępczej zauważamy, iż najliczniejsza grupa wychowanków umieszczona była w rodzinach zastępczych spokrewnionych, stanowili oni: 49,35% przypadków 2020 r., 50,00% w 2021 r., 47,14% w 2022 r. i 48,63% w 2023 r. Następną grupę tworzyli wychowankowie rodzin zastępczych niezawodowych od 32,03% do 31,32% w poszczególnych latach. Natomiast rodziny zastępcze zawodowe wspólnie z rodzinnymi domami dziecka, w latach 2020 – 2023 sprawowali pieczę nad odpowiednio – 19,28%, 17,97%, 20,85% i 20,05% małoletnich i pełnoletnich wychowanków.

Istotną informacją charakteryzującą rodzinną pieczę jest wiek osób przebywających w pieczy, a także powód ich umieszczenia.

Tabela: 9. Wiek wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej.

Wiek osób przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
poniżej 1 roku	1	4	3	2
od 1 do 3 lat	24	22	29	33
4-6 lat	32	37	41	46
7-13 lat	111	110	129	142
14-17 lat	93	89	93	90
18-24 lat	45	44	55	64
Razem	306	306	350	377

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Wołomin

Poniżej przedstawiono dane liczbowe dotyczące funkcjonującego na terenie powiatu wołomińskiego systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej, w tym: liczba placówek i przebywających w nich dzieci oraz ich wiek (stan na 31 grudnia danego roku).

Tabela: 11. Placówki opiekuńczo-wychowawcze w latach 2020-2023.

	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Placówki opiekuńczo wychowawcze typu socjalizacyjnego				
liczba placówek	1	2	2	2
liczba miejsc	30	28	28	28
liczba dzieci i pełnoletnich wychowanków	27	27	31	31
Placówki opiekuńczo wychowawcze typu rodzinnego				
liczba placówek	4	4	4	4
liczba miejsc	28	28	28	28
liczba dzieci i pełnoletnich wychowanków	27	27	27	31
Suma placówek opiekuńczo wychowawczych	5	6	6	6
Suma miejsc w placówkach	58	56	56	56
Suma dzieci i pełnoletnich wychowanków	54	54	58	62

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Wołomin

Od 2021 roku na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonuje sześć podmiotów instytucjonalnej pieczy zastępczej (domy dziecka), w tym: dwie placówki typu socjalizacyjnego (28 miejsc) i cztery placówki typu rodzinnego (28 miejsc). Na terenie powiatu wołomińskiego nie obserwujemy specjalizacji opieki i wsparcia dzieci w formach instytucjonalnych (brak placówek opiekuńczo-wychowawczych: typu interwencyjnego czy specjalistyczno-terapeutycznego).

Analizując dane pod kątem liczby umieszczonych wychowanków do liczby dostępnych miejsc w placówkach na terenie powiatu wołomińskiego, od 2022 r. obserwujemy niepokojącą tendencję wzrostu liczby wychowanków w stosunku do dostępnej ilości miejsc – zarówno w placówkach opiekuńczo wychowawczych typu socjalizacyjnego, jak i typu rodzinnego.

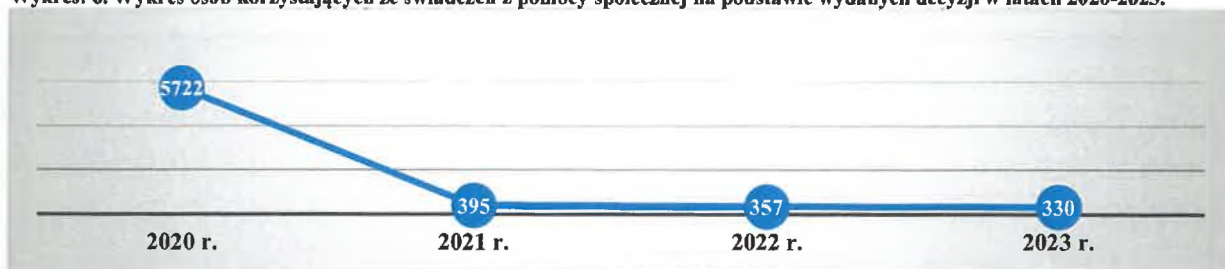
Tabela: 12. Wiek dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2020-2023.

Wiek osób przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
poniżej 1 roku	0	Brak danych	0	0
w tym typu rodzinnego	0	Brak danych	0	0
od 1 do 3 lat	0	Brak danych	2	2
w tym typu rodzinnego	0	Brak danych	2	2
4-6 lat	2	Brak danych	1	2
w tym typu rodzinnego	2	Brak danych	1	2
7-13 lat	23	Brak danych	25	26
w tym typu rodzinnego	13	Brak danych	12	15
14-17 lat	24	Brak danych	21	21
w tym typu rodzinnego	9	Brak danych	5	5
18-24 lat	5	Brak danych	9	11
w tym typu rodzinnego	3	Brak danych	7	7
Razem	54	Brak danych	58	62
w tym typu rodzinnego	27	Brak danych	27	31

Źródło: Dane sprawozdawcze PCPR Wołomin.

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, iż największą grupę dzieci, przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, tworzyły osoby w wieku 7-13 lat. Drugą grupę stanowiły

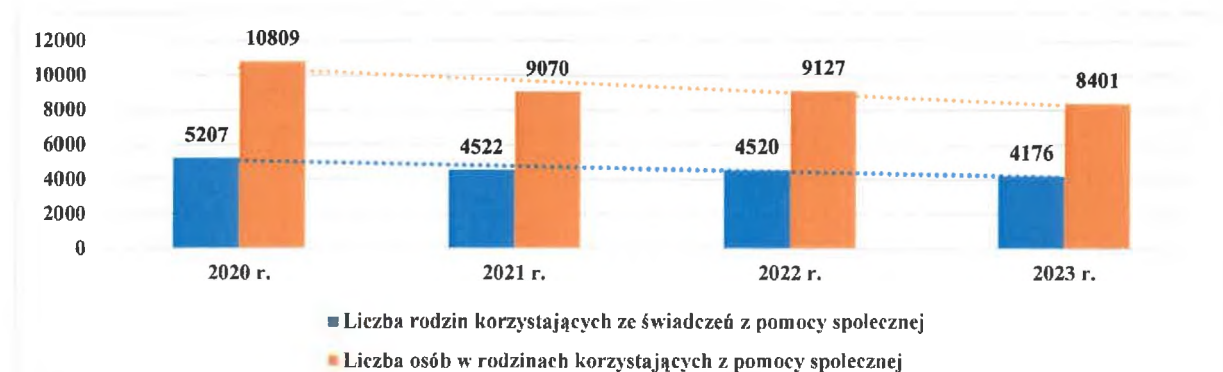
Wykres: 6. Wykres osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji w latach 2020-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS poszczególnych gmin za lata 2020-2023.

- spada liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. W 2021 r. wyniosła 4522 rodz. i w porównaniu z 2020 r. była niższa o 13,16%, w 2022 r. wyniosła 4520 rodz. i w porównaniu z 2021 r. była niższa o 0,04%, natomiast w 2023 r. liczba rodzin to 4176 i spadek procentowy w porównaniu do roku poprzedniego wynosił 7,61%. Analogicznie do spadku liczby rodzin spadła również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

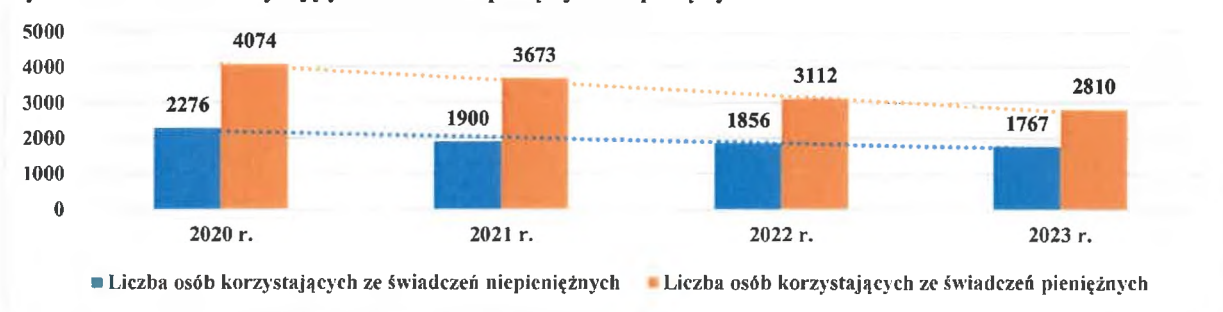
Wykres: 7. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS poszczególnych gmin za lata 2020-2023.

- spada liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych. W 2021 r. liczba osób wyniosła 1900 i w porównaniu z rokiem 2020 r. była niższa o 16,52%, w 2022 r. wyniosła 1856 os. i w porównaniu z 2021 r. była niższa o 2,32%, w 2023 r. wyniosła 1767 os. i w porównaniu z 2022 r. była niższa o 4,80%. W latach 2020-2023 spadała również liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych. W 2021 r. liczba osób wyniosła 3673 i w porównaniu z rokiem 2020 r. była niższa o 9,84%, w 2022 r. wyniosła 3112 os. i w porównaniu z 2021 r. była niższa o 15,27%, w 2023 r. wyniosła 2810 os. i w porównaniu z rokiem 2022 była niższa o 9,70%.

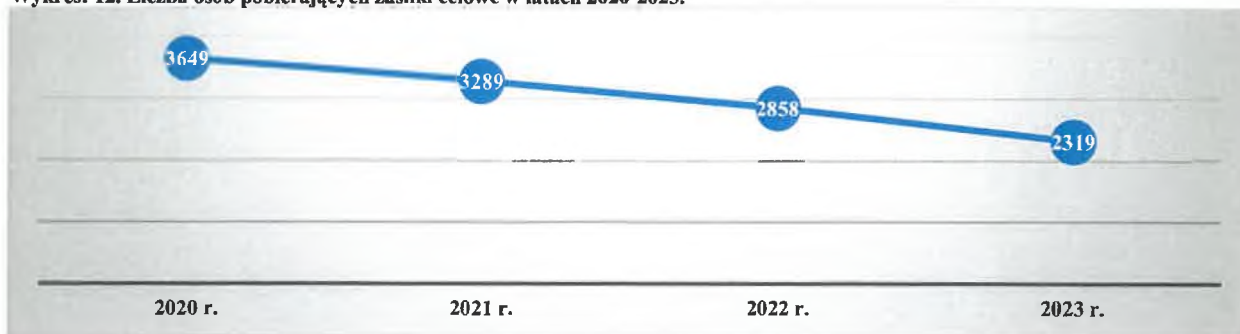
Wykres: 8. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS poszczególnych gmin za lata 2020-2023.

- spada liczba rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych. W 2021 r. liczba rodzin wyniosła 1340 i w porównaniu z rokiem 2020 r. była niższa o 13,94%, w 2022 r. wyniosła 1272 rodz. i w porównaniu z 2021 r. była niższa o 5,07%, w 2023 r. wyniosła 1214 rodz. i w porównaniu z 2022 r. była niższa o 4,56%. Spadała również liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych.

Wykres: 12. Liczba osób pobierających zasiłki celowe w latach 2020-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS poszczególnych gmin za lata 2020-2023.

- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020 – 2023 waha się pomiędzy spadkiem a wzrostem rok do roku i kształtuje się następująco: w 2021 r. liczba osób wyniosła 406 i w porównaniu z rokiem 2020 r. była wyższa o 1,25%, w 2022 r. wyniosła 386 os. i w porównaniu z 2021 r. i była niższa o 4,93%. W 2023 r. nastąpił ponowny wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych, stanowiąc liczbę 393 os. i w porównaniu z 2022 r. nastąpił wzrost o 1,81%.

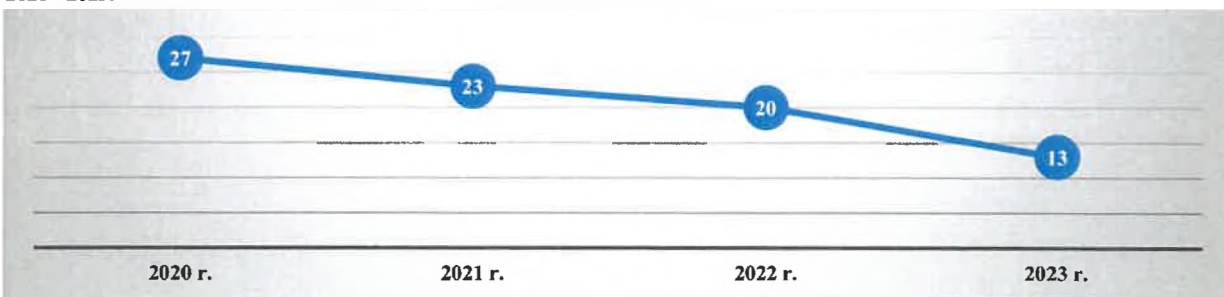
Wykres: 13. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS poszczególnych gmin za lata 2020-2023.

- spadała liczba osób korzystających z specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2021 r. liczba osób wyniosła 23 os. i w porównaniu z rokiem 2020 r. była niższa o 14,81%, w 2022 r. wyniosła 20 os. i w porównaniu z 2021 r. była niższa o 13,04%, w 2023 r. wyniosła 13 os. i w porównaniu z 2022 r. była niższa o 35%.

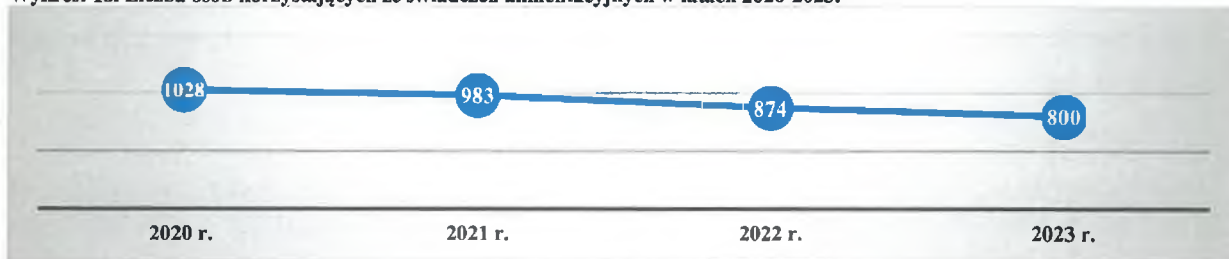
Wykres: 14. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020 - 2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS poszczególnych gmin za lata 2020-2023.

- liczba rodzin korzystających ze specjalistycznego poradnictwa spadała w latach 2020 – 2023, oprócz 2021 roku, kiedy liczba rodzin wyniosła 261 i w porównaniu z rokiem 2020 r. była wyższa o 115,70%. Natomiast od 2022 nastąpił spadek liczby osób korzystających z danego wsparcia: w 2022 r. liczba rodzin wyniosła 173 i w porównaniu z 2021 r. była niższa 33,72%, w 2023 r. wyniosła 165 rodz. i w porównaniu z 2022 r. była niższa o 4,62% (największa liczba rodzin skorzystała ze specjalistycznego poradnictwa w Gminie Tuszcz, odpowiednio w poszczególnych latach badanego okresu: 5, 21, 66, 127 oraz w Gminie Marki: 105, 14, 55, 19).

Wykres: 18. Liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych w latach 2020-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS poszczególnych gmin za lata 2020-2023.

- spadła liczba rodzin korzystających ze świadczeń alimentacyjnych. W 2021 r. liczba rodzin wyniosła 660 i w porównaniu z rokiem 2020 r. była niższa o 5,04%, w 2022 r. wyniosła 584 rodz. i w porównaniu z 2021 r. była niższa o 11,52%, w 2023 r. wyniosła 533 rodz. i w porównaniu z 2022 r. była niższa o 8,73%.

Wykres: 19. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń alimentacyjnych w latach 2020-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS poszczególnych gmin za lata 2020-2023.

- **liczba rodzin uczestnicząca w poszczególnych programach osłonowych**

1) Programu "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej".

Celem Programu było wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Osoby miały możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy wykonywaniu codziennych czynności, załatwieniu spraw urzędowych czy podejmowaniu aktywności społecznej. Program miał na celu również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy sportowych.

Tabela: 14. Program Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej.

Nazwa programu	Gmina	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej edycja 2020-2022 Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami – edycja 2023	Marki	33 os.	7 os.	36 os.	42 os.
	Poświętne	1 os.	X	3 os.	4 os.
	Zielonka	6 os.	6 os.	9 os.	11 os.
	Tłuszcz	21 os.	33 os.	33 os.	17 os.
	Dąbrówka	X	18 os.	26 os.	24 os.
	Radzymin	X	37 os.	46 os.	47 os.
	Wołomin	X	14 os.	25 os.	30 os.
	Klembów	X	X	15 os.	16 os.
	Kobyłka	X	X	23 os.	20 os.
	Ząbki	X	X	3 os.	4 os.
	Razem	61 os.	115 os.	219 os.	215 os.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu.

Tabela: 16. Program "Opieka wychnieniowa" w latach 2020-2023.

Nazwa programu	OPS	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Opieka wychnieniowa	Marki	X	7 os.	12 os.	18 os.
	Klembów	4 os.	8 os.	4 os.	X
	Radzymin	12 os.	9 os.	23 os.	26 os.
	Ząbki	9 os.	20 os.	14 os.	18 os.
	Zielonka	3 os.	3 os.	3 os.	4 os.
	Jadów	X	X	1 os.	1 os.
	Wołomin	X	4 os.	10 os.	15 os.
	Kobyłka	X	X	3 os.	4 os.
Razem		28 os.	51 os.	70 os.	86 os.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu.

W 2023 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie w imieniu Powiatu Wołomińskiego i we współpracy z Fundacją Sportu Zdrowia i Turystyki EST w ramach Programu „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” realizował usługi opieki wychnieniowej. Skorzystało 30 osób (w tej liczbie było 29 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz 1 dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności).

Podobnie, jak w przypadku Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami”, Program „Opieka wychnieniowa” z roku na rok wskazuje coraz większą potrzebę realizacji danego wsparcia.

4) Program „Opieka 75 +”.

Strategicznym celem programu „Opieka 75+” jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej. Gminy, które przystępują do realizacji programu uzyskują finansowe wsparcie w realizacji usług opiekuńczych.

Tabela: 17. Program „Opieka 75 +” w latach 2020-2023.

Nazwa programu	OPS	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Program Opieka 75+	Zielonka	4 os.	3 os.	X	X
	Marki	7 os.	7 os.	15 os.	17 os.
	Poświętne	2 os.	6 os.	5 os.	X
	Tłuszcz	18 os.	17 os.	X	7 os.
	Strachówka	X	4 os.	4 os.	7 os.
	Kobyłka	X	16 os.	23 os.	17 os.
	Wołomin	X	8 os.	X	X
	Ząbki	X	X	X	11 os.
	Radzymin	X	X	X	6 os.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu.

W 2020 r. Program realizowany był w czterech gminach powiatu wołomińskiego: Zielonka, Marki, Poświętne i Tłuszcz - pomoc otrzymało 31 osób. W kolejnym roku wsparciem objęto 61 mieszkańców gmin Zielonka, Marki, Poświętne, Tłuszcz, Strachówka, Kobyłka i Wołomin. W 2022 r. Program realizowany był w czterech gminach powiatu wołomińskiego: Marki, Poświętne, Strachówka i Kobyłka - pomoc otrzymało 47 osób. Natomiast w 2023 r. skorzystało 65 osób z gmin powiatu wołomińskiego: Marki, Tłuszcz, Strachówka, Kobyłka, Ząbki i Radzymin.

5) Program „Posiłek w domu i w szkole”.

Celem programu „Posiłek w domu i w szkole” jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach, znajdujących się w trudnej sytuacji oraz objęcie pomocą osób

• liczba punktów poradnictwa rodzinnego ze wskazaniem rodzajów poradnictwa,

Realizacja działania **Utworzenie powiatowej sieci poradnictwa rodzinnego. Punkty poradnictwa w każdej gminie**, przewidziana została na lata 2020-2023.

W latach 2020-2023 specjalistyczne poradnictwo rodzinne na terenie powiatu wołomińskiego świadczone było zarówno przez jednostki organizacyjne powiatu, jak i przez organizacje pozarządowe. Realizacja działania była kontynuowana w następnych latach.

Tabela: 20. Liczba punktów specjalistycznego poradnictwa i rodzaj poradnictwa w latach 2020-2023.

Liczba punktów poradnictwa rodzinnego		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
		6	6	6	6
Rodzaj poradnictwa	Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Wołominie przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	Psychologiczne Prawne	Psychologiczne Prawne	Psychologiczne Prawne	Psychologiczne Prawne
		Aktywności: konsultacje, diagnostyka, wsparcie, psychoterapia, terapia rodzinna, porady wychowawcze, interwencje kryzysowe, badania na motywację i predyspozycję do zostania rodziną zastępczą, diagnoza psychofizyczna dzieci objętych pieczą zastępczą, konsultacje prawne.			
	Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce	Poradnictwo: psychologiczne, prawne, pedagogiczne, socjalne	Poradnictwo: psychologiczne, prawne, pedagogiczne, socjalne	Poradnictwo: psychologiczne, prawne, pedagogiczne, socjalne	Poradnictwo: psychologiczne, prawne, pedagogiczne, socjalne
	Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Ząbkach (dla gmin Marki, Ząbki, Zielonka)	Konsultacje: psychologiczne, wychowawcze Psychoterapia: indywidualna, par, rodzin Zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc Poradnictwo socjalne	Konsultacje: psychologiczne, wychowawcze Psychoterapia: indywidualna, par, rodzin Zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc Poradnictwo socjalne	Konsultacje: psychologiczne, wychowawcze Psychoterapia: indywidualna, par, rodzin Zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc Poradnictwo socjalne	Konsultacje: psychologiczne, wychowawcze Psychoterapia: indywidualna, par, rodzin Zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc Poradnictwo socjalne
	Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Tłuszczu (dla gmin Jadów, Strachówka, Tłuszcz)	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne
	Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Wołominie (dla gmin Wołomin, Poświętne, Kobyłka)	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne
	Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Radzyminie (dla gmin Dąbrówka, Klembów, Radzymin)	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne
	Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Ząbkach (dla gmin Marki Ząbki Zielonka)	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne	Poradnictwo: psychologiczne, pedagogiczne, socjalne	X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z realizacji w latach 2020-2023 Strategii Rozwiązywania Problemów, sprawozdań punktów specjalistycznego poradnictwa rodzinnego oraz informacji przekazanych przez SPR przy PCPR w Wołominie i POIK w Zielonce.

pomoc w znalezieniu mieszkania, pomoc w znalezieniu pracy, pomoc w wypełnianiu dokumentów, pomoc w znalezieniu lekarza pierwszego kontaktu. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie monitoruje przez 12 miesięcy proces integracji poprzez spotkanie z uchodźcami w siedzibie Centrum (dwa razy w miesiącu) oraz wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania (min. 2 razy w roku).

Liczba rodzin cudzoziemskich w procesie integracji w poszczególnych latach badanego okresu przedstawiała się następująco: w 2021 r. liczba rodzin cudzoziemców objęta procesem integracji wyniosła 5 rodzin i w porównaniu do 2020 r. wzrosła o 60%, w 2022 r. wyniosła 51 rodz. i w porównaniu do 2021 r. wzrosła 90,20 %, w 2023 r. wyniosła 62 rodz. i w porównaniu z 2022 r. wzrosła o 17,75%.

Z powyższych danych wynika, iż liczba rodzin cudzoziemskich będących w procesie integracji na terenie powiatu wołomińskiego wyraźnie zwiększa się od 2022 r. Wzrost rodzin cudzoziemskich, głównie z terenów Ukrainy i Białorusi jest wynikiem otwartego konfliktu zbrojnego a następnie regularnej wojny, kiedy to Rosja rozpoczęła zakrojoną na szeroką skalę inwazję na Ukrainę.

- **liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego;**

Tabela: 22. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego w latach 2020-2023.

	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce	425	391	1472	2004
Specjalistyczna Poradnia Rodzinna przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie	640	619	1188	1241
Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Tłuszczu Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Radzyminie Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Wołominie Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Ząbkach	Brak danych	450	670	290

Źródło: Opracowanie własne na podstawie otrzymanych informacji z POIK, SPR, WSO Starostwa Wołomińskiego.

Specjalistyczne poradnictwo rodzinne stanowi szeroki wachlarz wsparcia, obejmujący m. in.: konsultacje, diagnostykę, wsparcie psychologiczne, psychoterapię, terapię rodzinną, porady wychowawcze, interwencje kryzysowe, badania na motywację i predyspozycję do zostania rodziną zastępczą, diagnozy psychofizyczne dzieci objętych pieczęcią zastępczą, konsultacje prawne, mediacje, konsultacje psychologiczne dla par, zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc, porady pracownika socjalnego, warsztaty. W latach 2020-2023 wsparcie specjalistycznego poradnictwa prowadzone było m.in. przez instytucje działające w ramach powiatowej sieci specjalistycznego poradnictwa rodzinnego. Dane ilościowe dot. liczby osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego w latach 2020 – 2023, zaprezentowane w powyższej tabeli pochodzą z Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonce, Specjalistycznej Poradni przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie oraz Punktów Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego w powiecie wołomińskim.

- **liczba i zakres działania wolontariuszy zarejestrowanych w centrum wolontariatu;**

Realizacja działania polegającego na opracowaniu koncepcji i utworzeniu Powiatowego Centrum Wolontariatu, została przewidziana na lata 2017-2025.

Do końca grudnia 2023 r., żaden z podmiotów współpracujących z Wydziałem Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Wołominie w ramach Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi nie występował z propozycją realizacji zadania „Powiatowe Centrum Wolontariatu”.

W latach 2020-2023 idea wolontariatu realizowana była głównie przez pracowników ośrodków pomocy społecznej, studentów oraz szkoły prowadzące wolontariat uczniowski. Wolontariusze świadczący wsparcie, formy pomocy były to osoby dorosłe oraz młodzież w wieku szkolnym, świadczące pomoc po godzinach swojej pracy, szkoły lub w weekendy.

- liczba zatrudnionych specjalistów w poradniach psychologiczno-pedagogicznych;

Tabela: 26. Liczba zatrudnionych specjalistów w Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznej na terenie powiatu wołomińskiego w latach 2020-2023

Rok	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba zatrudnionych specjalistów	61	66,5	68,5	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z realizacji w latach 2020-2023 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025

W badanych okresie czasu na terenie powiatu wołomińskiego działały 3 Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w gminach Wołomin, Tłuszcz, Zielonka (oraz filia PPP w Ząbkach). Zebrane dane za lata 2020-2023 obrazują zwiększającą się liczbę zatrudnionych specjalistów w poradniach psychologiczno-pedagogicznych - łącznie zatrudniono 8 osób, tj. nastąpił wzrost o 11,59%.

- liczba osób korzystających w miejscu zamieszkania z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych;

Tabela: 27. Liczba osób korzystających w miejscu zamieszkania z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2020-2023.

Jednostka terytorialna	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych				Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z			
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Gmina Jadów	22	21	17	21	0	0	0	0
Gmina Dąbrówka	8	8	0	5	1	1	0	0
Gmina Klembów	9	11	11	11	0	0	0	0
Gmina Strachówka	8	5	7	8	0	0	0	0
Gmina Poświętne	5	6	5	5	0	0	0	0
Gmina Tłuszcz	47	52	39	23	8	8	8	4
Gmina Radzymin	20	14	15	15	2	0	0	0
Gmina Zielonka	26	26	26	22	0	0	0	0
Gmina Marki	50	48	59	75	3	5	3	4
Gmina Kobyłka	48	53	52	42	5	5	3	0
Gmina Ząbki	32	28	23	37	1	1	3	3
Gmina Wołomin	126	134	132	129	7	3	3	2
Razem	401	406	386	393	27	23	20	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z realizacji w latach 2020-2023 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025

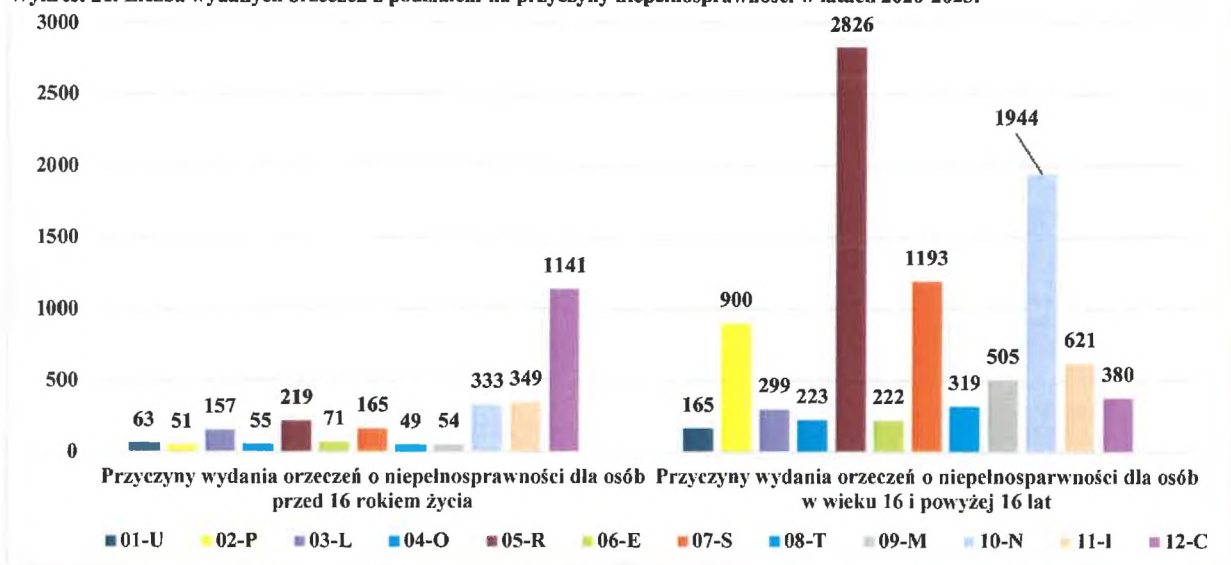
Analiza zebranych danych dotyczących liczby osób korzystających z usług opiekuńczych za lata 2020-2023 zwraca uwagę na wahającą się rok do roku liczbę osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. W 2021 r. liczba osób wyniosła 406 i w porównaniu z rokiem 2020 r. była wyższa o 1,25%, w 2022 r. wyniosła 386 os. i w porównaniu z 2021 r. i była niższa o 4,93%. W 2023 r. nastąpił ponowny wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych, stanowiąc liczbę 393 os. i w porównaniu z 2022 r. nastąpił niewielki wzrost o 1,81%.

Dane dotyczące specjalistycznych usług opiekuńczych obrazują zmniejszające się zapotrzebowanie na ww. usługi. W badanym okresie nastąpił spadek osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych o 14 osób tj. 51,85%.

- liczba osób z orzeczeniem o niepełnosprawności/ z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności zaliczonych prawomocnym orzeczeniem, z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w powiecie wołomińskim;

epidemicznego spowodowany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Natomiast 2023 rok wykazuje się wzrostem liczby osób z wydanym orzeczeniem o niepełnosprawności/z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności dla osób poniżej 16 roku życia, jak i osób w wieku 16 i powyżej 16 lat, co wiąże się także ze zwiększającą się liczbą osób niepełnosprawnych ogółem.

Wykres: 21. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na przyczyny niepełnosprawności w latach 2020-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z realizacji w latach 2020-2023 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025

Analizując zebrane dane za lata 2020-2023 dotyczące liczby osób przed 16 rokiem życia największy odsetek wydanych orzeczeń ze względu na przyczynę niepełnosprawności stanowiły całościowe zaburzenia rozwojowe – 42,15%, następnie choroby oznaczone w dokumencie symbolem 11-I (m.in. schorzenia metaboliczne, endokrynologiczne) – 12,89% oraz kolejną dużą grupą, która stanowiła częsty powód wydania orzeczenia o niepełnosprawności są schorzenia neurologiczne (10-N) – 12,30%. Z kolei analizując dane dotyczące liczby wydanych orzeczeń pod względem przyczyny niepełnosprawności w latach 2020-2023 należy zauważyć, że wśród osób w wieku 16 i powyżej 16 lat najczęstszą przyczyną wydania orzeczenia o niepełnosprawności są choroby związane z upośledzeniem narządu ruchu, które stanowią aż 29,45% wydanych orzeczeń w badanym okresie. Natomiast choroby neurologiczne stanowią 20,26% wydanych orzeczeń, a choroby układu oddechowego i krążenia 12,43%.

- wysokość kwot otrzymywanych przez powiat z PFRON wraz z liczbą osób objętych wsparciem z podziałem na jego rodzaje;

Tabela: 31. Wysokość środków finansowych z PFRON na realizację zadań z rehabilitacji społecznej w ramach algorytmu wraz z liczbą osób korzystających ze wsparcia w latach 2020-2023.

REHABILITACJA SPOŁECZNA realizowana przez PCPR								
ZADANIA	Kwota wydatkowanych środków				Liczba korzystających osób			
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2020	2021	2022	2023
	PLAN	PLAN	PLAN	PLAN				
	1 578 791,00 zł	2 117 894,00 zł	2 428 774,90 zł	3 333 109,80 zł				
Warsztaty terapii zajęciowej	491 904,00 zł	520 704,00 zł	621 504,00 zł	707 904,00 zł	Stała liczba uczestników 24 osoby			
Dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,	594 012,00 zł	736 251,00 zł	776 423,00 zł	1 200 281,00 zł	245	250	302	391

Tabela: 33. Wysokość środków finansowych z PFRON na realizację pilotażowego Programu „Aktywny samorząd” wraz z liczbą osób korzystających ze wsparcia w latach 2020-2023.

Moduły	Kwota wydatkowanych środków na realizację dofinansowań				Liczba korzystających osób			
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2020	2021	2022	2023
Moduł I	396 456,00 zł	449 948,00 zł	665 792,00zł	825 504,00 zł	64	63	83	85
Moduł II	316 617,00 zł	359 472,00 zł	372 052,00 zł	341 956,00 zł	86	96	104	85
Wydatkowane Razem:	713 073,00 zł	809 420,00 zł	1 037 844,00 zł	1 167 460,00 zł	150	159	187	170

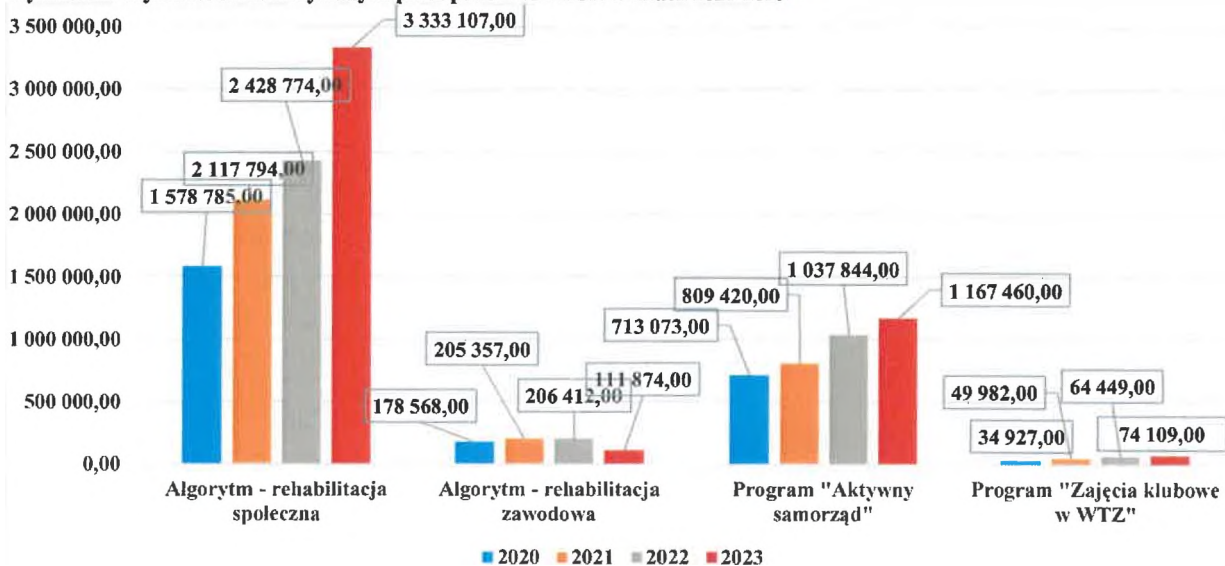
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z realizacji w latach 2020-2023 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025

Tabela: 34. Wysokość środków finansowych z PFRON na realizację Programu „Zajęcia Klubowe w WTZ” wraz z liczbą osób korzystających ze wsparcia w latach 2020-2023.

	Kwota wydatkowanych środków				Liczba korzystających osób
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	
Plan finansowy	64 800,00 zł	64 800,00 zł	64 800,00 zł	74 160,00 zł	Stała liczba uczestników 12 osób
Wykorzystano:	34 927,00 zł	49 982,00 zł	64 449,00 zł	74 109,3 zł	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z realizacji w latach 2020-2023 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025

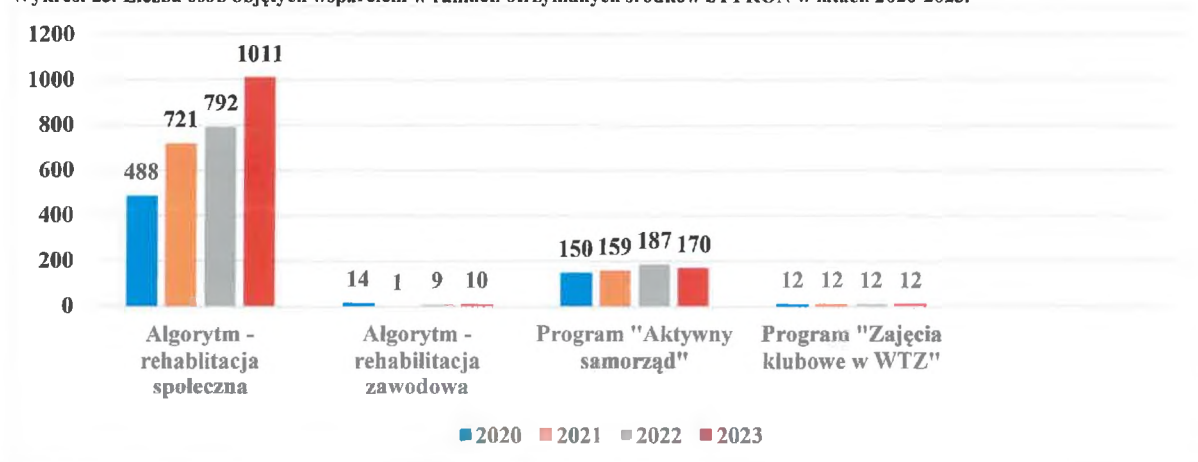
Wykres: 22. Wysokość kwot otrzymanych przez powiat z PFRON w latach 2020-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z realizacji w latach 2020-2023 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025

Na podstawie zebranych danych za lata 2020-2023 możemy zaobserwować rosnącą kwotę otrzymywanych środków finansowych na wsparcie osób niepełnosprawnych. W ramach środków przekazywanych powiatowi w ramach algorytmu PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej kwota wydatkowanych środków wzrosła o 111,12%. W latach 2020-2022 nastąpił wzrost wydatków na rehabilitację zawodową o 15,59%, natomiast w 2023 roku zauważalne jest zmniejszenie wydatków – porównując do 2022 roku był to spadek na poziomie 45,80%. Zaś środki przekazywane na realizację Programu pilotażowy „Aktywny samorząd” sukcesywnie są zwiększane. W stosunku do roku bazowego nastąpił wzrost o 44,23%. Środki wykorzystane na realizację na Programu „Zajęcia klubowe w WTZ” wzrosły o 112,18%.

Wykres: 23. Liczba osób objętych wsparciem w ramach otrzymanych środków z PFRON w latach 2020-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z realizacji w latach 2020-2023 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025

W ramach środków finansowych przekazywanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację przez samorząd powiatowy rehabilitacji społecznej i zawodowej osoby niepełnosprawne mają możliwość skorzystania z różnych form wsparcia. W latach 2020-2023 ze środków finansowych w ramach algorytmu skorzystało 3 012 osób z niepełnosprawnościami. Na podstawie powyższego wykresu możemy zaobserwować tendencję wzrostową osób korzystających, co wiąże się także ze zwiększającą się liczbą osób niepełnosprawnych ogółem.

W przypadku realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd” liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach programu ma tendencję wzrostową do 2022 roku. Liczba osób w 2022 r. w stosunku do roku bazowego tj. 2020 dynamika wzrosła o 24,67%. Natomiast 2023 rok w porównaniu do roku 2022 wykazuje spadek osób korzystających o 9,09%. W przypadku osób korzystających z programu „Zajęcia klubowe w WTZ” utrzymuje się na stałym poziomie, co wynika z założeń realizowanego programu.

- **liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych;**

Tabela: 35. Liczba zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wołominie bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami w latach 2020-2023.

Rok (stan na 31.12.)	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych	173	215	218	207

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z realizacji w latach 2020-2023 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025

Na podstawie zebranych danych za lata 2020-2023 należy stwierdzić, że poziom bezrobocia w powiecie wołomińskim wśród osób niepełnosprawnych na przestrzeni badanego okresu miał tendencję wzrostową z wyjątkiem 2023 roku, kiedy odnotowano niewielki spadek zarejestrowanych osób bezrobotnych.

VI. SPIS RYSUNKÓW

Wykres: 1. Liczba osób bezrobotnych w latach 2020-2023.	10
Wykres: 2. Liczba ofert pracy zgłoszonych do PUP w Wołominie w latach 2020-2023.	12
Wykres: 3. Liczba i efekty przeprowadzonych szkoleń zawodowych w latach 2020-2023.	12
Wykres: 4. Liczba rodzinnych form pieczy zastępczej w latach 2020-2023 (stan na 31 grudnia danego roku).....	15
Wykres: 5. Liczba wychowanków pieczy zastępczej w latach 2020-2023.....	16
Wykres: 6. Wykres osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji w latach 2020-2023.....	20
Wykres: 7. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2023.....	20
Wykres: 8. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2023.....	20
Wykres: 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2023.	21
Wykres: 10. Liczba osób pobierających zasiłki stałe w latach 2020-2023.	21
Wykres: 11. Liczba osób pobierających zasiłki okresowe w latach 2020-2023.	21
Wykres: 12. Liczba osób pobierających zasiłki celowe w latach 2020-2023.	22
Wykres: 13. Liczba osób korzystających z usług społecznych w latach 2020-2023.	22
Wykres: 14. Liczba osób korzystających z specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2023.....	22
Wykres: 15. Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego (OPS-y) w latach 2020-2023.	22
Wykres: 16. Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej (OPS-y) w latach 2020-2023.	23
Wykres: 17. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2020-2023.	23
Wykres: 18. Liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych w latach 2020-2023.	24
Wykres: 19. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń alimentacyjnych w latach 2020-2023.	24
Wykres: 20. Liczba osób z orzeczeniem o niepełnosprawności/ orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności w powiecie wołomińskim w latach 2020-2023.....	33
Wykres: 21. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na przyczyny niepełnosprawności w latach 2020-2023.....	34
Wykres: 22. Wysokość kwot otrzymanych przez powiat z PFRON w latach 2020-2023.	36
Wykres: 23. Liczba osób objętych wsparciem w ramach otrzymanych środków z PFRON w latach 2020-2023.....	37